

บทที่ 2

หลักการสำคัญของ ปว.281 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการค้าบริการ

ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 281 (ปว.281) เรื่องการกำหนดหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวนี้ เป็นกฎหมายที่มีขึ้นเพื่อควบคุมการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว โดยจะเน้นเฉพาะการประกอบธุรกิจ และผู้ประกอบธุรกิจนั้นไม่จำเป็นต้องเป็นบุคคลธรรมดาอย่างเดียว ซึ่งจะเป็นเรื่องที่แตกต่างกันกับการควบคุมการทำงานของคนต่างด้าวที่เป็นบุคคลธรรมดา ไม่ใช่เป็นนิติบุคคล ที่มีกฎหมายควบคุมไว้แล้ว ได้แก่ พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2521 และการประกอบธุรกิจนั้นจะมีความหมายแคบกว่าการทำงาน

การที่จำเป็นต้องมี ปว.281 เพื่อมากำหนดหลักเกณฑ์และวางข้อจำกัดในการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวในประเทศไทยนั้น เนื่องจากได้มีคนต่างด้าวเข้ามาประกอบธุรกิจอยู่ในประเทศไทยเป็นจำนวนมากและทวีขึ้นเป็นลำดับ ประกอบกับคนไทยมีความสามารถทั้งในด้านวิชาการและกำลังเงินที่จะประกอบธุรกิจสาขาต่างๆ ได้มากขึ้น การกำหนดหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวจึงมีขึ้นเพื่อรักษาดุลอำนาจทางการค้าและเศรษฐกิจของประเทศ และเพื่อให้การประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวนั้นเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติเป็นส่วนรวม

ปว.281 ได้ทำการควบคุมการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว โดยได้กำหนดประเภทธุรกิจที่ห้ามไม่ให้คนต่างด้าวทำไว้ในบัญชีท้ายกฎหมายนี้ โดยธุรกิจที่ห้ามไม่ให้คนต่างด้าวทำนี้เป็นธุรกิจที่รัฐต้องการควบคุมและสงวนไว้สำหรับคนไทยเท่านั้น ธุรกิจเหล่านี้ได้ถูกแบ่งออกเป็น 3 บัญชี ได้แก่ บัญชี ก. บัญชี ข. และบัญชี ค. ซึ่งในแต่ละบัญชียังได้มีการแบ่งประเภทธุรกิจออกเป็นหมวด ได้แก่ หมวดการประกอบธุรกิจทางเกษตรกรรม, อุตสาหกรรมและหัตถกรรม, พาณิชยกรรม, บริการ และการประกอบธุรกิจอื่นๆ ซึ่งในที่นี้จะทำการศึกษาพิจารณาเฉพาะธุรกิจบริการใน ปว.281 และหลักเกณฑ์ของ ปว.281 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ (GATS) เท่านั้น ความจำเป็นในการศึกษาหลักการสำคัญของ ปว.281 ซึ่งมีเรื่องของบริการเข้ามาเกี่ยวข้องด้วยนั้น เนื่องมาจากประเทศไทยได้เข้าเป็นสมาชิกขององค์การการค้าโลก (WTO) ซึ่งทำ

ให้ต้องรับพันธกรณีต่างๆ ที่ได้เจรจากันมาปฏิบัติ ซึ่งรวมถึงพันธกรณีที่เกิดขึ้นจากการเข้าเจรจา ตามความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ(GATS) ด้วย

2.1 หลักเกณฑ์ทั่วไปในการควบคุมการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวตาม ปว.281

ในการศึกษาหลักเกณฑ์ทั่วไปของ ปว.281 นั้น จะทำการพิจารณาในเรื่องดังกล่าวต่อไปนี้ คือ

1. บุคคลที่อยู่ภายใต้การควบคุมของกฎหมาย
2. คนต่างด้าวที่ได้รับการยกเว้นจากการควบคุมของกฎหมาย
3. ประเภทธุรกิจที่ห้ามไม่ให้คนต่างด้าวทำ
4. เงื่อนไขและกระบวนการในการขออนุญาตประกอบธุรกิจ
5. การกำกับดูแลการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว

2.1.1 บุคคลที่อยู่ภายใต้การควบคุมของกฎหมาย

หลักเกณฑ์ที่สำคัญของกฎหมายฉบับนี้นั้น มุ่งโดยตรงที่จะควบคุมการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวโดยเฉพาะ ดังนั้นในเบื้องต้นจึงจำเป็นต้องทราบว่าใครบ้างที่เป็นคนต่างด้าว การพิจารณาว่าใครเป็นคนต่างด้าวนั้นเป็นเรื่องสำคัญ เพราะหากเป็นคนต่างด้าวแล้ว ย่อมหมายถึงต้องตกอยู่ภายใต้การควบคุมของกฎหมายฉบับนี้ ดังนั้นจึงจะทำการศึกษาโดยขอแยกพิจารณา ออกเป็นหัวข้อดังต่อไปนี้

ก. คำนิยามของ "คนต่างด้าว"

คำนิยามของคนต่างด้าวนั้นในตอนต้นของข้อ 3 ของ ปว.281 ได้กำหนดให้ "คนต่างด้าว" หมายถึงบุคคลธรรมดาและนิติบุคคลซึ่งไม่มีสัญชาติไทย.... ดังนั้นคนต่างด้าวจึงอาจหมายถึงได้ทั้งบุคคลธรรมดาที่ไม่มีสัญชาติไทย และนิติบุคคลซึ่งไม่มีสัญชาติไทยด้วย

ในส่วนของบุคคลธรรมดาซึ่งไม่มีสัญชาติไทยนั้น หมายถึงว่าจะต้องเป็นบุคคลที่ไม่ได้รับสัญชาติไทยโดยการเกิด และโดยการขอแปลงสัญชาติตามพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. 2528

สำหรับในกรณีของนิติบุคคลซึ่งไม่มีสัญชาติไทยนั้น จะหมายถึงนิติบุคคลที่มีได้จัดตั้งและจดทะเบียนในราชอาณาจักรไทย ทั้งนี้ไม่ว่าจะมีคนไทยถือหุ้นเป็นหุ้นส่วน หรือเป็นสมาชิก หรือมีคนไทยลงทุนเท่าใดหรือไม่ก็ตาม และนอกจากนี้แล้ว เนื่องจากการที่ในปัจจุบันยังไม่มีความหมายใดที่บัญญัติเกี่ยวกับเรื่องสัญชาติของนิติบุคคลเอาไว้ อย่างชัดเจน ในข้อ 3 ของ ปว.281 จึงได้บัญญัติถึงเกณฑ์ในการจัดว่าใครจะถือเป็นนิติบุคคลต่างด้าวตามกฎหมายฉบับนี้ไว้ แต่การบัญญัติดังกล่าวไม่ใช่เรื่องของการให้สัญชาตินิติบุคคลแต่อย่างใด ดังนั้นนิติบุคคลซึ่งไม่มีสัญชาติไทยนั้นจึงหมายความรวมถึงนิติบุคคลที่มีลักษณะเข้าตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในข้อ 3 (1)-(3) ด้วย ซึ่งจะกล่าวโดยละเอียดในหัวข้อต่อไป

ข. การพิจารณาเกณฑ์ของ "นิติบุคคลต่างด้าว"

นิติบุคคลต่างด้าวนอกจากจะหมายถึง นิติบุคคลที่มีได้จัดตั้งและจดทะเบียนในราชอาณาจักรไทยตามที่กล่าวมาแล้วนั้น ในข้อ 3 ของ ปว.281 ยังให้ความรวมตลอดถึงนิติบุคคลที่มีลักษณะดังจะกล่าวต่อไปนี้ คือ

- “(1) นิติบุคคลซึ่งมีหุ้นอันเป็นทุนจดทะเบียนตั้งแต่กึ่งหนึ่งของนิติบุคคลนั้นถือโดยคนต่าง
 ตัว หรือนิติบุคคลซึ่งมีคนอื่นต่างตัวลงหุ้นมีมูลค่าตั้งแต่กึ่งหนึ่งของทุนทั้งหมดในนิติ
 บุคคลนั้น *
- (2) นิติบุคคลซึ่งมีคนอื่นต่างตัวถือหุ้น เป็นหุ้นส่วนหรือเป็นสมาชิกตั้งแต่กึ่งหนึ่งของจำนวน
 ผู้ถือหุ้น ผู้เป็นหุ้นส่วน หรือผู้เป็นสมาชิก ไม่ว่าคนอื่นต่างตัวนั้นจะลงทุนเท่าใดหรือไม่
- (3) ห้างหุ้นส่วนจำกัด หรือห้างหุ้นส่วนสามัญจดทะเบียน ซึ่งหุ้นส่วนผู้จัดการหรือผู้จัด
 การเป็นคนต่างตัว

เพื่อประโยชน์แห่งคำนิยามนี้ ให้ถือว่าหุ้นของบริษัทจำกัดที่มีใบหุ้นชนิด
 ออกให้แก่ผู้ถือเป็นหุ้นของคนต่างตัว เว้นแต่จะได้มีกฎกระทรวงกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

จากบทบัญญัติที่กล่าวมาข้างต้นนั้นเป็นเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาว่า นิติบุคคล
 ใดจะถือว่าเป็นนิติบุคคลต่างตัวในกรอบของ ปว.281 ส่วนคำว่า “นิติบุคคล” ในที่นี้นั้นจะมีความ
 หมายเพียงใด หากทำการพิจารณาดูในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จะพบว่าการก่อตั้ง
 องค์การทางธุรกิจในรูปแบบของนิติบุคคลนั้น สามารถก่อตั้งได้ในรูปแบบของ ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติ
 บุคคล, ห้างหุ้นส่วนจำกัด, บริษัทจำกัด ในส่วนนี้จะทำการอธิบายถึงลักษณะของนิติบุคคลดัง
 กล่าวโดยสังเขป เพื่อให้สามารถเข้าใจเกณฑ์การพิจารณาการเป็นนิติบุคคลต่างตัวตาม ปว.281
 ได้ชัดเจนยิ่งขึ้นต่อไป

1. ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล ห้างหุ้นส่วนสามัญตามประมวลกฎหมายแพ่ง
 และพาณิชย์นั้น ในมาตรา 1064 วรรคแรก บัญญัติว่า “อันห้างหุ้นส่วนสามัญนั้น จะจดทะเบียนก็
 ได้” จากบทบัญญัตินี้ดังกล่าวแสดงว่า ห้างหุ้นส่วนสามัญกฎหมายมิได้บังคับให้ต้องจดทะเบียน
 เป็นนิติบุคคลคือ จะจดทะเบียนหรือไม่ก็ได้ ดังนั้น ห้างหุ้นส่วนสามัญตามกฎหมายไทยจึงมี 2
 ประเภทคือ

* ข้อ 3 (1) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 281
 ลงวันที่ 24 พฤศจิกายน 2515 (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2535

- (1) ห้างหุ้นส่วนสามัญไม่จดทะเบียน
- (2) ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล

ในที่นี้จะทำการศึกษาดูเฉพาะห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล ซึ่งหมายถึงห้างหุ้นส่วนสามัญที่ไปจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลนั่นเอง

เนื่องจากในบทบัญญัติของห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคลนั้น ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ไม่ได้มีการบัญญัติเกี่ยวกับบทนิยามของห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคลไว้เป็นอย่างอื่น จึงต้องนำบทนิยามของห้างหุ้นส่วนสามัญไม่จดทะเบียนตามมาตรา 1025 มาใช้ได้เช่นเดียวกัน ดังนั้นห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล คือ ห้างหุ้นส่วนประเภทซึ่งผู้เป็นหุ้นส่วนหมดทุกคนต้องรับผิดชอบร่วมกันเพื่อหนี้ทั้งปวงของหุ้นส่วนโดยไม่มีจำกัด

2. ห้างหุ้นส่วนจำกัด ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1077 ได้กำหนดบทนิยามของห้างหุ้นส่วนจำกัดไว้ว่า

“อันห้างหุ้นส่วนจำกัดนั้น คือห้างหุ้นส่วนประเภทหนึ่ง ซึ่งมีผู้เป็นหุ้นส่วนสองจำพวก ดังจะกล่าวต่อไปนี้ คือ

- (1) ผู้เป็นหุ้นส่วนคนเดียวหรือหลายคนซึ่งมีจำกัดความรับผิดเพียงไม่เกินจำนวนเงินที่ตนรับจะลงหุ้นในห้างหุ้นส่วนนั้นจำพวกหนึ่ง และ
- (2) ผู้เป็นหุ้นส่วนคนเดียวหรือหลายคนซึ่งต้องรับผิดชอบร่วมกันในบรรดาหนี้ของห้างหุ้นส่วนไม่มีจำกัดจำนวนอีกจำพวกหนึ่ง

3. บริษัทจำกัด ในธุรกิจการค้าหรืออุตสาหกรรมใหญ่ๆ นั้น จำเป็นต้องอาศัยผู้คนและการลงทุนจำนวนมาก การที่จะได้ทุนก้อนใหญ่มาลงทุนดำเนินงานร่วมกันนั้น วิธีที่นิยมใช้ปฏิบัติกันอยู่คือ การชักชวนบุคคลหลายๆ คน นำทุนมารวมกันจัดตั้งบริษัทจำกัดประกอบธุรกิจต่างๆ เพื่อให้เป็นไปตามความมุ่งหมายได้¹ ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้ให้บทนิยาม

¹ ภาสกร ชุณหะวัณ, คำอธิบายกฎหมายลักษณะหุ้นส่วนและบริษัท (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์นิติบรรณการ, 2539), หน้า 99.

ของบริษัทจำกัด ไว้ในมาตรา 1096 ว่า "อันว่าบริษัทจำกัดนั้น คือบริษัทประเภทซึ่งตั้งขึ้นด้วยแบ่งทุนเป็นหุ้นมีมูลค่าเท่าๆ กัน โดยมีผู้ถือหุ้นต่างรับผิดชอบจำกัดเพียงไม่เกินจำนวนเงินที่ตนยังส่งใช้ไม่ครบมูลค่าของของหุ้นที่ตนถือ"

ดังนั้นบริษัทจำกัดจึงแตกต่างกับห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคลและห้างหุ้นส่วนจำกัด เพราะห้างหุ้นส่วนนั้นไม่มีกฎหมายที่กำหนดว่าทุนจะต้องแบ่งเป็นหุ้นแต่อย่างใด ยกตัวอย่างเช่น ก., ข., ค. ตกลงจะตั้งห้างหุ้นส่วนสามัญห้างหนึ่ง ก. ลงทุน 1,000 บาท ข. ลงทุน 2,000 บาท ค. ลงทุน 3,000 บาท ทุนของห้างหุ้นส่วนนี้รวมกันแล้ว 6,000 บาท โดยไม่ต้องมีการแบ่งว่าทุน 6,000 บาท จะต้องแบ่งเป็นหุ้นแต่อย่างใด แต่สำหรับบริษัทจำกัดแล้ว มีกฎหมายกำหนดไว้ว่าทุนของบริษัทต้องแบ่งออกเป็นหุ้นและแต่ละหุ้นต้องมีมูลค่าเท่ากันด้วย ยกตัวอย่างเช่น บริษัทจำกัดแห่งหนึ่งมีผู้เริ่มก่อการทั้ง 7 คน ตกลงกันจะตั้งบริษัทประกอบกิจการค้าอย่างหนึ่ง กำหนดทุนที่จะจดทะเบียนไว้ 1 ล้านบาท แต่จะบอกแค่นั้นไม่เป็นการเพียงพอ จะต้องมีการกำหนดให้ชัดเจนไปว่าแบ่งกันเป็นกี่หุ้น และแต่ละหุ้นมีมูลค่าเท่าใดด้วย เช่น

ทุน	1,000,000 บาท	(ทุนเรือนหุ้น)
แบ่งเป็น	10,000 หุ้น	(จำนวนหุ้น)
หุ้นละ	100 บาท	เป็นต้น

หุ้นในบริษัทอาจมีหลายอย่าง เช่น หุ้นสามัญ (Ordinary Shares) ซึ่งเป็นหุ้นที่มีผลประโยชน์เท่ากันหมดทุกหุ้น และหุ้นบุริมสิทธิ (Preference Shares) ซึ่งเป็นหุ้นที่มีผลประโยชน์ดีกว่าหุ้นสามัญ แต่จะดีกว่าอย่างไรนั้นไม่แน่นอนที่สุดแล้วแต่ข้อบังคับของแต่ละบริษัท

ดังนั้นคำว่า "นิติบุคคล" ในที่นี้จึงอาจหมายถึง บริษัทจำกัด, ห้างหุ้นส่วนจำกัด หรือห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล แล้วแต่กรณี

สำหรับเกณฑ์ตามข้อ 3 (1) นั้น กฎหมายได้นำเรื่องของจำนวน "ทุน" หรือ "หุ้น" ของคนต่างด้าวในนิติบุคคลนั้น มาใช้เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาว่านิติบุคคลนั้นจะเป็นนิติบุคคลต่างด้าวหรือไม่ โดยจากคำนิยามอาจพิจารณาได้ว่า หากนิติบุคคลซึ่งมีหุ้นอันเป็นทุนจดทะเบียน

² ภาสกร ชุณหะวัณ, คำอธิบายกฎหมายลักษณะหุ้นส่วนและบริษัท หน้า 101.

ตั้งแต่กึ่งหนึ่งของนิติบุคคลนั้นถือโดยคนต่างด้าว หรือนิติบุคคลซึ่งมีคนต่างด้าวลงหุ้นมีมูลค่าตั้งแต่ กึ่งหนึ่งของทุนทั้งหมดในนิติบุคคลนั้น นิติบุคคลที่มีลักษณะดังกล่าวจะถือว่าเป็นนิติบุคคลต่าง ด้าว

ส่วนเกณฑ์ที่กำหนดในข้อ 3 (2) กฎหมายได้นำเอาเรื่องของจำนวนผู้ถือหุ้น หุ้น ส่วนหรือสมาชิก มาใช้เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาว่านิติบุคคลนั้นจะเป็นนิติบุคคลต่างด้าวหรือไม่ จากคำนิยามจึงอาจพิจารณาได้ว่า หากนิติบุคคลซึ่งตั้งตามกฎหมายไทยและมีคนต่างด้าวถือหุ้น เป็นหุ้นส่วนหรือเป็นสมาชิกตั้งแต่กึ่งหนึ่งของจำนวนผู้ถือหุ้น ผู้เป็นหุ้นส่วน หรือผู้เป็นสมาชิก แล้ว แต่กรณี ทั้งนี้ไม่ว่าคนต่างด้าวนั้นจะลงหุ้นมากน้อยเพียงใดก็ตาม นิติบุคคลที่มีลักษณะนี้ถือว่าเป็นนิติบุคคลต่างด้าว

เกณฑ์ที่กำหนดในข้อ 3 (3) แสดงให้เห็นว่ากฎหมายได้นำเอาเรื่องของอำนาจใน การบริหารกิจการมาใช้เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาว่า ห้างหุ้นส่วนจำกัด หรือห้างหุ้นส่วนสามัญที่ จดทะเบียนนั้นจะเป็นนิติบุคคลต่างด้าวหรือไม่ โดยกำหนดว่าหากห้างหุ้นส่วนจำกัด หรือห้างหุ้น ส่วนสามัญที่จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยซึ่งมีหุ้นส่วนผู้จัดการหรือผู้จัดการ เป็นคนต่างด้าวแล้ว ก็จะถือว่าเป็นนิติบุคคลนั้นเป็นนิติบุคคลต่างด้าว ในกรณีนี้ไม่คำนึงว่าจะมีคน ต่างด้าวเป็นหุ้นส่วนหรือลงทุนด้วยหรือไม่ เท่าใดก็ตาม ดังนั้นห้างหุ้นส่วนจำกัดหรือห้างหุ้นส่วน สมบูรณ์ที่จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลใด แม้จะมีคนไทยลงทุนทั้งหมดหรือมีหุ้นส่วนเป็นคนไทยทั้งหมด หากห้างหุ้นส่วนจำกัดหรือห้างหุ้นส่วนสามัญที่จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลนั้นมีคนต่างด้าวเป็นหุ้น ส่วนหรือผู้จัดการแล้ว ห้างหุ้นส่วนนั้นๆ ถือว่าเป็นนิติบุคคลต่างด้าว

สำหรับในตอนท้ายของคำนิยามคำว่า "คนต่างด้าว" ที่กำหนดว่า "เพื่อประโยชน์ แห่งคำนิยามนี้ ให้ถือว่าหุ้นของบริษัทจำกัดที่มีใบหุ้นชนิดออกให้แก่ผู้ถือเป็นหุ้นของคนต่างด้าว เว้นแต่จะได้มีกฎกระทรวงกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น" นั้น คำว่า "ใบหุ้นชนิดออกให้แก่ผู้ถือ" ก็คือหุ้น ที่ไม่ระบุชื่อผู้เป็นเจ้าของหุ้นลงในใบหุ้น เป็นแต่เขียนค่าแกลงว่าได้ออกใบหุ้นนั้นให้แก่ผู้ถือ หุ้น ชนิดนี้ถ้าอยู่ในความครอบครองของใคร บริษัทถือเสมือนว่าผู้นั้นเป็นเจ้าของ³

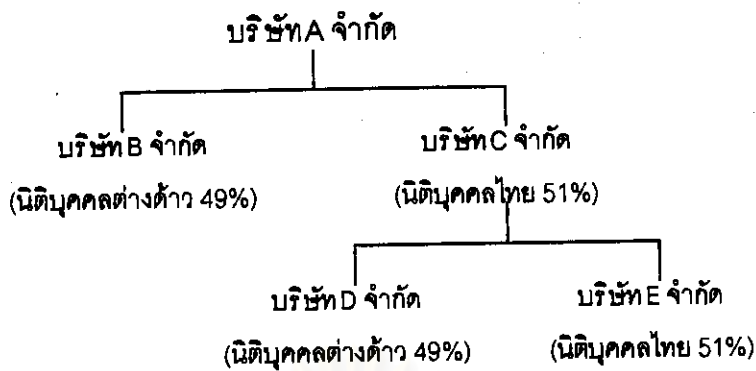
³ ภาสกร ชุณหะวัณ, คำอธิบายกฎหมายลักษณะหุ้นส่วนและบริษัท หน้า 108.

เป็นที่น่าสังเกตว่า การกำหนดสัดส่วนการถือหุ้นของคนต่างด้าวที่โยงไปสู่การเป็นบุคคลต่างด้าวตาม ปว.281 เท่าที่ผ่านมานิติบุคคลหลายแห่งแม้จะมีองค์ประกอบครบที่จะเป็นนิติบุคคลไทยก็ตาม แต่ในความเป็นจริงนิติบุคคลนั้นได้มีคนไทยทำการถือหุ้นแทนคนต่างด้าว โดยการที่คนต่างด้าวได้นำเงินมาลงทุนและให้คนไทยถือหุ้นแทน เพื่อที่จะให้นิติบุคคลนั้นประกอบธุรกิจได้โดยไม่ต้องอยู่ภายใต้การควบคุมของ ปว.281 ซึ่งการกระทำดังกล่าวทั้งผู้ถือหุ้นแทนและผู้ถือหุ้นแทนจะต้องได้รับโทษตามที่กำหนดไว้ใน ข้อ 29 ของ ปว.281*

นอกจากการถือหุ้นแทนแล้ว สำหรับการที่จะพิจารณาว่านิติบุคคลใดที่มี "ทุนตั้งแต่กึ่งหนึ่งเป็นของคนต่างด้าว" หรือ "จำนวนผู้ถือหุ้นเป็นคนต่างด้าวตั้งแต่กึ่งหนึ่ง" ในปัจจุบันยังไม่มีความหมายกำหนดในเรื่องการพิจารณาถึง "ทุน" และ "จำนวนผู้ถือหุ้น" ที่จะให้พิจารณาอย่างไร ซึ่งหากไม่ได้ทำการพิจารณาถึง "ทุน" และ "จำนวนผู้ถือหุ้น" ตามความเป็นจริงแล้ว อาจจะก่อให้เกิดการอำพรางสถานะที่แท้จริงของนิติบุคคลนั้นๆ หรือมีการแอบแฝงเพื่อเข้ามาใช้สิทธิในการประกอบกิจการในประเภทธุรกิจที่ ปว.281 ได้กำหนดห้ามไว้ก็ได้โดยไม่ต้องอยู่ภายใต้การควบคุมของกฎหมายฉบับนี้ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่อง "ทุน" นั้น ตัวอย่างเช่นในกรณีของบริษัทจำกัด จำเป็นจะต้องพิจารณาไปถึงสัดส่วนของทุนของคนต่างด้าวในแต่ละนิติบุคคล แล้วนำมาคิดรวมในอัตราที่เป็นสัดส่วนกัน เพราะทุนของคนต่างด้าวดังกล่าวต้องถือว่ามีมาลงทุนในบริษัทแม่ และเป็นส่วนหนึ่งของทุนของบริษัทแม่นั้นเอง การพิจารณาความหมายของบทบัญญัติในเรื่องนี้ โดยพิจารณาเฉพาะทุนของคนต่างด้าวที่นำมาลงในบริษัทแม่โดยตรง แต่ไม่ได้พิจารณาทุนตามความเป็นจริงนั้น ย่อมเป็นหนทางให้มีการหลีกเลี่ยงกฎหมายได้ ตัวอย่างเช่น

* ข้อ 29 ผู้มีสัญชาติไทยผู้ใดถือหุ้นในฐานะเป็นตัวแทนของคนต่างด้าวในห้างหุ้นส่วนที่เป็นนิติบุคคลหรือบริษัทจำกัด เพื่อให้นิติบุคคลนั้นประกอบธุรกิจโดยฝ่าฝืนประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้หรือคนต่างด้าวซึ่งให้ผู้มีสัญชาติไทยกระทำการดังกล่าว ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่สามหมื่นบาทถึงห้าแสนบาท และให้ศาลสั่งเลิกการประกอบธุรกิจนั้นเสีย

บริษัท A จำกัด เป็นบริษัทที่จะจดทะเบียนใหม่ มีบริษัท B จำกัด ซึ่งจดทะเบียนในประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ซึ่งเป็นคนต่างด้าว ถือหุ้นอยู่ 49% และมีบริษัท C จำกัด ที่จดทะเบียนในประเทศไทย เป็นนิติบุคคลไทย ถือหุ้นอยู่ 51% หากพิจารณาดูเพียงเท่านี้จะพบว่าบริษัท A จำกัด เป็นนิติบุคคลไทย เพราะมีคนต่างด้าวถือหุ้นไม่เกินกว่ากึ่งหนึ่ง แต่หากข้อเท็จจริงปรากฏว่าในบริษัท C จำกัดนี้ มีบริษัท D จำกัด ซึ่งจดทะเบียนในประเทศสิงคโปร์ ซึ่งเป็นคนต่างด้าว ถือหุ้นอยู่ 49% และมีบริษัท E จำกัด จดทะเบียนในประเทศไทย ถือหุ้นอยู่ 51% หากพิจารณาถึงสัดส่วนทุนของคนต่างด้าวโดยนำทุนของคนต่างด้าว บริษัท B จำกัด ซึ่งจดทะเบียนในประเทศสวิตเซอร์แลนด์ มารวมกับ บริษัท D จำกัด ซึ่งจดทะเบียนในประเทศสิงคโปร์ มาคิดรวมกันในอัตราที่เป็นสัดส่วนกันแล้ว จะเห็นว่า ทุนของคนต่างด้าวที่มีอยู่ในบริษัท A จำกัด มีอยู่เกินกว่ากึ่งหนึ่งแล้วบริษัท A จำกัด จึงเป็นนิติบุคคลต่างด้าว ตามข้อ 3 ของ ปว.281⁴

อย่างไรก็ตามการกำหนดเกณฑ์ของความเป็นคนต่างด้าวในข้อ 3 โดยนำเอาเรื่อง "ทุน" หรือ "จำนวนผู้ถือหุ้น" ของคนต่างด้าวมาพิจารณาด้วย หากพิจารณาในกรณีของบริษัท จำกัด เนื่องจากการบริหารจัดการของบริษัทจำกัดเป็นอำนาจของกรรมการบริษัท และอยู่ในความ

⁴ พิศวาท สุคนธรพันธ์, ปฐมาภรณ์ นุชปรีธารง, ชุดโครงการวิจัยเรื่องทางเลือกนโยบายการนำเข้าแรงงานข้ามชาติของประเทศไทย: การศึกษาข้อเท็จจริงจากกลุ่มผลประโยชน์ ข้อสำรวจทางกฎหมาย และการวิเคราะห์ระบบการจัดการของรัฐ, พฤษภาคม 2540 หน้า 22.

ครอบงำของที่ประชุมใหญ่ผู้ถือหุ้น* ดังนั้นแม้ว่าทุนหรือจำนวนผู้ถือหุ้นของคนต่างด้าวในบริษัทนั้นมีอยู่ไม่ถึงกึ่งหนึ่ง ซึ่งทำให้บริษัทนั้นเป็นนิติบุคคลไทย และไม่ต้องตกอยู่ภายใต้บังคับของ ปว.281 แต่การมี "ทุน" หรือ "จำนวนผู้ถือหุ้น" ของคนไทยที่มีมากกว่าในบริษัทเดียวกันนั้น ย่อมเกิดผลดีที่ทำให้อำนาจบริหารกิจการนั้นตกอยู่กับคนไทยไปในตัว และมีสิทธิในการลงคะแนนเสียงหรือลงมติในที่ประชุมได้มากกว่า แต่ก็มีบางกรณีที่บริษัทนิติบุคคลบางแห่งกำหนดข้อบังคับยอมให้คนต่างด้าวซึ่งเป็นผู้ถือหุ้นข้างน้อยมีคะแนนเสียงมากกว่าคนไทยซึ่งเป็นผู้ถือหุ้นข้างมาก ทำให้คนต่างด้าวมียอำนาจควบคุมการบริหารบริษัทนั้นๆ ได้ ซึ่งจะกลายเป็นว่าบริษัทซึ่งเป็นนิติบุคคลไทยแต่การดำเนินการในบริษัทนั้นทำโดยคนต่างด้าว

2.1.2 คนต่างด้าวที่ได้รับการยกเว้นจากการควบคุมของกฎหมาย

ปว.281 ได้มีข้อยกเว้นไม่ใช้บังคับกฎหมายฉบับนี้แก่คนต่างด้าวบางประเภท โดยข้อ 2 บัญญัติว่า "ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ไม่ใช้บังคับแก่คนต่างด้าวที่เข้ามาประกอบธุรกิจ ในราชอาณาจักรโดยได้รับอนุญาตจากรัฐบาลไทยเป็นการเฉพาะกาล หรือโดยความตกลงที่รัฐบาลไทยทำกับรัฐบาลต่างประเทศ" ดังนั้น คนต่างด้าวที่จะได้รับการยกเว้นไม่นำ ปว.281 มาใช้บังคับได้แก่ บุคคล 2 ประเภทคือ

1. คนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตจากรัฐบาลไทยเป็นการเฉพาะกาล
2. คนต่างด้าวซึ่งอยู่ในความตกลงที่รัฐบาลไทยทำกับรัฐบาลต่างประเทศ

ก. คนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตจากรัฐบาลไทยเป็นการเฉพาะกาล

คนต่างด้าวซึ่งได้รับการยกเว้นไม่ต้องอยู่ในบังคับของประกาศของคณะปฏิวัติในกรณีนี้ได้แก่ คนต่างด้าวที่เข้ามาประกอบธุรกิจในประเภทธุรกิจที่รัฐบาลได้อนุญาตให้ประกอบในประเทศไทยได้เป็นกรณีพิเศษเฉพาะราย การอนุญาตนี้จะต้องเป็น

---

* ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1144 "บรรดาบริษัทจำกัดให้มีกรรมการคนหนึ่งหรือหลายคนด้วยกันจัดการตามข้อบังคับของบริษัทและอยู่ในความครอบงำของที่ประชุมใหญ่แห่งผู้ถือหุ้นทั้งปวง"

มติคณะรัฐมนตรี เช่นกรณีของบริษัทต่างดาวเป็นคู่สัญญากับการทำเรือแห่งประเทศไทย ซึ่งการทำเรือแห่งประเทศไทยว่าจ้างให้ก่อสร้างส่วนหนึ่งของท่าเรือคลองเตย บริษัทนี้จะได้รับยกเว้นตามข้อ 2 นี้ ก็ต่อเมื่อปรากฏหลักฐานว่า คณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติให้บริษัทประกอบธุรกิจภายในราชอาณาจักรในกิจการที่บริษัทได้ทำสัญญาไว้กับการทำเรือแห่งประเทศไทย มิฉะนั้นจะไม่ได้รับการยกเว้นตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ นอกจากนี้การดำเนินงานของคนต่างดาวที่เข้ามาประกอบธุรกิจในงานสำรวจปิโตรเลียม โดยที่ได้สัญญาจ้างเหมาโดยตรงกับผู้รับสัมปทานปิโตรเลียมทุกรายที่คณะกรรมการปิโตรเลียมอนุญาตให้เข้ามาในราชอาณาจักร ก็เป็นคนต่างดาวที่ได้รับอนุญาตจากรัฐบาลไทยเป็นการชั่วคราวเฉพาะกาลตามความในข้อนี้ เมื่อได้รับการยืนยันจากคณะรัฐมนตรี⁵

ข. คนต่างดาวซึ่งอยู่ในความตกลงที่รัฐบาลไทยทำกับรัฐบาลต่างประเทศ

คนต่างดาวที่เข้ามาประกอบธุรกิจในราชอาณาจักรโดยความตกลงที่รัฐบาลไทยทำกับรัฐบาลต่างประเทศนี้ อาจเป็นกรณีที่เป็นความตกลงเฉพาะรายระหว่างรัฐบาลต่อรัฐบาลในโครงการช่วยเหลือทางเศรษฐกิจหรือวัฒนธรรมต่างๆ หรือเป็นกรณีที่เป็นความตกลงในรูปสนธิสัญญา⁶ ซึ่งในปัจจุบันนี้ประเทศไทยได้มีการทำความตกลงที่เกี่ยวกับการประกอบธุรกิจและอาชีพซึ่งเกี่ยวข้องกับการค้าบริการเพียงฉบับเดียว คือ สนธิสัญญาทางไมตรีและความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสหรัฐอเมริกา พ.ศ. 2511 ในสนธิสัญญาฉบับนี้กำหนดให้คนชาติซึ่งหมายถึง บุคคลธรรมดาและนิติบุคคลของภาคีสัญญา ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีสิทธิในการจัดตั้งและประกอบธุรกิจได้อย่างเช่นเดียวกับคนชาติของภาคีสัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งสนธิสัญญาฉบับนี้มีลักษณะเป็นการต่างตอบแทนของประเทศทั้งสอง และผลของสนธิสัญญาฉบับนี้ทำให้คนชาติอเมริกันเพียงชาติเดียวมีสิทธิที่จะประกอบธุรกิจในประเทศไทยโดยไม่อยู่ภายใต้บังคับ

⁵ หนังสือของกรมทะเบียนการค้าที่ พณ. 0601/1051 ลงวันที่ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2516 อ้างถึงใน สุจินต์ ชัยมังคลานนท์, "การประกอบธุรกิจของคนต่างดาว," วารสารกฎหมาย 2 (มกราคม 2519): 60.

⁶ สุจินต์ ชัยมังคลานนท์, "การประกอบธุรกิจของคนต่างดาว," วารสารกฎหมาย 2 (มกราคม 2519): 61.

ปว.281 แต่ที่กล่าวมานี้ไม่ได้หมายความว่า คนสัญชาติอเมริกันจะมีสิทธิทุกประการเช่นเดียวกับคนไทย เพราะมีธุรกิจ 6 ประเภทที่เว้นไว้ซึ่งทำให้คนสัญชาติอเมริกันจะมีฐานะเท่ากับคนต่างด้าวชาติอื่น ธุรกิจ 6 ประเภทที่กล่าวถึงข้างต้น ได้แก่ 1) การคมนาคม 2) การขนส่ง 3) การรับดูแลทรัพย์สินเพื่อประโยชน์ของผู้อื่น 4) การธนาคารที่เกี่ยวกับการรับฝากเงิน 5) การแสวงหาผลประโยชน์จากที่ดินหรือทรัพยากรธรรมชาติอื่น และ 6) การค้าภายในเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ทางเกษตรพื้นเมือง

2.1.3 ประเภทธุรกิจที่ห้ามไม่ให้คนต่างด้าวทำ

โดยปกติแล้วรัฐย่อมสามารถออกกฎหมายเพื่อกำหนดสิทธิของคนต่างด้าวว่าจะให้มีสิทธิมากน้อยเพียงใด ไม่ว่าจะเป็สิทธิในด้านการถือครองหรือการมีกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์, การเข้ามาอาศัยในราชอาณาจักร, การประกอบอาชีพหรือวิชาชีพ ตลอดจนสามารถสงวนสิทธิบางอย่างที่สำคัญไว้สำหรับคนชาติของตนเท่านั้น การที่รัฐสามารถจำกัดสิทธิบางอย่างของคนต่างด้าวได้ เพราะโดยหลักกฎหมายระหว่างประเทศแล้ว คนต่างด้าวจะไม่มีสิทธิเท่ากับคนชาติ แต่คนต่างด้าวจะต้องได้รับการปฏิบัติตามมาตรฐานขั้นต่ำที่พึงจะได้รับ (Minimum Standard of Treatment) ดังนั้นคนต่างด้าวที่เข้ามามีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ ย่อมต้องตกอยู่ภายใต้อำนาจของรัฐที่คนต่างด้าวนั้นเดินทางเข้ามา⁷

สำหรับ ปว.281 นั้น ก็เป็นกฎหมายที่รัฐออกมาเพื่อควบคุมการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวในประเทศไทย ซึ่งมีลักษณะเป็นการจำกัดสิทธิบางประการของคนต่างด้าวในการประกอบธุรกิจด้วย โดยมีการกำหนดประเภทธุรกิจที่ห้ามไม่ให้คนต่างด้าวทำไว้ท้ายกฎหมาย เพื่อ

⁷ ศูนย์วิจัยกฎหมายและการพัฒนา คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, "ผลกระทบจากการค้าบริการ จากการเปิดเสรีภายหลังการเจรจาการค้าหลายฝ่ายรอบอุรุกวัย สาขาบริการวิชาชีพ," หน้า 42.

เป็นการประกันว่าธุรกิจประเภทเหล่านี้จะสงวนไว้สำหรับคนไทย เพื่อไม่ให้คนไทยถูกแย่งอาชีพ โดยในข้อ 4* ของ ปว.281 ได้มีการบัญญัติไว้ว่า

“ภายใต้บังคับข้อ 7 ทวิ ห้ามมิให้คนต่างด้าวประกอบธุรกิจดังต่อไปนี้

(1) ธุรกิจที่กำหนดไว้ในบัญชี ก. หรือบัญชี ข. ห้ามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับนี้ เว้นแต่จะได้มีพระราชกฤษฎีกาอนุญาต พระราชกฤษฎีกาอาจกำหนดเงื่อนไขประการใดก็ได้

(2) ธุรกิจที่กำหนดไว้ในบัญชี ค. ห้ามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดี และการแก้ไขเปลี่ยนแปลงบัญชี ค. ให้กระทำโดยพระราชกฤษฎีกา

คำนิยามของคำว่า “ธุรกิจ” ในข้อ 3 ของ ปว.281 ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่าหมายถึง “การประกอบกิจการในทางเกษตรกรรม อุตสาหกรรม หัตถกรรม พาณิชยกรรม การบริการ หรือกิจการอย่างอื่นเป็นการค้า” ซึ่งลักษณะสำคัญของการประกอบธุรกิจนั้นอาจพิจารณาได้ว่าจะต้องมีลักษณะที่เป็นการแสวงหากำไรด้วย

ดังนั้นในการกำหนดหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวตาม ปว.281 นั้น โดยทั่วไปแล้วคนต่างด้าวสามารถเข้ามาประกอบธุรกิจประเภทใดก็ได้ เว้นแต่ธุรกิจที่ห้ามไม่ให้คนต่างด้าวทำ ซึ่งได้แก่ธุรกิจที่กำหนดอยู่ในบัญชีห้าม ปว.281 ซึ่งมีทั้งหมด 63 ประเภท โดยแบ่งออกเป็น 3 บัญชี ได้แก่ บัญชี ก. บัญชี ข. และบัญชี ค. และในแต่ละบัญชียังได้แบ่งออกเป็นหมวด ได้แก่ หมวดที่เกี่ยวกับเกษตรกรรม, อุตสาหกรรมและหัตถกรรม, พาณิชยกรรม, บริการ และธุรกิจอื่นๆ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

* ข้อ 4 แก้ไขโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 281 ลงวันที่ 24 พฤศจิกายน พ.ศ. 2515 พ.ศ. 2521

ประเภทธุรกิจที่กำหนดไว้ในบัญชี ก. มีทั้งหมด 12 ประเภท ซึ่งประกอบด้วย
ธุรกิจทางเกษตรกรรม 2 ประเภท ธุรกิจทางพาณิชย์กรรม 2 ประเภท ธุรกิจบริการ 7 ประเภท และ
ธุรกิจอื่นๆ อีก 1 ประเภท ดังนี้

หมวด 1 การประกอบธุรกิจทางเกษตรกรรม

- (1) การทำนา
- (2) การทำนาเกลือรวมทั้งการทำเกลือสินเธาว์ นอกจากเกลือหิน

หมวด 2 การประกอบธุรกิจทางพาณิชย์กรรม

- (1) การค้าภายในเกี่ยวกับผลิตผลทางเกษตรพื้นเมือง
- (2) การค้าที่ดิน

หมวด 3 การประกอบธุรกิจบริการ

- (1) ทางบัญชี
- (2) ทางกฎหมาย
- (3) ทางสถาปัตยกรรม
- (4) โฆษณา
- (5) นายหน้าหรือตัวแทน
- (6) ขายทอดตลาด
- (7) ตัดผม แต่งผมและเสริมสวย

หมวด 4 การประกอบธุรกิจอื่น ๆ

- (1) การก่อสร้างอาคาร

ประเภทธุรกิจที่กำหนดไว้ในบัญชี ข. มีทั้งหมด 37 ประเภท ซึ่งประกอบด้วย
ธุรกิจทางเกษตรกรรม 5 ประเภท ธุรกิจทางอุตสาหกรรมและหัตถกรรม 21 ประเภท ธุรกิจทาง
พาณิชย์กรรม 4 ประเภท ธุรกิจบริการ 6 ประเภท และธุรกิจอื่นๆ อีก 1 ประเภทดังนี้

หมวด 1 การประกอบธุรกิจทางเกษตรกรรม

- (1) การทำไร่
- (2) การทำสวน
- (3) การเลี้ยงสัตว์ รวมทั้งการเลี้ยงไหม
- (4) การทำป่าไม้
- (5) การทำการประมง

หมวด 2 การประกอบธุรกิจทางอุตสาหกรรมและหัตถกรรม

- (1) การสีข้าว
- (2) การผลิตแป้งจากข้าวและพืชไร่
- (3) การผลิตน้ำตาล

- (4) การผลิตเครื่องดื่มทั้งที่มีและไม่มีแอลกอฮอล์เจือปน
- (5) การผลิตน้ำแข็ง
- (6) การผลิตยา
- (7) กิจการห้องเย็น
- (8) การแปรรูปไม้
- (9) การผลิตเครื่องทอง เครื่องเงิน เครื่องถม หรือเครื่องทองลงหิน
- (10) การทำหรือหล่อพระพุทธรูปและการทำบาตร
- (11) การผลิตเครื่องไม้แกะสลัก
- (12) การผลิตเครื่องเงิน
- (13) การผลิตไม้ขีดไฟทุกชนิด
- (14) การผลิตปูนขาว ปูนซีเมนต์ หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซีเมนต์
- (15) การระเบิดหรือย่อยหิน
- (16) การผลิตไม้อัด แผ่นไม้วีเนียร์ ชิปบอร์ด หรือ ฮาร์ตบอร์ด
- (17) การผลิตเครื่องนุ่งห่ม หรือรองเท้า นอกจากการผลิตเพื่อส่งออก ไปจำหน่ายต่างประเทศ
- (18) การทำกิจการโรงพิมพ์
- (19) การทำกิจการหนังสือพิมพ์
- (20) การทอไหม ทอผ้าไหม หรือการพิมพ์ลวดลายผ้าไหม
- (21) การผลิตผลิตภัณฑ์ด้วยผ้าไหม เส้นไหม หรือรังไหม

หมวด 3 การประกอบธุรกิจทางพาณิชย์กรรม

- (1) การค้าปลีกสินค้าทุกชนิดนอกจากที่ระบุไว้ในบัญชี ค.
- (2) การค้าสินแร่ นอกจากที่ระบุไว้ในบัญชี ค.
- (3) การขายอาหารหรือเครื่องดื่มทุกชนิด นอกจากที่ระบุไว้ในบัญชี ค.
- (4) การค้าของเก่า วัตถุโบราณ หรือศิลปวัตถุ

หมวด 4 การประกอบธุรกิจบริการ

- (1) นำเที่ยว
- (2) กิจการโรงแรม เว้นแต่บริการจัดการโรงแรม
- (3) ตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ
- (4) ถ่ายรูป ล้างและอัดรูป
- (5) ซักรีดเสื้อผ้า
- (6) รับจ้างตัดเย็บเสื้อผ้า

หมวด 5 การประกอบธุรกิจอื่น ๆ

- (1) การขนส่งทางบก ทางน้ำ หรือทางอากาศในประเทศ

ประเภทธุรกิจที่กำหนดไว้ในบัญชี ค. มีทั้งหมด 14 ประเภท ซึ่งประกอบด้วย
 ธุรกิจทางพาณิชย์กรรม 4 ประเภท ธุรกิจทางอุตสาหกรรมและหัตถกรรม 8 ประเภท ธุรกิจบริการ
 1 ประเภท และธุรกิจอื่นๆ อีก 1 ประเภท ดังนี้

หมวด 1 การประกอบธุรกิจทางพาณิชย์กรรม

- (1) การค้าส่งสินค้าทุกชนิดในประเทศ นอกจากที่ระบุไว้ในบัญชี ก.
- (2) การค้าส่งสินค้าส่งออกทุกชนิด
- (3) การค้าปลีกสินค้าเครื่องจักร เครื่องกล และเครื่องมือ
- (4) การขายอาหารหรือเครื่องดื่มที่เป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยว

หมวด 2 การประกอบธุรกิจทางอุตสาหกรรม และหัตถกรรม

- (1) การผลิตอาหารสัตว์
- (2) การสกัดน้ำมันพืช
- (3) การผลิตสิ่งถักทอ รวมทั้งการปั่นด้าย การย้อมสี และการพิมพ์ลวดลาย
- (4) การผลิตภาชนะซึ่งทำด้วยแก้วรวมทั้งหลอดไฟฟ้า
- (5) การผลิตถ้วยชามจาน
- (6) การผลิตกระดาษเขียนและกระดาษพิมพ์
- (7) การทำเกลือหิน
- (8) การทำเหมือง

หมวด 3 การประกอบธุรกิจบริการ

- (1) นอกจากที่ระบุไว้ในบัญชี ก. และบัญชี ข.

หมวด 4 การประกอบธุรกิจอื่น ๆ

- (1) การก่อสร้างอย่างอื่นนอกจากที่ระบุไว้ในบัญชี ก.

สำหรับการจัดลำดับบัญชีประเภทของธุรกิจนั้น รัฐได้พิจารณาถึงความสำคัญ
 ของธุรกิจในแต่ละประเภทที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศไทยและความสามารถของคน
 ไทยในการประกอบธุรกิจนั้นๆ เป็นเกณฑ์ ในธุรกิจตามบัญชี ก. และ ข. จะประกอบด้วยธุรกิจ
 ประเภทซึ่งรัฐบาลตระหนักว่ามีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ประชาชนชาว
 ไทยมีความสามารถทั้งในด้านวิชาการและกำลังเงินที่จะประกอบธุรกิจนั้นได้ จึงเห็นสมควรที่จะ
 สงวนธุรกิจเหล่านี้ไว้สำหรับคนไทย สำหรับธุรกิจที่กำหนดไว้ในบัญชี ค. นั้นถือว่ามีสำคัญ
 ต่อคนไทยน้อยกว่าธุรกิจที่กำหนดไว้ในบัญชี ก. และ ข. และเชื่อว่าการที่มีคนต่างด้าวมาลงทุนใน
 กิจกรรมประเภทนี้ จะเป็นการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถในด้านวิชาการและเป็นผลที่ทำให้มี
 เงินตราต่างประเทศเข้ามาสู่ประเทศอันเป็นผลดีแก่เศรษฐกิจของประเทศไทย ซึ่งแม้ว่าธุรกิจตาม

บัญญัติ ค. จะเป็นธุรกิจที่สงวนไว้สำหรับคนไทย แต่คนต่างด้าวอาจจะประกอบธุรกิจเหล่านั้นได้ หากได้รับอนุญาต⁸

เนื่องจากประเภทธุรกิจที่กำหนดไว้ในบัญญัติท้ายประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับสภาวะทางเศรษฐกิจของประเทศ และหากสภาวะการณ์ทางเศรษฐกิจได้เปลี่ยนไป ความจำเป็นที่จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขประเภทธุรกิจเหล่านี้ก็ย่อมเกิดขึ้น ดังนั้นใน ปว.281 ข้อ 4^{*} (2) จึงได้กำหนดให้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงประเภทธุรกิจในบัญญัติ ค. ได้ ซึ่งต้องกระทำโดยพระราชกฤษฎีกา แต่สำหรับธุรกิจในบัญญัติ ก. และ ข. นั้นไม่ได้มีบทบัญญัติใดๆ ที่อนุญาตให้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้ ดังนั้นกฎหมายจึงให้อำนาจแก่ฝ่ายบริหารในการแก้ไขเปลี่ยนแปลง เพิ่มเติม หรือตัดทอนธุรกิจที่กำหนดไว้ในบัญญัติ ค. ได้เท่านั้น

2.1.4 เงื่อนไขและกระบวนการในการขออนุญาตประกอบธุรกิจ

โดยปกติแล้วหากคนต่างด้าวต้องการจะประกอบธุรกิจประเภทที่ไม่ได้กำหนดห้ามไว้ในบัญญัติท้าย ปว.281 นั้น ก็ย่อมสามารถกระทำได้โดยไม่จำเป็นต้องขออนุญาตหรือดำเนินการใดๆ ตามกฎหมายนี้ หากคนต่างด้าวต้องการเข้ามาประกอบธุรกิจในประเทศไทยในรูปแบบของนิติบุคคล ก็เพียงแค่ไปดำเนินการจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลได้ที่กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจดทะเบียนดังกล่าว

สำหรับธุรกิจในบัญญัติ ก. ข. และ ค. นั้น การที่ในข้อ 4^{*} ของ ปว.281 ได้กำหนด

ว่า

⁸ สุจินต์ ชัยมิ่งคลานนท์, "การประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว," วารสารกฎหมาย, 2 (มกราคม 2519): 64,67.

^{*} ข้อ 4 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 281 ลงวันที่ 24 พฤศจิกายน พ.ศ. 2515 พ.ศ. 2521

“ภายใต้บังคับข้อ 7 ทวิ ห้ามมิให้คนต่างด้าวประกอบธุรกิจ ดังต่อไปนี้

(1) ธุรกิจที่กำหนดไว้ในบัญชี ก. หรือบัญชี ข. ท้ายประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ เว้นแต่จะได้มีพระราชกฤษฎีกาอนุญาต พระราชกฤษฎีกาอาจกำหนดเงื่อนไขประการใดก็ได้

(2) ธุรกิจที่กำหนดไว้ในบัญชี ค. ท้ายประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดี และการแก้ไขเปลี่ยนแปลงบัญชี ค. ให้กระทำโดยพระราชกฤษฎีกา

ดังนั้นย่อมหมายความว่าธุรกิจที่กำหนดไว้ในบัญชี ก. และบัญชี ข. โดยหลักแล้วกฎหมายกำหนดห้ามคนต่างด้าวประกอบธุรกิจเหล่านั้น แต่อาจมีการยกเว้นได้หากมีพระราชกฤษฎีกาอนุญาต และพระราชกฤษฎีกาอาจกำหนดเงื่อนไขไว้ประการใดก็ได้

สำหรับพระราชกฤษฎีกาที่อนุญาตให้คนต่างด้าวบางกลุ่มประกอบธุรกิจตามบัญชี ก. และ ข. ซึ่งได้ประกาศใช้ในช่วงที่ ปว.281 มีผลบังคับใช้อยู่นั้นมีด้วยกัน 2 ฉบับ ได้แก่

1. ในปี พ.ศ. 2516 ได้มีการออก “พระราชกฤษฎีกาอนุญาตให้คนต่างด้าวซึ่งได้รับการส่งเสริมการลงทุน ประกอบธุรกิจที่กำหนดไว้ในบัญชี ข. พ.ศ. 2516” พระราชกฤษฎีกานี้กำหนดอนุญาตให้คนต่างด้าวซึ่งได้รับการส่งเสริมการลงทุนในธุรกิจที่กำหนดไว้ในบัญชี ข. ท้าย ปว.281 ประกอบธุรกิจนั้นได้ เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ คือ เพื่อให้เป็นการสอดคล้องกับนโยบายส่งเสริมการลงทุนตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 227* ลงวันที่ 18 ตุลาคม 2515 และเพื่อส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมที่จำเป็นต้องใช้ทุนและเทคโนโลยีจากต่างประเทศ ตามที่คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนได้พิจารณาเห็นว่าจำเป็น และสมควรผ่อนผันให้คนต่างด้าวซึ่งได้รับการส่งเสริมการลงทุนตามนโยบายของคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ประกอบธุรกิจประเภทที่กำหนดไว้ในบัญชี ข. ท้าย ปว.281 ได้

ในมาตรา 3 ของพระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ บัญญัติว่า “คนต่างด้าวผู้ใดได้รับการส่งเสริมการลงทุนตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน และกิจการที่ได้รับการส่งเสริมลงทุนนั้นเป็นธุรกิจที่กำหนดไว้ในบัญชี ข. ท้ายประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 281 ลงวันที่ 24

* ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 227 ปัจจุบันถูกยกเลิกไปแล้วโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520

พฤศจิกายน พ.ศ. 2515 ก็ให้คนต่างด้าวผู้นั้นประกอบธุรกิจที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนเท่าที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนนั้นได้ เมื่อได้แจ้งการรับการส่งเสริมการลงทุนและได้รับหนังสือจากอธิบดีกรมทะเบียนการค้าแล้ว"

จากบทบัญญัติดังกล่าวสามารถพิจารณาได้ว่าคนต่างด้าวผู้ที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนและกิจการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนนั้นเป็นธุรกิจในปี พ.ศ. ๒๕๑๕ คนต่างด้าวที่ประสงค์จะประกอบธุรกิจที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนนั้นจะต้องทำการแจ้งการรับการส่งเสริมการลงทุนนั้นแก่อธิบดีกรมทะเบียนการค้าเสียก่อน และเมื่อได้รับหนังสือจากอธิบดีกรมทะเบียนการค้าแล้วจึงจะประกอบธุรกิจที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนนั้นได้

2. ในปี พ.ศ. 2528 ได้มีการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาฉบับที่ ๒๒ คือ "พระราชกฤษฎีกาอนุญาตให้คนต่างด้าวประกอบธุรกิจที่กำหนดไว้ในบัญชี ก. หรือบัญชี ข. ท้ายประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 281 ลงวันที่ 24 พฤศจิกายน พ.ศ. 2515 ได้เป็นการชั่วคราว พ.ศ. 2528"

ซึ่งเหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ ก็เนื่องจากรัฐบาลไทยมองเห็นว่า คนต่างด้าวเหล่านี้เข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวในระยะเวลาอันสั้น และได้นำมาซึ่งเงินตราต่างประเทศ ทั้งยังนำวิชาการและเทคโนโลยีจากต่างประเทศเข้ามาเผยแพร่อีกด้วย การอนุญาตให้คนต่างด้าวผู้นั้นประกอบธุรกิจที่กำหนดในบัญชี ก. หรือบัญชี ข. ท้าย ปว.281 ควบคู่ไปกับการดำเนินการ หรือการแสดงความเห็น หรือการลาติดังกล่าวได้เป็นการชั่วคราว ทำให้เป็นผลดีต่อเศรษฐกิจและการพัฒนาทางวิชาการและเทคโนโลยีของประเทศ

ในมาตรา 3 ของพระราชกฤษฎีกาฉบับนี้จึงได้บัญญัติอนุญาตให้คนต่างด้าว ซึ่งได้รับอนุญาตให้เข้ามาในราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองเพื่อดำเนินการเกี่ยวกับการจัดประชุม การจัดสัมมนา หรือการจัดนิทรรศการ หรือเพื่อแสดงความเห็นหรือลาติดในการประชุม สัมมนา หรือนิทรรศการ ประกอบธุรกิจประเภทหนึ่งประเภทใดที่กำหนดไว้ในบัญชี ก. หรือบัญชี ข. ท้าย ปว.281 ได้เป็นการชั่วคราว โดยมีกำหนดเวลาไม่เกิน 30 วัน เว้นแต่จะมีประกาศของรัฐมนตรีกว่ากระทรวงพาณิชย์กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

คนต่างด้าวดังกล่าวข้างต้นที่ประสงค์จะประกอบธุรกิจที่กำหนดไว้ในบัญชี ก. หรือบัญชี ข. นั้นตาม "ประกาศกระทรวงพาณิชย์ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2528) เรื่องให้บุคคลต่างด้าวแจ้งการประกอบธุรกิจต่ออธิบดีกรมทะเบียนการค้าก่อนดำเนินการประกอบธุรกิจ" ในข้อ 1

กำหนดให้บุคคลต่างด้าวซึ่งเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรและประสงค์จะประกอบธุรกิจที่
กำหนดไว้ในบัญชี ก. หรือบัญชี ข. ท้าย ปว.281 เป็นการชั่วคราว โดยมีกำหนดเวลาไม่เกิน 30 วัน
ตาม "พระราชกฤษฎีกาอนุญาตให้คนต่างด้าวประกอบธุรกิจที่กำหนดไว้ในบัญชี ก. หรือบัญชี ข.
ท้ายประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 281 ลงวันที่ 24 พฤศจิกายน พ.ศ. 2515 ได้เป็นการชั่วคราว
พ.ศ. 2528" ต้องทำการแจ้งการประกอบธุรกิจของตนต่ออธิบดีกรมทะเบียนการค้าให้ทราบก่อน
เริ่มทำการประกอบธุรกิจนั้นๆ

สำหรับธุรกิจที่กำหนดไว้ในบัญชี ค. นั้น ในข้อ 4 (2) ของ ปว.281 กำหนดห้ามไม่
ให้คนต่างด้าวทำเช่นกัน แต่ก็มีข้อยกเว้นให้สามารถประกอบธุรกิจเหล่านั้นได้ โดยในข้อ 5 ของ
ปว.281 บัญญัติว่า "คนต่างด้าวซึ่งประสงค์จะประกอบธุรกิจประเภทใดที่กำหนดไว้ในบัญชี ค.
ท้ายประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ ให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตต่ออธิบดีและในกรณีที่เห็นสมควรให้
ออกใบอนุญาตอธิบดีจะกำหนดเงื่อนไขตามที่บัญญัติไว้ในกฎกระทรวงที่ออกตามความในข้อ 8 ก็
ได้ การขอและการออกใบอนุญาตให้เป็นไปตามแบบและวิธีการที่อธิบดีกำหนด

จากบทบัญญัติดังกล่าว คนต่างด้าวที่ประสงค์จะประกอบธุรกิจในบัญชี ค. นั้น
จะต้องทำการขออนุญาตต่ออธิบดีกรมทะเบียนการค้าเสียก่อน และจะประกอบธุรกิจนั้นๆ ได้ก็ต่อ
เมื่อได้รับใบอนุญาตประกอบธุรกิจนั้นแล้ว

นอกจากนี้แล้ว ปว.281 ยังได้บัญญัติถึงคนต่างด้าวที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน
ตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน ให้ประกอบธุรกิจประเภทที่กำหนดไว้ในบัญชี ค. ด้วย
โดยในข้อ 6 บัญญัติว่า "ในกรณีที่คนต่างด้าวได้รับการส่งเสริมตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริม
การลงทุนให้ประกอบธุรกิจประเภทที่กำหนดไว้ในบัญชี ค. ให้ผู้ได้รับการส่งเสริมนั้นแจ้งต่ออธิบดี
ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับบัตรส่งเสริม เมื่อได้รับการแจ้งและอธิบดีได้ออกหนังสือรับรอง
ให้เป็นหลักฐานแล้ว ให้ผู้นั้นประกอบกิจการนั้นได้"

ดังนั้นคนต่างด้าวที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนให้ประกอบธุรกิจในบัญชี ค. หาก
ต้องการที่จะประกอบธุรกิจนั้นๆ จะต้องทำการแจ้งการประกอบธุรกิจต่ออธิบดีกรมทะเบียนการค้า
ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับบัตรส่งเสริม และเมื่ออธิบดีกรมทะเบียนการค้าได้ออกหนังสือรับ
รองให้เป็นหลักฐานแล้ว ผู้นั้นจึงจะประกอบกิจการนั้นได้

ในกรณีที่แตกต่างกัน ซึ่งประกอบธุรกิจที่กำหนดไว้ในบัญชีท้าย ปว.281 นี้อยู่แล้ว ในวันที่กฎหมายนี้ใช้บังคับ เพื่อไม่ให้กระทบกระเทือนต่อคนต่างด้าวดังกล่าว ในข้อ 30 ของ ปว.281 ได้กำหนดบทเฉพาะกาลไว้ โดยบัญญัติว่า ให้ประกอบธุรกิจนั้นต่อไปได้ต่อเมื่อได้รับ หนังสือรับรองจากอธิบดี ซึ่งต้องอยู่ภายในเงื่อนไต่ดังต่อไปนี้ คือ

(1) ธุรกิจตามบัญชี ก. ท้ายประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ จะประกอบธุรกิจนั้นต่อไปได้อีกสองปีนับแต่วันที่ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ใช้บังคับ

(2) ธุรกิจตามบัญชี ข. และ ค. ท้ายประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้จะประกอบธุรกิจนั้นต่อไปได้โดยไม่มีกำหนดเวลา แต่ห้ามมิให้ผู้รับหนังสือรับรอง เพิ่มปริมาณการผลิตหรือ การจำหน่ายของธุรกิจนั้นในรอบปีบัญชีต่อไป เกินกว่าร้อยละสามสิบของปริมาณการผลิตหรือ การจำหน่ายของธุรกิจนั้นตามที่ปรากฏหลักฐานทางบัญชีในรอบปีบัญชี พ.ศ. 2515 หรือตั้งสาขาของธุรกิจนั้นเพิ่มขึ้นจากที่ปรากฏหลักฐานในวันที่ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ใช้บังคับ ทั้งนี้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดี

และคนต่างด้าวดังกล่าวนั้นจะขอหนังสือรับรองได้ ตามข้อ 30 วรรค 2 ซึ่งกำหนดว่า คนต่างด้าวดังกล่าวนั้นจะต้องได้ประกอบธุรกิจนั้นมาโดยมีรายได้ติดต่อกันตามปกติวิสัยของธุรกิจนั้นเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งปี หรือเป็นระยะเวลาไม่ถึงหนึ่งปี แต่อธิบดีเห็นว่าได้ประกอบธุรกิจนั้นมาเป็นหลักฐานเพียงพอแล้ว การขอหนังสือรับรองผู้ประกอบการจะต้องยื่นคำขอตามแบบที่อธิบดีกำหนดภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ใช้บังคับถ้าผู้ประกอบการมิได้ยื่นคำขอภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าผู้นั้นไม่ประสงค์จะประกอบธุรกิจนั้นต่อไป

นอกจากนี้ยังมีคนต่างด้าวจำพวกพิเศษ ซึ่งกฎหมายได้กำหนดข้อยกเว้นยอมให้ประกอบธุรกิจได้เป็นกรณีพิเศษ เพราะคนต่างด้าวประเภทนี้ไม่อยู่ในฐานะและลักษณะที่จะประกอบธุรกิจใดๆ ได้ เช่น จากการที่แต่เดิมบุคคลเหล่านี้เคยเป็นคนไทยซึ่งต่อมาถูกถอนสัญชาติในระหว่างที่ถูกถอนสัญชาตินั้นทำให้บุคคลเหล่านี้ไม่สามารถประกอบธุรกิจต่างๆ ที่จากเดิมเคยทำได้ ซึ่งถ้าไม่ให้คนต่างด้าวประเภทนี้ประกอบอาชีพเลย ภาวระอาจตกอยู่กับรัฐที่จะต้องดูแลคนต่างด้าวประเภทนี้เอง ดังนั้นในปี พ.ศ. 2521 จึงได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 281 ลงวันที่ 24 พฤศจิกายน พ.ศ. 2515 พ.ศ. 2521 พระราชบัญญัตินี้กำหนดให้มีการเพิ่มเติมข้อยกเว้นในการประกอบธุรกิจสำหรับคนต่างด้าวประเภทนี้เข้าไปใน ปว.281 โดยเพิ่มเติมเข้าไปเป็น ข้อ 7 ทวิ หลักการในข้อ 7 ทวิ นั้น เป็นการกำหนดอนุญาต

ให้คนต่างด้าวบางประเภทสามารถประกอบธุรกิจได้เฉพาะธุรกิจใดในท้องที่ใดที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ประกาศกำหนด โดยที่รัฐมนตรีกำหนดเงื่อนไขอย่างใดไว้ก็ได้ คนต่างด้าวจำพวกพิเศษนี้ ได้แก่

- (1) คนต่างด้าวที่ถูกเนรเทศตามกฎหมายว่าด้วยการเนรเทศ ซึ่งได้รับการผ่อนผันให้ไปประกอบธุรกิจ ณ ที่แห่งใด แทนการเนรเทศ หรืออยู่ในระหว่างรอการเนรเทศ
- (2) คนต่างด้าวที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง และอยู่ในระหว่างรอการส่งกลับออกนอกราชอาณาจักร
- (3) คนต่างด้าวที่เกิดในราชอาณาจักร แต่ไม่ได้รับสัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 337 ลงวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2515 หรือตามกฎหมายอื่น
- (4) คนต่างด้าวโดยผลของการถูกถอนสัญชาติตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 337 ลงวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2515 หรือตามกฎหมายอื่น

คนต่างด้าวที่กล่าวมานี้จะประกอบธุรกิจที่รัฐมนตรีกำหนดได้ จะต้องทำการยื่นขอรับใบอนุญาตต่ออธิบดีกรมทะเบียนการค้าและจะประกอบธุรกิจที่รัฐมนตรีกำหนดได้ต่อเมื่อได้รับใบอนุญาตจากอธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย

การขอรับใบอนุญาต การออกใบอนุญาต และระยะเวลาการอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง ซึ่งกฎกระทรวงที่กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการดังกล่าวที่ออกตามความใน ปว.281 นี้ได้แก่ กฎกระทรวงฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2523)

โดยผลของการแก้ไขเพิ่มเติมให้มีข้อ 7 ทวิ ตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม ปว.281 ในปี พ.ศ. 2521 นี้ รัฐมนตรีกระทรวงพาณิชย์ได้มีการออกประกาศกฎกระทรวงกำหนดธุรกิจให้คนต่างด้าวพิเศษเหล่านี้ทำไว้ใน "ประกาศกระทรวงพาณิชย์ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2524) กำหนดธุรกิจที่ให้คนต่างด้าว ตามข้อ 7 ทวิ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 281 ลงวันที่ 24 พฤศจิกายน พ.ศ. 2515 ประกอบได้"

ดังนั้นจึงอาจสรุปได้ว่า หลักปฏิบัติเกี่ยวกับการที่คนต่างด้าวจะขออนุญาตประกอบธุรกิจที่กำหนดไว้ในบัญชีท้ายกฎหมายนี้ ไม่ว่าจะประกอบธุรกิจนั้นอยู่ก่อนแล้ว หรือจะประกอบขึ้นใหม่ในกรณีที่ยังไม่ขออนุญาตทำได้ จะต้องมิหนังสือรับรองหรือใบอนุญาตแล้วแต่กรณี

หลักเกณฑ์วิธีการขอใบอนุญาต แบบและวิธีการ ตลอดจนการอนุญาต ย่อมต้องเป็นไปตามประกาศของอธิบดีกรมทะเบียนการค้า และคนต่างด้าวที่จะขอรับใบอนุญาตประกอบธุรกิจนั้น ต้องมีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ในข้อ 7 ของ ปว.281 ด้วย ซึ่งในข้อ 7 ได้บัญญัติไว้ดังนี้

“คนต่างด้าวที่จะขอรับใบอนุญาตต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

- (1) อายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์
- (2) มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร หรือได้รับอนุญาตให้เข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง
- (3) ไม่เป็นบุคคลวิกลจริตหรือมีจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ บุคคลไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ
- (4) ไม่เคยต้องโทษปรับตามคำพิพากษาหรือถูกเปรียบเทียบให้ปรับในความผิดตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ เว้นแต่พ้นโทษมาแล้วไม่น้อยกว่าสามปีก่อนวันขอรับใบอนุญาต
- (5) ไม่เคยต้องโทษจำคุกตามคำพิพากษาในความผิดฐานขี้ยกยอกฉ้อโกง ความผิดเกี่ยวกับการค้าตามประมวลกฎหมายอาญา หรือกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง เว้นแต่พ้นโทษมาแล้วไม่น้อยกว่าสามปีก่อนวันขอรับใบอนุญาต
- (6) ไม่เคยต้องโทษจำคุกตามคำพิพากษาในความผิดตามกฎหมายว่าด้วยมาตรฐานสินค้าขาออก และกฎหมายว่าด้วยมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม เว้นแต่พ้นโทษมาแล้วไม่น้อยกว่าสามปีก่อนวันขอรับใบอนุญาต
- (7) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย
- (8) ไม่เคยถูกเพิกถอนใบอนุญาตตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ หรือตามกฎหมายว่าด้วยมาตรฐานสินค้าขาออก หรือกฎหมายว่าด้วยมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ในระยะเวลาสามปีก่อนวันขอรับใบอนุญาต

ในกรณีนี้บุคคลเป็นผู้ขอรับใบอนุญาต ถ้ากรรมการผู้จัดการหรือผู้รับผิดชอบในการดำเนินกิจการของนิติบุคคลนั้นเป็นคนต่างด้าว ต้องมีคุณสมบัติตาม (1) (2) (3) (4) (5) (6) (7) และ (8)”

2.1.5 การกำกับดูแลการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว

ในการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวตาม ปว.281 นี้ ได้มีการบัญญัติวิธีการควบคุมดูแลไว้ในมาตราต่างๆ ซึ่งอาจสรุปได้ดังนี้

- อธิบดีกรมทะเบียนการค้ามีอำนาจสั่งพักใช้ใบอนุญาตประกอบธุรกิจ หากตรวจสอบแล้วพบว่า ผู้รับใบอนุญาตเป็นผู้ที่มีลักษณะตามที่กำหนดไว้ในข้อ 10
- กำหนดให้นายทะเบียนและพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจตรวจสอบการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว อำนาจดังกล่าวได้กำหนดไว้ในข้อ 20 คือจะมีอำนาจในการ
  - (1) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลใดมาชี้แจงข้อเท็จจริง รวมทั้งให้ส่งเอกสารหรือหลักฐาน
  - (2) เข้าไปในสถานที่ที่คนต่างด้าวประกอบธุรกิจในระหว่างเวลาทำการในเวลากลางวัน เพื่อตรวจสอบให้การเป็นไปตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ และในการนี้ให้มีอำนาจสอบถามข้อเท็จจริงหรือเรียกเอกสารหรือหลักฐานใดๆ จากบุคคลที่อยู่ในสถานที่ดังกล่าวได้
- รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์เป็นผู้รักษาการตามกฎหมายนี้ และมีอำนาจแต่งตั้งนายทะเบียน พนักงานเจ้าหน้าที่ และออกกฎกระทรวง
- มีคณะกรรมการที่เรียกว่า คณะกรรมการการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว เพื่อควบคุมดูแลในการให้ปฏิบัติตามกฎหมายนี้ และจะมีหน้าที่ให้คำปรึกษาคำแนะนำและความเห็นแก่รัฐมนตรีในเรื่องที่กำหนดไว้ในข้อ 17

จากการที่ได้พิจารณาลักษณะต่างๆ ของ ปว.281 ที่ได้กล่าวมาทั้งหมดข้างต้นแล้ว อาจสรุปได้ว่า ปว.281 เป็นกฎหมายที่ควบคุมการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวในกรณีทั่วไป เว้นแต่บางประเภทเท่านั้นที่ไม่ได้ถูกควบคุม และถือได้ว่าเป็นกฎหมายที่ค่อนข้างกระทบกระเทือนสิทธิของคนต่างด้าวเป็นอย่างมาก การที่ ปว.281 ได้กำหนดห้ามคนต่างด้าวประกอบธุรกิจในบัญชี ก., ข. และ ค. นั้น แสดงให้เห็นว่าเป็นกฎหมายที่มีลักษณะปิดตลาดสำหรับคนต่างด้าว แต่เงื่อนไขและข้อยกเว้นต่างๆ ที่เปิดโอกาสให้คนต่างด้าวสามารถเข้ามาประกอบธุรกิจได้นั้น ทำให้ ปว.281 มีลักษณะกึ่งปิด กล่าวคือโดยหลักการเป็นการปิดตลาด แต่มีข้อยกเว้นไว้เฉพาะกรณีที่เข้าตามเงื่อนไขและข้อยกเว้นที่กำหนดไว้เท่านั้น

2.2 การค้าบริการ ขอบเขตและรูปแบบของการให้บริการ

2.2.1 ความหมายและลักษณะของการบริการโดยทั่วไป

ก. ความหมายของการบริการ

โดยทั่วไปแล้วการบริการนั้น ไม่มีคำนิยามที่แน่ชัดที่ใช้ถือเป็นหลักเกณฑ์โดยทั่วไป ส่วนใหญ่การค้าในสาขาบริการเป็นกิจกรรมหรือธุรกิจบริการระหว่างประเทศ (International Trade in Service) และอาจมีการจัดตั้งธุรกิจหรือการลงทุนจากต่างประเทศ (Direct Foreign Investment) เข้ามาเกี่ยวข้อง การบริการครอบคลุมถึงกิจการที่แตกต่างกันหลายประเภท เช่น

- ก) การบริการบางประเภทเกี่ยวข้องกับตัวสินค้า (Product) อย่างมาก เช่น บริการค้าปลีกหรือค้าส่งสินค้าประเภทต่างๆ การบริการประเภทนี้จึงต้องเกี่ยวข้องและขึ้นอยู่กับตัวสินค้านั้นๆ โดยตรง
- ข) การบริการบางประเภทที่เป็นเหมือนค่าจ้าง (Remuneration) เช่น การซื้อขายแรงงาน กรรมการ เพื่อไปทำการก่อสร้างในโครงการก่อสร้างต่างๆ
- ค) การบริการบางประเภทเกี่ยวข้องกับการโอน (Transfer) ผลประโยชน์ กำไร และเงินปันผล เช่น รายได้จากการลงทุน การบริการที่เกี่ยวข้องกับการโอนดังกล่าว เช่น กิจการธนาคารพาณิชย์ หรือบริการทางการเงินอื่นๆ ที่ทำหน้าที่โอนเงินให้แก่ลูกค้าซึ่งอยู่คนละประเทศ

นักเศรษฐศาสตร์ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการให้ความหมายที่ว่า การบริการคือผลผลิตเชิงเศรษฐศาสตร์ (Economic Output) ที่ไม่อยู่ในลักษณะที่เป็นรูปธรรม⁹ ซึ่งทำให้การบริการแตกต่างไปจากสินค้า

⁹ Richardson 1987 อ้างถึงใน บรมเมศน์ ชุ่นวัฒน์ "การค้าในภาคบริการ กรณีศึกษาเฉพาะการค้าบริการด้านกิจการธนาคาร" (วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533), หน้า 16.

อย่างไรก็ตามอาจพอสรุปได้ว่าคำนิยามของการบริการนั้นได้แก่¹⁰

บริการ คือ กระบวนการอันเป็นกิจกรรมซึ่งกระทำโดยบุคคลหนึ่งหรือบริษัทหนึ่ง ให้แก่อีกบุคคลหนึ่งหรือบริษัทอีกบริษัทหนึ่ง การประกอบธุรกรรมบริการแตกต่างจากการประกอบธุรกรรมสินค้าคือจะไม่เกี่ยวกับการโอนสิทธิในทรัพย์สิน และบริการเป็นผลิตภัณฑ์ที่จับต้องไม่ได้ แต่สามารถทำให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ที่ผู้บริโภคต้องการจากผู้ให้บริการได้ เช่น การประกันภัย, การท่องเที่ยว, การธนาคาร เป็นต้น

วัตถุประสงค์ของธุรกรรมบริการคือ การเปลี่ยนแปลงบางสิ่งบางอย่างโดยที่ธุรกรรมบริการจำเป็นต้องใช้ความชำนาญ ความรู้และความสามารถของผู้ให้บริการ เพื่อที่จะได้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ที่ต้องการของบุคคลคนหนึ่งหรือบริษัทหนึ่ง

ธุรกรรมบริการจะต้องมีการติดต่อระหว่างผู้ให้บริการ (Provider) กับผู้บริโภคบริการ (Consumer) ทั้งนี้เพราะผู้บริโภคมุ่งประสงค์ที่จะได้รับประโยชน์จากทักษะและความชำนาญของผู้ให้บริการ ในการดำเนินธุรกรรมระหว่างประเทศอาจต้องมีปัจจัยของการเคลื่อนย้ายเข้ามาเกี่ยวข้อง แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเทคโนโลยีทางโทรคมนาคมด้วย ยกตัวอย่างเช่น ธุรกรรมบริการด้านที่ปรึกษาอาจจะต้องมีการเดินทางไปมาหาสู่กันระหว่างประเทศ แต่ถ้าการโทรคมนาคมมีประสิทธิภาพเพียงพอก็อาจไม่จำเป็นต้องใช้การเดินทางเข้ามาเกี่ยวข้อง

ข. ลักษณะของการบริการที่สำคัญ

ลักษณะของการค้าบริการที่สำคัญคือ การค้าบริการทำหน้าที่เชื่อมโยงในกระบวนการของการผลิตสินค้า และเป็นช่องทางของการส่งผ่านสินค้าไปถึงผู้บริโภค การค้าบริการยังมีลักษณะเฉพาะคือเป็นเครือข่ายและมีความซับซ้อนอยู่ในหน่วยผลิตทั้งภายในและต่างประเทศ และยังช่วยส่งผ่านสินค้าที่ไม่อาจจับต้องได้ เช่น ข้อมูลข่าวสาร (Information) และการบริการนั้นจะอยู่ในลักษณะที่ไม่สามารถที่จะเก็บสะสมได้ (Unstorability) ซึ่งทำให้การบริการจะต้องถูกบริโภคในขณะเดียวกับที่ถูกผลิตออกมา

¹⁰ Enicoloides P. "Economic Aspects of Services," Journal of World Trade (1989), P.126-127.

นอกจากนี้ ลักษณะที่สำคัญอีกประการหนึ่งของการบริการ คือเป็นการติดต่อกันโดยตรง (Interaction) ระหว่างผู้ให้บริการกับผู้รับบริการ การติดต่อกันโดยตรงระหว่างผู้ให้บริการและผู้รับบริการแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่¹¹

1. การบริการที่จำเป็นต้องอาศัยการเข้าใกล้กัน (Physical Proximity) ระหว่างผู้ให้บริการ (User) และผู้ผลิตบริการ (Provider) ซึ่งสามารถแยกออกได้ 3 ชนิด ตามลักษณะการเคลื่อนที่ของผู้ผลิตและผู้รับบริการ ดังนี้

ก) ผู้ผลิตบริการเคลื่อนที่ (Mobile Provider) และผู้รับบริการเคลื่อนที่ (Mobile User) การค้าบริการประเภทนี้ ผู้เคลื่อนที่จะเป็นฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งก็ได้ ผู้ให้บริการอาจเคลื่อนที่ไปหาผู้รับบริการ หรือผู้รับบริการอาจเคลื่อนที่ไปหาผู้ผลิตบริการ ส่วนแตกต่างกันจะปรากฏอยู่ในราคาค่าบริการ เช่น บริการด้านให้คำปรึกษา การให้บริการตัดผม การขนส่ง

ข) ผู้ผลิตบริการเคลื่อนที่ (Mobile Provider) แต่ผู้รับบริการไม่เคลื่อนที่ (Immobile User) เช่น การซื้อขายแรงงานกรรมกรในโครงการก่อสร้างในตะวันออกกลาง การค้าแรงงานจะเกิดขึ้นได้ถ้าบริษัทจัดหาแรงงาน ส่งคนงานไทยไปยังประเทศในตะวันออกกลางเพื่อทำการก่อสร้าง

ค) ผู้ผลิตบริการไม่เคลื่อนที่ (Immobile Provider) แต่ผู้รับบริการเคลื่อนที่ (Mobile User) ต้องอาศัยผู้รับบริการเคลื่อนที่ไปหาผู้ผลิตบริการ เช่น การบริการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวจะต้องเดินทางจากประเทศของตนเข้าสู่ประเทศของผู้ผลิตบริการ หรือการให้บริการทางการแพทย์ เช่น คนไข้โรคหัวใจที่จะเดินทางไปหานายแพทย์ผู้เชี่ยวชาญที่โรงพยาบาลมีอุปกรณ์ผ่าตัดพร้อม

2. การบริการที่ไม่จำเป็นต้องอาศัยการเข้าใกล้กัน (Physical Proximity) การบริการประเภทนี้อาจเรียกว่า การบริการทางไกล(Long Distance Services) เช่น การบริการด้าน

¹¹ รัฐพร ตรีณรงค์, "แนวทางในการปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย ภายใต้ความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ" (วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540), หน้า 153.

โทรคมนาคม ทางโทรเลข และโทรศัพท์ การให้บริการทางด้านธนาคารบางประเภท เช่น การใช้บัตรเครดิต, ATM Card เป็นลักษณะของผู้ผลิตบริการไม่เคลื่อนที่(Immobile Provider) และผู้ใช้บริการไม่เคลื่อนที่(Immobile User)

ค. ความแตกต่างระหว่างการค้าบริการกับการค้าสินค้า

จากที่ได้กล่าวถึงความหมายและลักษณะของการค้าบริการมาแล้วข้างต้น จะเห็นได้ว่า การค้าบริการนั้น แตกต่างจากการค้าสินค้า อยู่ 3 ประการคือ¹²

- 1. การบริการมีลักษณะเป็น "กระบวนการ" (Processes) ซึ่งผู้ให้บริการได้ปฏิบัติให้แก่ผู้รับบริการ เป็นการใช้ทักษะ ความรู้ ความสามารถ ในการปฏิบัติโอนไปยังผู้รับบริการ ในขณะที่การค้าสินค้าเป็นการโอนกรรมสิทธิ์ในตัวสินค้าไปยังผู้ซื้อ
- 2. การบริการเป็นกระบวนการที่ไม่สามารถมองเห็นได้ (Invisible) จับต้องไม่ได้ (Intangible) การค้าบริการจึงต้องอาศัยการติดต่อโดยตรงระหว่างผู้ให้บริการ (Provider) กับผู้รับบริการ (Consumer)
- 3. เมื่อการค้าบริการมีลักษณะเป็นกระบวนการที่ไม่สามารถมองเห็นได้ จับต้องไม่ได้ จึงจำเป็นต้องมีกฎเกณฑ์หรือระเบียบบังคับขึ้นใช้กับการบริการในการควบคุมผู้บริโภค ทั้งนี้เนื่องจากลักษณะข้างต้นของการบริการทำให้ผู้บริโภคไม่สามารถประเมินคุณภาพของการบริการที่ตนเองได้รับได้ การใช้กลไกการแข่งขันเพื่อดัดผู้ให้บริการที่ไม่ได้มาตรฐานออกจากตลาดจึงเกิดขึ้นได้ยาก ต่างจาก "สินค้า" ที่มีคุณภาพของสินค้าสามารถมองเห็นได้ หรือประเมินได้โดยง่าย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹² Phedon Nicoloides, "Economic Aspects of Services: Implication for GATT Agreement," Journal of World Trade, 23 (Feb 1989): 125-136.

อ้างถึงใน นิรมล สุขวัฒนางกูร, "ทำทีและการเตรียมการของประเทศไทยในการเจรจาอบอุรุกวัย เกี่ยวกับการค้าบริการ สาขาขนส่งทางอากาศ," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาค วิชาเศรษฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535)

การปล่อยให้การแข่งขันของตลาดจัดการกับสินค้าที่ไม่ได้มาตรฐานเอง โดยไม่ต้องมีการออกกฎเกณฑ์ใดมาบังคับจึงเป็นธรรมมากที่สุด

2.2.2 ความหมายและขอบเขตของประเภทธุรกิจบริการ (Business in Services) ใน บัญชี ก., ข. และ ค. ท้าย ปว.281

ในส่วนนี้จะทำการศึกษถึงความหมายและขอบเขตของประเภทธุรกิจบริการต่างๆ ที่กำหนดไว้ใน ปว.281 ว่ามีความหมายและขอบเขตอย่างไร เพื่อที่จะนำไปศึกษาเปรียบเทียบกับขอบเขตและลักษณะประเภทบริการในบัญชีการจำแนกสาขาบริการของ CPC (Central Product Classification) ซึ่งใช้เป็นเครื่องมือกลางและเป็นแนวทางในการพิจารณาถึงขอบเขตของการเปิดเสรีแต่ละประเภทบริการในการเจรจาการเปิดเสรีการค้าบริการตามGATS ขอบเขตของธุรกิจบริการต่างๆ ใน ปว.281 นั้น จะเหมือนหรือแตกต่างกับขอบเขตที่กำหนดในCPC ใดๆ จะได้ทำการพิจารณาศึกษารายละเอียดในหัวข้อต่อไป

ธุรกิจ**ใน**บัญชีท้าย ปว.281 ที่กำหนดห้ามคนต่างด้าวทำนั้นได้ถูกแบ่งออกเป็น 3 บัญชี ได้แก่ บัญชี ก. บัญชี ข. และบัญชี ค. และในบัญชียังได้แบ่งออกเป็นหมวดต่างๆ ซึ่งได้แก่ หมวดธุรกิจทางเกษตรกรรม, พาณิชยกรรม, อุตสาหกรรมและหัตถกรรม, บริการ และธุรกิจอื่นๆ ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว แต่ในหัวข้อนี้จะทำการศึกษาวิเคราะห์ในเฉพาะหมวดธุรกิจบริการ(Business in Services) เท่านั้น

การศึกษถึงความหมายและขอบเขตของประเภทธุรกิจบริการใน ปว.281 นั้น เนื่องจากใน ปว.281 เองไม่ได้มีการให้คำนิยามของธุรกิจบริการแต่ละประเภทไว้ว่าจะให้มีความหมายหรือขอบเขตอย่างไร ดังนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องไปพิจารณาจากกฎหมายอื่นที่ได้ให้คำนิยามหรือกล่าวถึงขอบเขตของบริการในแต่ละประเภทไว้ ในการศึกษาจะขอแบ่งหัวข้อการพิจารณาออกเป็นธุรกิจบริการในบัญชี ก., ข. และ ค. ดังต่อไปนี้ คือ

2.2.2.1 บริการในบัญชี ก.

ในบัญชี ก. การประกอบธุรกิจบริการนั้นอยู่ในหมวด 3 ซึ่งได้แก่ การประกอบธุรกิจบริการทาง

1. ทางบัญชี
2. ทางกฎหมาย
3. ทางสถาปัตยกรรม
4. โฆษณา
5. นายหน้าหรือตัวแทน
6. ขายทอดตลาด
7. ตัดผม แต่งผมและเสริมสวย

1) บริการทางบัญชี

งานในด้านบริการทางบัญชีจะหมายถึงงานด้านใดและมีขอบเขตของงานเพียงใด นั้น หากดูในกฎหมายไทยปัจจุบันแล้วจะพบว่า ยังไม่มีกฎหมายฉบับใดกล่าวถึงคำนิยามหรือขอบเขตการทำงานของบริการทางบัญชีนี้ไว้ คงมีแต่กฎหมายที่กล่าวถึงแต่เฉพาะเรื่องของการสอบบัญชี ซึ่งจัดได้ว่าเป็นบริการทางบัญชีอย่างหนึ่ง กฎหมายนี้ได้แก่ พระราชบัญญัติผู้สอบบัญชี พ.ศ. 2505 แต่เมื่อพิจารณาดูในกฎหมายฉบับนี้ก็ไม่พบว่ามีบทให้คำนิยามหรือกำหนดขอบเขตของการบริการทางบัญชีไว้แต่อย่างใด กฎหมายเพียงแต่กำหนดคำนิยามของ "ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต" ว่าหมายถึง ผู้ได้รับใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีตามพระราชบัญญัตินี้ และใบอนุญาตนั้นยังไม่ขาดอายุ ไม่ถูกพักหรือไม่ถูกเพิกถอน ซึ่งเป็นการให้คำนิยามเฉพาะเรื่องผู้สอบบัญชีไว้เท่านั้น

เมื่อไม่มีกฎหมายฉบับใดที่ให้คำนิยามและกำหนดขอบเขตของการให้บริการทางบัญชีไว้ ดังนั้นในการพิจารณาความหมายและขอบเขต จึงจะทำการศึกษาโดยเทียบเคียงจากคำนิยามที่กำหนดไว้ใน "การจัดประเภทมาตรฐานอาชีพ (ประเทศไทย) พ.ศ. 2512" ซึ่งเป็นกฎเกณฑ์ภายในที่มีลักษณะเป็นคู่มือในการใช้พิจารณาในทางปฏิบัติของกรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย (ปัจจุบันคือ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม) การจัดประเภทมาตรฐานอาชีพนี้มีจุดประสงค์ในการจัดทำเพื่อจัดประเภทและกำหนดนิยามอาชีพที่มีอยู่ในประเทศไทยให้เป็นมาตรฐานระดับชาติ เพื่อให้หน่วยงานหรือบุคคลโดยทั่วไปได้ใช้อาชีพและลักษณะงานที่มีมาตรฐานอันหนึ่งอันเดียวกัน ทั้งยังมีวัตถุประสงค์ในการจัดประเภทอาชีพให้สอดคล้องกับการจัดประเภทมาตรฐานอาชีพระหว่างประเทศอีกด้วย

การจัดประเภทมาตรฐานอาชีพ (ประเทศไทย) พ.ศ. 2512 ได้มีการกำหนดค่านิยามและกำหนดขอบเขตลักษณะงานของผู้ปฏิบัติงานด้านบัญชีไว้หมู่ที่ 1-1 ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้¹³

นักบัญชี (Accountants)

ผู้ปฏิบัติงานอาชีพในหน่วยนี้ได้แก่ ผู้ให้บริการทางการบัญชีแก่สถานประกอบการ ธุรกิจ บุคคล สถาบันเอกชน หรือหน่วยงานรัฐบาล รวมถึงการควบคุมดูแลการทำบัญชีและการตรวจสอบบัญชี; การตรวจสอบ การรับรองความถูกต้องและความครบถ้วนในการทำบัญชีและเอกสารทางการเงิน ซึ่งจะประกอบด้วย

1. สมุห์บัญชี; นักบัญชี
2. ผู้สอบบัญชี
3. นักบัญชีอื่นๆ

1. สมุห์บัญชี; นักบัญชี (Accountant General)

ทำงานเกี่ยวกับการบัญชีในสถานประกอบการธุรกิจ สถาบันเอกชน และหน่วยงานของรัฐบาล คิดค้นและวางระบบงานทางบัญชี การเก็บรวบรวมเรื่อง การเข้าเรื่องและการทำบัญชี; ตรวจสอบหลักฐานเกี่ยวกับการเงิน เช่นการข้อโงงที่อาจเกิดขึ้นได้ การจ่ายค่าธรรมเนียมในการชำระความ การเลิกกิจการและการล้มละลาย; วิเคราะห์บันทึกต้นทุนค่าวัสดุดิบ ค่าแรงงาน ค่าเสื่อมราคา ค่าสิทธิของทรัพย์สิน และค่าไลหุ่ย เพื่อให้ทราบถึงต้นทุนของสินค้าและบริการ; ทำหรือตรวจสอบเงินได้พึงประเมินเพื่อยื่นต่อเจ้าพนักงานประเมิน และส่งให้เจ้าหน้าที่ผู้ประเมินภาษี; จัดทำและรับรองเอกสารทางการเงินที่เสนอต่อเจ้าหน้าที่สรรพากร คณะผู้อำนวยการ ผู้ถือหุ้นหรือสาธารณชนตามที่กฎหมายได้กำหนดไว้; ให้คำแนะนำในเรื่องที่เกี่ยวกับการเงิน การบริหารงานบัญชี และการวางระบบงานบัญชี; ช่วยวางแผนนโยบายและวิธีดำเนินการทางด้านงบประมาณ; ตรวจสอบบัญชีและบันทึกต่างๆ อาจทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยบัญชีในกรณีที่เลิกล้มกิจการหรือเป็นผู้แทน ผู้ตัดสิน หรือผู้ชี้ขาดในเรื่องที่ต้องการเจรจาหรือการตัดสินเกี่ยวกับการบัญชี อาจควบคุมผู้ปฏิบัติงานประจำ

¹³ กรมแรงงาน, กระทรวงมหาดไทย, การจัดประเภทมาตรฐานอาชีพ (ประเทศไทย) พ.ศ.2512. (กรุงเทพมหานคร : ศุภสภา, 2512), หน้า 166.

อื่นๆ อาจเกี่ยวข้องกับงานบัญชีสาขาใดสาขาหนึ่งโดยเฉพาะเช่น บัญชีต้นทุน บัญชีภาษี หรือการวางระบบงานบัญชี และอาจมีชื่อเรียกตามความเชี่ยวชาญนั้นๆ

2. ผู้สอบบัญชี (Auditor)

ตรวจสอบและรับรองความถูกต้องและความครบถ้วนของจำนวนเงินที่บันทึกลงในสมุดบัญชี รวมทั้งเอกสารทางการเงินของสถานประกอบการธุรกิจ สถาบันเอกชน หรือหน่วยงานของรัฐบาล: ตรวจสอบรายงานต่างๆ ที่บันทึกไว้ในสมุดบัญชี เช่น บัญชีประจำหรือบัญชีรายวัน เพื่อให้เชื่อมั่นว่าการบันทึกจำนวนเงินและรายงานต่างๆ ลงในสมุดบัญชีเป็นไปโดยถูกต้อง; ตรวจสอบความถูกต้องของการโอนรายการต่างๆ จากบัญชีรายวันไปลงบัญชีแยกประเภท; นับเงินสดและตรวจสอบยอดเงินในธนาคาร; ตรวจสอบจำนวนเงินที่รับมาและจ่ายไป ตลอดจนหลักทรัพย์ที่ซื้อขาย; ตรวจสอบเช็คเงินสดเพื่อสอบยอดเงิน ลายเซ็น การขีดฆ่าและวันที่ส่งจ่ายเข้าบัญชีเงินสด; สอบรายการในบัญชีรายวันและบัญชีแยกประเภทกับใบเสร็จจ่ายเงินสด ใบเสร็จซื้อของ และใบเสร็จแสดงค่าใช้จ่าย; ตรวจสอบรายการสิ่งของ; ตรวจสอบความถูกต้องของยอดเงิน อาจทำเอกสารทางการเงินให้แก่ลูกค้า เช่น เอกสารแสดงกำไรและขาดทุนและงบดุล อาจเตรียมรายงานแสดงรายการต่างๆ โดยละเอียด เช่น ต้นทุน สินทรัพย์ หนี้สิน ปริมาณการขาย กำไรสุทธิและค่าเสื่อม อาจควบคุมพนักงานบัญชีให้สอบบัญชีเป็นประจำวัน อาจคิดค้นและวางระบบกับวิธีการบัญชีขึ้นเป็นพิเศษเฉพาะสถานประกอบการซึ่งไม่อาจนำระบบการบัญชีมาตรฐานมาใช้ได้

3. นักบัญชีอื่นๆ (Accountants, Other)

ผู้ปฏิบัติงานอาชีพในกลุ่มนี้ รวมถึงนักบัญชีซึ่งมิได้จัดประเภทไว้ในที่อื่น ตัวอย่างเช่น ผู้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการตรวจสอบบัญชี การวางแผนงานทางบัญชี และการวางระบบการบัญชีแก่สถานประกอบการต่างๆ

อย่างไรก็ตามที่กล่าวมาข้างต้นเป็นเพียงการให้คำนิยามและกำหนดขอบเขตการทำงานของผู้ที่ทำงานด้านบัญชี ไม่ว่าจะเป็น สมุหบัญชี, ผู้สอบบัญชี หรือนักบัญชีอื่นๆ แต่สำหรับการประกอบธุรกิจบริการทางบัญชีที่กำหนดไว้ใน ปว.281 นั้นจะไม่ได้หมายถึง การทำงานทางบัญชีของบุคคลดังกล่าว กล่าวคือการประกอบธุรกิจทางบัญชีจะหมายถึง การที่บุคคลหนึ่งซึ่งอาจหมายความรวมถึงบุคคลผู้ที่มีอาชีพทางบัญชีดังกล่าวนั่นเอง มาประกอบธุรกิจให้บริการทางบัญชี

ในประเทศไทย โดยมีขอบเขตและลักษณะการประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับงานบริการทางบัญชี ซึ่งสามารถเทียบเคียงจากขอบเขตการทำงานของผู้ที่มีอาชีพทางบัญชีดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น

การประกอบธุรกิจจะต่างกับการทำงานของผู้มีอาชีพทางด้านบัญชี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การประกอบธุรกิจนั้นต้องเป็นการแสวงหากำไร ยกตัวอย่างเช่น นาย A เป็นคนต่างด้าว เข้ามาประกอบธุรกิจทางบัญชีในประเทศไทย โดยเข้ามาก่อตั้งสำนักงานที่จัดให้มีการให้บริการทางด้าน การตรวจสอบบัญชี, ให้คำปรึกษาด้านบัญชี หรือบริการทางด้านการบัญชีอื่นๆ อีกในสำนักงานนั้น การประกอบธุรกิจจะไม่ได้หมายถึงว่านาย A เป็นนักบัญชีและทำงานทางบัญชีด้วยตัวเอง แต่จะหมายถึงนาย A จัดให้มีการให้บริการทางบัญชีโดยนักบัญชีต่างๆ ที่เข้ามาทำงานในสำนักงานนั้น แต่ในกรณีนี้การประกอบธุรกิจทางบัญชีอาจรวมหมายถึงนาย A เป็นนักบัญชีอยู่ก่อนแล้วก็ได้ แต่ต้องไม่ได้เข้ามาทำงานเป็นนักบัญชีในสำนักงานนั้นด้วยตนเอง โดยนาย A เป็นเพียงผู้ประกอบธุรกิจและจัดให้มีการบริการทางบัญชีเกิดขึ้นเท่านั้น จึงจะอยู่ในความหมายของการประกอบธุรกิจ

2) บริการทางกฎหมาย (Attorneyship)

บริการทางกฎหมายจะมีคำนิยามและขอบเขตอย่างไรนั้น หากพิจารณาตามกฎหมายไทยในปัจจุบันแล้วจะพบว่ายังไม่มีกฎหมายฉบับใดได้ให้คำนิยามและกำหนดขอบเขตไว้ คงมีแต่เพียงพระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ. 2528 ที่กล่าวถึงวิชาชีพทนายความซึ่งถือว่าเป็นวิชาชีพหนึ่งที่ให้บริการทางกฎหมาย แต่อย่างไรก็ตามในพระราชบัญญัตินี้มีเพียงการให้คำนิยามของ "ทนายความ" ไว้ว่าหมายถึง ผู้ที่สภาทนายความได้รับจดทะเบียนและออกใบอนุญาตให้เป็นทนายความ ซึ่งไม่ได้มีการกำหนดขอบเขตการทำงานของทนายความหรือกำหนดคำนิยามและขอบเขตของบริการทางกฎหมายไว้แต่อย่างใด

ดังนั้นเมื่อไม่อาจพิจารณาคำนิยามและขอบเขตของการบริการทางกฎหมายได้จากในกฎหมายฉบับใดแล้ว จึงจะทำการศึกษาโดยเทียบเคียงจาก "การจัดประเภทมาตรฐาน

อาชีพ (ประเทศไทย) พ.ศ. 2512" ซึ่งในการจัดประเภทมาตรฐานอาชีพนี้ได้มีการกำหนดขอบเขตและคำนิยามของผู้ใช้วิชาชีพกฎหมายไว้ในหมู่ที่ 1-2 ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้¹⁴

ผู้ใช้วิชาชีพกฎหมาย (Jurists)

ผู้ปฏิบัติงานอาชีพในหมู่นี้ได้แก่ ผู้ทำงานเกี่ยวกับการว่าความคดีอาญาและคดีแพ่ง จัดทำเอกสารเกี่ยวกับกฎหมาย ให้คำปรึกษากฎหมาย ดำเนินการฟ้องผู้ต้องหาในคดีอาญาต่อศาล และพิจารณาพิพากษาอรรถคดีทั้งปวง ซึ่งประกอบด้วย

1. นักกฎหมาย
  - ก. ทนายความทั่วไป
  - ข. พนักงานอัยการ
  - ค. นักกฎหมายอื่นๆ
2. ผู้พิพากษา
3. ผู้ใช้วิชาชีพทางกฎหมายซึ่งมิได้จัดประเภทไว้ในที่อื่น
  - ก. ที่ปรึกษาทางกฎหมาย เจ้าหน้าที่ฝ่ายกฎหมาย

การจัดประเภทของผู้ใช้วิชาชีพกฎหมายไว้ดังกล่าวข้างต้นนั้น จะนำมาพิจารณาแต่เฉพาะ

1. นักกฎหมาย
  - ก. ทนายความทั่วไป
  - ข. นักกฎหมายอื่นๆ
2. ผู้ใช้วิชาชีพทางกฎหมายซึ่งมิได้จัดประเภทไว้ในที่อื่น
  - ก. ที่ปรึกษาทางกฎหมาย; เจ้าหน้าที่ฝ่ายกฎหมาย

การเลือกพิจารณาเฉพาะแต่ผู้ใช้วิชาชีพกฎหมายดังที่กล่าวมาข้างต้นนั้น แต่ไม่พิจารณาในส่วน of พนักงานอัยการและผู้พิพากษา เนื่องจากเป็นผู้ใช้วิชาชีพทางกฎหมายที่ทำงานในส่วน of ราชการ ซึ่งไม่อาจนำมาพิจารณาเทียบเคียงกับการประกอบธุรกิจทางกฎหมาย

¹⁴ กรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย, การจัดประเภทมาตรฐานอาชีพ (ประเทศไทย) พ.ศ. 2512, หน้า 168.

ที่กำหนดอยู่ใน ปว.281 ได้ เพราะการประกอบธุรกิจทางกฎหมายจะต้องมีลักษณะที่เป็นการค้า และการแสวงหากำไรที่ทำโดยเอกชน ดังนั้นจึงจะทำการพิจารณารายละเอียดของคำนิยามและขอบเขตดังที่จะกล่าวต่อไปนี้เป็น

1. นักกฎหมาย (Lawyers)¹⁵

ผู้ปฏิบัติงานในหน่วยนี้ ได้แก่ผู้ทำงานเกี่ยวกับกฎหมาย ให้คำปรึกษาทางกฎหมาย และให้บริการทางกฎหมายอื่นๆ รวมถึงการปฏิบัติงานทั่วๆ ไปเกี่ยวกับกฎหมาย เช่น การให้คำปรึกษาทางกฎหมาย การจัดทำเอกสารเกี่ยวกับกฎหมาย การว่าความคดีอาญาและคดีแพ่ง; ให้คำแนะนำแก่ลูกค้าเกี่ยวกับปัญหาบุคคลและธุรกิจในแง่ของกฎหมาย และทำหน้าที่ดูความในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวกับกฎหมาย ดำเนินการฟ้องผู้ต้องหาต่อศาล ในนามของเจ้าหน้าที่ฝ่ายบ้านเมือง

ก. ทนายความทั่วไป (Lawyer, General)

ปฏิบัติงานทั่วๆ ไปเกี่ยวกับกฎหมาย เช่นให้คำปรึกษาทางกฎหมาย จัดทำเอกสารเกี่ยวกับกฎหมาย ทำหน้าที่เป็นตัวแทนในเรื่องที่เกี่ยวกับกฎหมาย และดำเนินคดีแทนคู่ความทั้งทางอาญาและแพ่ง; ตรวจสอบเรื่องต่างๆ และค้นคว้ากฎหมายที่จะนำมาใช้โดยการศึกษาจากประมวลกฎหมาย พระราชกฤษฎีกา เทศบัญญัติ คำพิพากษาของศาลสูงที่มีมาแล้ว และกฎข้อบังคับที่ตราขึ้นไว้; ให้คำแนะนำแก่ลูกค้าถึงสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมาย และทำหน้าที่ดูความในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวกับกฎหมาย จัดทำเอกสารเกี่ยวกับกฎหมายและค้นหบรรพต่างๆ ในประมวลกฎหมาย; ว่าความและดำเนินกระบวนการพิจารณาใดๆ ในศาลแทนคู่ความทั้งในคดีแพ่งและคดีอาญา อาจเชี่ยวชาญในงานกฎหมายสาขาใดสาขาหนึ่งโดยเฉพาะ อาจเป็นทนายหรือที่ปรึกษาทางกฎหมาย ประจำองค์การ บริษัท ห้างหุ้นส่วน บริษัท นิติบุคคล คณะบุคคล หรือเอกชน

¹⁵ กรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย, การจัดประเภทมาตรฐานอาชีพ (ประเทศไทย) พ.ศ. 2512, หน้า 168.

๑. นักกฎหมายอื่นๆ (Lawyers, Other)

ผู้ปฏิบัติงานอาชีพในกลุ่มนี้ รวมถึงนักกฎหมายซึ่งมิได้จัดประเภทไว้ในที่อื่น ตัวอย่างเช่น ผู้ร่างกฎหมายและให้คำแนะนำทางกฎหมายแก่หน่วยงานของรัฐบาล ส่วนกลาง ส่วนจังหวัด และส่วนท้องถิ่น รวมทั้งผู้ร่างกฎหมาย และให้คำแนะนำทางกฎหมายแก่องค์การ รัฐบาล และองค์การเอกชน

2. ผู้ใช้วิชาชีพทางกฎหมายซึ่งมิได้จัดประเภทไว้ในที่อื่น (Jurist not Elsewhere Classified)

ผู้ปฏิบัติงานอาชีพในหน่วยนี้ ได้แก่ผู้ให้บริการทางกฎหมาย ซึ่งมิได้จัดประเภทไว้ในที่อื่น รวมถึงการร่างกฎหมาย และให้คำแนะนำเกี่ยวกับกฎหมายแก่องค์การ รัฐบาล องค์การกึ่งรัฐบาล และองค์การเอกชน; ทำหน้าที่เป็นตัวแทนในเรื่องที่เกี่ยวกับกฎหมาย ให้บริการทางกฎหมายอื่นๆ

ก. ที่ปรึกษาทางกฎหมาย; เจ้าหน้าที่ฝ่ายกฎหมาย (Legal Adviser; Legal Officer)

ให้คำแนะนำหน่วยงาน และองค์การของรัฐบาล และเอกชน ในงานด้านกฎหมาย; ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการร่างพระราชบัญญัติ คำสั่ง และเอกสารทางกฎหมายอื่นๆ; ให้ข้อคิดเห็นและคำแนะนำเกี่ยวกับร่างกฎหมายหรือเอกสารทางกฎหมายอื่นๆ; ร่างพระราชบัญญัติและเอกสารทางกฎหมายตามที่ต้องการ; ให้ความรู้เรื่องสิทธิหน้าที่ และข้อผูกพันตามกฎหมายฉบับใหม่ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของสถานประกอบการให้ฝ่ายจัดการระดับสูงสุดทราบ; ให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ทนายความประจำสถานประกอบการเกี่ยวกับการว่าความคดีต่างๆ ในศาล

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นเป็นการให้คำนิยามและกำหนดขอบเขตการทำงานของ
ที่ใช้วิชาชีพทางกฎหมายตาม “การจัดประเภทมาตรฐานอาชีพ (ประเทศไทย) พ.ศ. 2512” แต่ใน
ปัจจุบันขอบข่ายของวิชาชีพกฎหมายนั้นอาจจะจำแนกลักษณะการบริการได้เป็น 3 ลักษณะคือ¹⁶

1. งานให้บริการทางด้านกฎหมาย หมายความว่า งานที่ให้คำปรึกษาทางด้าน
กฎหมาย แต่ไม่ไปว่าความในศาล เป็นงานที่ไม่เกี่ยวกับอรรถคดี อาจจะเป็นการรับดำเนินการจัด
ทะเบียนต่างๆ ที่ต้องติดต่อกับหน่วยงานของราชการ

2. งานเกี่ยวกับอรรถคดี ซึ่งเป็นหน้าที่ของทนายความในศาล กล่าวคือมีหน้าที่
ในการแต่งคำฟ้อง แต่งคำให้การ ฟ้องอุทธรณ์ แก้อุทธรณ์ ฟ้องฎีกา แก้อฎีกา คำร้องหรือคำแถลงอัน
เกี่ยวกับการพิจารณาในศาล

3. งานวินิจฉัยชี้ขาดในฐานะที่เป็นอนุญาโตตุลาการ เป็นกรณีของการให้บริการ
ตัดสินคดีโดยอาศัยความตกลง อนุญาโตตุลาการที่เอกชนเป็นผู้เลือกขึ้นมา อนุญาโตตุลาการเป็น
บุคคลที่ทำหน้าที่คล้ายผู้พิพากษา แต่เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดโดยเอกชน และเอกชนคู่กรณีเป็นคน
กำหนดทั้งกระบวนการวิธีพิจารณาและกฎหมายที่ใช้บังคับกับข้อพิพาทได้

ในปัจจุบันอนุญาโตตุลาการทำได้ 2 รูปแบบคือ¹⁷

1) อนุญาโตตุลาการที่เป็นสถาบัน (Institutional arbitration) ซึ่งเป็นสถาบันที่
ให้บริการทางด้านอนุญาโตตุลาการมากมาย แต่ละสถาบันก็มีกฎเกณฑ์ หรือข้อบังคับเกี่ยวกับ
อนุญาโตตุลาการของตนเอง และอาจมีความชำนาญในธุรกิจหรือการค้าเฉพาะด้าน การเลือกใช้
สถาบันอนุญาโตตุลาการ จึงต้องพิจารณาถึงความเหมาะสมเฉพาะเรื่องไป สถาบันที่ให้บริการ

¹⁶ คุณยวิชัยกฎหมายและการพัฒนา คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, “ผลกระทบจาก
การค้าบริการ จากการเปิดเสรีภายหลังการเจรจาการค้าหลายฝ่ายรอบอุรุกวัย สาขาบริการวิชา
ชีพ,” หน้า 82.

¹⁷ เอนก ศรีสนธิ. การตั้งอนุญาโตตุลาการ. ในรวมบทความ ข้อบังคับ ข้อตกลงระหว่างประเทศ
กฎหมาย และคำพิพากษาศาลฎีกาเกี่ยวกับอนุญาโตตุลาการ เล่ม 1, หน้า 29-43. กรุงเทพฯ : เพอ
เฟคท์ กราฟฟิคกรุ๊ป, 2535.

ด้านอนุญาโตตุลาการอาจแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือสถาบันอนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศ ซึ่งก่อตั้งขึ้นโดยความร่วมมือระหว่างรัฐบาล องค์การระหว่างประเทศ หรือธุรกิจเอกชนจากประเทศต่างๆ เพื่ออำนวยความสะดวกในการระงับข้อพิพาททางธุรกิจระหว่างประเทศ และสถาบันอนุญาโตตุลาการภายในประเทศ ซึ่งเกือบทุกประเทศจะมีสถาบันอย่างน้อยที่สุดหนึ่งแห่ง ที่ให้บริการทางด้านการระงับข้อพิพาททางการค้า สถาบันเหล่านี้อาจได้แก่หอการค้า หรือสมาคมการค้า ในประเทศไทยก็มีบริการของสภาหอการค้าไทย

2) อนุญาโตตุลาการที่ไม่ใช่สถาบัน (Ad hoc arbitration) เกิดขึ้นเพราะนักธุรกิจจำนวนมากเกรงว่าสถาบันอนุญาโตตุลาการที่มีอยู่ ไม่ว่าจะเป็นสถาบันรูปแบบใด อาจมีความโน้มเอียงไปทางแนวคิดของผู้บริหาร ผู้ก่อตั้ง หรือผู้สนับสนุน หรือกฎเกณฑ์ต่างๆ ไม่ตรงกันกับความประสงค์ของตน จึงหาทางออก ใช้อนุญาโตตุลาการในรูปแบบที่ไม่ใช่สถาบัน

อนุญาโตตุลาการรูปแบบนี้ คู่กรณีจะเป็นผู้กำหนดขั้นตอน และรายละเอียดต่างๆ ทั้งหมดไว้ในข้อตกลงอนุญาโตตุลาการ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการแต่งตั้ง ขอบเขตอำนาจ สถานที่พิจารณาคดี เป็นต้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สำหรับคุณสมบัติของผู้ที่จะเป็นอนุญาโตตุลาการได้นั้น เมื่อพิจารณาตามกฎหมายอนุญาโตตุลาการของไทย ทั้งในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2530 แล้ว จะพบว่าไม่ได้กำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะเป็นอนุญาโตตุลาการไว้แน่ชัด ในมาตรา 15* ของพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2530 เพียงแต่กำหนดไว้ว่าต้องได้รับความยินยอมจากผู้ที่ได้รับการตั้ง และกำหนดการขาดคุณสมบัติการเป็นอนุญาโตตุลาการไว้เท่านั้น ส่วนในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ก็มีได้กำหนดคุณสมบัติอนุญาโตตุลาการไว้ชัดเจนเช่นกัน เพราะในมาตรา 211 (2)** กำหนดเพียงการตั้งอนุญาโตตุลาการให้ทำเป็นหนังสือ ส่วนในมาตรา 211 (4)** กำหนดให้การแต่งตั้งอนุญาโตตุลาการในศาลตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งนี้ ศาลมีอำนาจพิจารณาคุณสมบัติด้วย

* พระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2530 มาตรา 15 "ในกรณีที่สัญญาอนุญาโตตุลาการกำหนดให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือหลายคนเป็นอนุญาโตตุลาการหรือให้บุคคลภายนอกเป็นผู้ตั้งอนุญาโตตุลาการและบุคคลดังกล่าวนั้นไม่ยินยอมรับการตั้งหรือตาย ถูกพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด ถูกศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถก่อนยินยอมรับการตั้ง หรือก่อนตั้งแล้วแต่กรณี ให้ถือเสมือนว่าไม่มีการกำหนดตัวอนุญาโตตุลาการ หรือผู้ตั้งอนุญาโตตุลาการนั้น"

ถ้าอนุญาโตตุลาการผู้ยินยอมรับการตั้งแล้วผู้ใดตาย ถูกพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด ถูกศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ ให้ตั้งอนุญาโตตุลาการขึ้นใหม่แทน โดยวิธีเดียวกับการตั้งอนุญาโตตุลาการผู้นั้น

ในกรณีที่อนุญาโตตุลาการผู้ยินยอมรับการตั้งแล้วผู้ใดไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ไม่เต็มใจปฏิบัติหน้าที่หรือเพิกเฉยไม่ปฏิบัติหน้าที่ภายในเวลาอันสมควร คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอาจยื่นคำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจ ให้มีคำสั่งตั้งอนุญาโตตุลาการขึ้นใหม่แทนอนุญาโตตุลาการผู้นั้นได้"

** ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา 211

(2) ถ้าคู่ความจะตั้งอนุญาโตตุลาการคนเดียวหรือหลายคนด้วยความเห็นชอบพร้อมกัน การตั้งเช่นว่านี้ให้ทำเป็นหนังสือ ลงวัน เดือน ปี และให้คู่ความลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญ

(4) ถ้าศาลไม่เห็นชอบด้วยบุคคลที่คู่ความตั้งหรือที่เสนอตั้งเป็นอนุญาโตตุลาการให้ศาลสั่งให้คู่ความตั้งบุคคลอื่นหรือเสนอบุคคลอื่นตั้งเป็นอนุญาโตตุลาการ ถ้าคู่ความมิได้ตั้งหรือเสนอให้ตั้งบุคคลใดเป็นอนุญาโตตุลาการให้ศาลมีอำนาจตั้งบุคคลใดเป็นอนุญาโตตุลาการได้ตามที่เห็นสมควร แล้วให้ศาลส่งคำสั่งเช่นว่านี้ไปยังอนุญาโตตุลาการที่ตั้งขึ้นและคู่ความที่เกี่ยวข้องโดยทางเจ้าพนักงานศาล

โดยสรุปคุณสมบัติของผู้ที่จะเป็นอนุญาโตตุลาการนอกศาล จะต้องเป็นที่ยอมรับของผู้ที่จะแต่งตั้งแล้ว ตัวผู้ได้รับการแต่งตั้งซึ่งก็จะต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติเป็นที่ยอมรับกันในด้านเป็นผู้มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่จะพิจารณา ความซื่อสัตย์ ทั้งจะต้องไม่เป็นผู้ถูกพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด ถูกศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ ทั้งจะต้องเป็นผู้ที่เต็มใจปฏิบัติหน้าที่ ไม่เพิกเฉยในการปฏิบัติหน้าที่ด้วย ส่วนการตั้งอนุญาโตตุลาการในศาลตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง นอกจากให้บุคคลหรือคู่ความมีสิทธิพิจารณาแต่งตั้งอนุญาโตตุลาการ ยังให้อำนาจศาลตั้งบุคคลใดเป็นอนุญาโตตุลาการได้ตามที่เห็นสมควร

อย่างไรก็ตามการให้บริการวินิจฉัยชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ ถือเป็นบริการวินิจฉัยกึ่งตุลาการ (quasi-judicial services) และกระบวนการอนุญาโตตุลาการถือเป็น legal process แต่ผู้ที่เป็นอนุญาโตตุลาการอาจไม่ใช่ผู้ที่ประกอบวิชาชีพทางกฎหมายเสมอไป เพราะอนุญาโตตุลาการอาจเป็นผู้ที่มีความรู้พิเศษหรือมีความเชี่ยวชาญชำนาญในสาขาอื่นๆ อันเกี่ยวกับกิจการอันเป็นเหตุให้เกิดข้อพิพาทก็ได้

อย่างไรก็ตามคำนิยามหรือขอบเขตการให้บริการทางกฎหมายตามที่ได้กล่าวมาทั้งหมดนั้น เป็นการกล่าวถึงแต่เฉพาะลักษณะการทำงานของผู้ที่มีวิชาชีพทางกฎหมายเท่านั้น ไม่ว่าจะเป็นทนายความ, ผู้ที่จะรับปรึกษาปัญหาทางกฎหมาย เป็นต้น แต่ในความหมายของการประกอบธุรกิจทางกฎหมายตามความหมายของ ปว.281 นั้น จะมีความหมายเพียงบุคคลที่ประกอบธุรกิจทางกฎหมายเท่านั้น การประกอบธุรกิจจะต่างกับการทำงาน ดังนั้นผู้ที่ประกอบธุรกิจจึงไม่ได้หมายความว่าผู้นั้นเป็นผู้ทำงานในวิชาชีพกฎหมายนั้นด้วยตัวเอง ยกตัวอย่างเช่น นาย A เป็นคนต่างด้าว เข้ามาประกอบธุรกิจทางกฎหมายโดยการก่อตั้งสำนักงานกฎหมายในประเทศไทย นาย A เป็นผู้บริหารงานในสำนักงานนั้น และจัดให้มีการให้บริการทางกฎหมาย โดยอาจว่าจ้างทนายความมาทำงานในสำนักงานนั้น กรณีนี้จึงถือได้ว่านาย A เข้ามาประกอบธุรกิจทางกฎหมายตามความหมายของ ปว.281 และการประกอบธุรกิจจะไม่ได้หมายความว่านาย A เข้ามาประกอบอาชีพเป็นทนายความด้วยตัวเอง ซึ่งจะเป็นเรื่องของการทำงาน ไม่ใช่การประกอบธุรกิจ

ส่วนการประกอบธุรกิจทางกฎหมายจะมีขอบเขตเพียงใดนั้น เราอาจพิจารณาโดยเทียบเคียงกับคำนิยามหรือขอบเขตของผู้ที่ใช้วิชาชีพทางกฎหมายดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น เช่น

การประกอบธุรกิจทางกฎหมายอาจหมายถึง ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาทางกฎหมายโดยในธุรกิจประเภทนี้จะมีการให้คำปรึกษาโดยทนายความ เป็นต้น

ในปัจจุบันเนื่องจากมีการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมาก ในขณะเดียวกันบุคคลากรที่จะให้บริการวิชาชีพทางกฎหมายก็มีจำนวนไม่เพียงพอที่จะตอบสนองการขยายตัวทางเศรษฐกิจ เมื่อเกิดการขาดแคลนนักกฎหมายที่มีความชำนาญการที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจใหม่ๆ สิ่งเหล่านี้ทำให้การปรึกษาทางกฎหมายขยายตัวอย่างรวดเร็ว รวมถึงสำนักงานกฎหมายจากประเทศต่างๆ การเข้ามาประกอบธุรกิจบริการทางกฎหมายของสำนักงานกฎหมายจากต่างชาตินั้นอาจจะเข้ามาในรูปแบบ ดังนี้¹⁸

1. การร่วมทุน (Joint Venture) กล่าวคือ ชาวต่างชาติเข้ามาร่วมทุนกับบริษัทไทยตามที่ใน ปว.281 กำหนด คือ ถือหุ้นไม่เกินร้อยละ 49 สำหรับชาวต่างชาติ ยกเว้นชาวอเมริกัน ซึ่งได้รับการผ่อนผันตามสนธิสัญญาทางไมตรีระหว่างไทยกับสหรัฐอเมริกา พ.ศ. 2511 ซึ่งเป็นที่แน่นอนว่าบริษัทต่างชาติเหล่านี้ จะได้รับประโยชน์จากการได้รับลูกค้าโดยตรงจากบริษัทต่างชาติที่เคยมีความสัมพันธ์อยู่ก่อนหน้านี้อแล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริษัทข้ามชาติ (Transnational Corporation) ซึ่งมีสาขาอยู่ในประเทศต่างๆ มากมาย ซึ่งในแง่นี้ก็คือ สำนักงานกฎหมายของไทยจะไม่ได้ประโยชน์อะไรนักจากการดำเนินงานในลักษณะดังกล่าว ยกเว้นในกรณีที่สำนักงานกฎหมายของไทยจะกระตุนเอง ปรับตัวให้เท่าทันกับชาวต่างชาติหรือบริษัทต่างชาติ

2. การขายสิทธิ์แบบแฟรนไชส์ (Franchise) ให้กับสำนักงานกฎหมายไทย ซึ่งสามารถแยกได้เป็นการขายสิทธิ์แบบร่วมทุนและการขายสิทธิ์แบบไม่ร่วมทุน การขายสิทธิ์แบบร่วมทุน หมายถึง การใช้ชื่อสำนักงานกฎหมายต่างชาติได้และเปิดให้มีส่วนเป็นผู้ถือหุ้นบางส่วนด้วย สำหรับการขายสิทธิ์แบบไม่ร่วมทุน หมายถึง การซื้อสิทธิ์ในชื่อหรือเครื่องหมายประกอบการ แล้วนำระบบการบริหาร การจัดการที่เป็นมาตรฐานมาใช้ ส่วนมากแล้ว สำนักงานกฎหมายประเภทนี้จะมีชื่อเสียงในการประกอบการในประเทศต่างๆ มาแล้ว

¹⁸ ศูนย์วิจัยกฎหมายและการพัฒนา คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, "ผลกระทบจากการค้าบริการ จากการพัฒนาเสรีภาพหลังการเจรจาการค้าหลายฝ่ายรอบอุรุกวัย สาขาบริการวิชาชีพ," หน้า 114.

3. ประเภทสมาชิก (Affiliated) หมายถึงการเข้าร่วมเป็นสมาชิกในการส่งคดีหรืออุทธรณ์ให้กัน และบางครั้งอาจเป็นการร่วมมือในการถ่ายทอดเทคโนโลยีในการจัดการต่างๆ ให้แก่กัน

การเข้ามาของนักกฎหมายต่างชาติผ่านสำนักงานกฎหมายต่างๆ เหล่านี้ มักอยู่ในรูปของที่ปรึกษา เพราะในปัจจุบันกระทรวงแรงงานยังไม่มีการออกใบอนุญาตทำงาน (Work Permit) ให้กับนักกฎหมายต่างชาติได้ การเลี้ยงกฎหมาย ปว.281 นั้นสามารถกระทำได้โดยคนต่างด้าวที่จะเข้ามาประกอบธุรกิจด้านนี้ในประเทศไทยเพียงแค่เข้าร่วมและก่อตั้งนิติบุคคลที่ไม่ใช่นิติบุคคลต่างด้าวตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในข้อ 3 ของ ปว.281 ส่วนการประกอบอาชีพให้คำปรึกษาทางด้านกฎหมายบุคคลธรรมดาอาจกระทำได้โดยสำนักงานทนายความอาจจ้างคนต่างด้าวเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านอื่นมิใช่ด้านกฎหมาย เพื่อเป็นการเลี่ยงการเข้ามาทำงานในราชอาณาจักรไทย คนต่างด้าวอาจให้ความเห็นกฎหมายต่อนักกฎหมายไทย เพื่อให้คำปรึกษาต่อผู้รับบริการก็ได้ ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าเรายังไม่มีมาตรการที่จะควบคุมการเข้ามาของนักกฎหมายต่างชาติที่เข้ามาในรูปที่ปรึกษาเช่นนี้

3) บริการทางสถาปัตยกรรม (Architecture)

ความหมายและขอบเขตของบริการทางสถาปัตยกรรมนั้น เมื่อพิจารณาจากกฎหมายที่ควบคุมผู้ประกอบการวิชาชีพสถาปัตยกรรม คือ พระราชบัญญัติวิชาชีพสถาปัตยกรรม พ.ศ. 2508 พบว่าพระราชบัญญัตินี้ได้ให้คำนิยามสาขาของวิชาชีพสถาปัตยกรรมไว้ในมาตรา 3 ว่า "วิชาชีพสถาปัตยกรรม" หมายถึง วิชาชีพช่างในสถาปัตยกรรมหลัก สาขาสถาปัตยกรรมผังเมือง สาขามีสถาปัตยกรรม สาขาสถาปัตยกรรมอุตสาหกรรม สาขาสถาปัตยกรรมมณฑลศิลป์ และสาขาสถาปัตยกรรมอื่นใดซึ่งจะได้กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา จึงทำให้เห็นว่าสถาปัตยกรรมมิใช่เป็นเรื่องของการก่อสร้างเพียงเรื่องเดียว ซึ่งเป็นสาขาสถาปัตยกรรมหลัก แต่ได้ครอบคลุมไปถึงการให้บริการในการออกแบบไปในหลายสาขาตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติวิชาชีพสถาปัตยกรรมได้ให้ขอบเขตคร่าวๆ ของวิชาชีพสถาปัตยกรรม สาขาสถาปัตยกรรมหลักที่ต้องควบคุมเท่านั้น ซึ่งเป็นวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุมไว้ในกฎกระทรวงฉบับที่ 6 ว่าประกอบด้วยงาน 3 ประเภท ดังนี้

1. งานออกแบบ หมายถึง การกำหนดรูปแบบสถาปัตยกรรมเพื่อใช้ในการก่อสร้าง
2. งานอำนวยความสะดวกก่อสร้าง หมายถึง การกำกับดูแลงานก่อสร้างให้ดำเนินงานไป โดยถูกต้องตามรูปแบบและรายงานสถาปัตยกรรม
3. งานให้คำปรึกษา หมายถึง การให้ข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับงานตาม(1) หรือ(2)¹⁹

ส่วน Conceptual Design นั้น จากการตีความในพระราชบัญญัติวิชาชีพสถาปัตยกรรม โดยคณะกรรมการควบคุมการประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรม (ก.ส.) ในการประชุมครั้งที่ 11/2527 มีมติว่า Conceptual Design ไม่ใช่การทำงานสถาปัตยกรรม คนต่างชาติจึงสามารถดำเนินการได้โดยไม่ต้องอยู่ใต้พระราชบัญญัติฉบับนี้ โดย ก.ส. ได้ให้คำนิยามของ Conceptual Design ว่าเป็นงานศึกษาข้อมูลเบื้องต้น เกี่ยวกับโครงการว่าจะดำเนินโครงการไปในลักษณะใด และจะใช้ประโยชน์กับตัวอาคารอย่างไร จึงจะได้รับผลตอบแทนที่คุ้มค่า²⁰

อันที่จริงแล้ว ขั้นตอนการให้บริการของสาขาสถาปัตยกรรมมีมากกว่านี้ แต่กฎหมายต้องการควบคุมเฉพาะขั้นตอนการทำงานบางส่วน จึงได้ระบุขอบเขตของงานเพียงเท่านี้

ส่วนสาขาอื่นนอกจากสถาปัตยกรรมหลัก ไม่มีกฎหมายฉบับใดที่ได้ให้ขอบเขตการทำงานและคำนิยามไว้ จึงต้องไปดูในการจัดประเภทมาตรฐานอาชีพ (ประเทศไทย) พ.ศ. 2512 ที่ใช้สำหรับจัดประเภทของอาชีพต่างๆ เพื่อใช้พิจารณาถึงสาขาอาชีพในแต่ละสาขา ในเรื่อง

¹⁹ กิ่งกาญจน์ กาญจนไพศาล, "ผลกระทบต่อกฎหมายเศรษฐกิจของไทยจากการเปิดเสรีภายใต้ความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ สาขาบริการวิชาชีพสถาปัตยกรรม" (วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538), หน้า 13.

²⁰ ยอดเยี่ยม เทพรานนท์, "จดหมาย," จดหมายเหตุอาญา, (กันยายน 2537): 6.

อ้างถึงใน กิ่งกาญจน์ กาญจนไพศาล, "ผลกระทบต่อกฎหมายเศรษฐกิจของไทยจากการเปิดเสรีภายใต้ความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ สาขาบริการวิชาชีพสถาปัตยกรรม" (วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538), หน้า 14.

ของผู้ปฏิบัติงานทางด้านสถาปัตยกรรมได้กำหนดไว้ในหมวด 0/1 ผู้ปฏิบัติที่ใช้วิชาชีพ วิชาการ และผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้ให้คำนิยามไว้ดังนี้คือ²¹

สถาปนิกและนักวางผังเมือง

ผู้ปฏิบัติงานอาชีพในหน่วยนี้ ได้แก่ผู้ออกแบบและควบคุมการก่อสร้างอาคาร วางผัง และประสานงานการพัฒนาเมือง วางแผน เตรียมแบบแปลนและควบคุม การปรับปรุงตกแต่งบริเวณ พื้นที่ที่จะพัฒนา ซึ่งประกอบด้วย

1. สถาปนิก
2. นักวางผังเมือง
3. ภูมิสถาปนิก

1. สถาปนิก (Architect, Building)

ออกแบบอาคารและสิ่งก่อสร้าง และควบคุมการก่อสร้าง ปรึกษากับผู้ว่าจ้างในเรื่องแบบและชนิดของอาคาร และสิ่งก่อสร้างอื่นๆ ให้คำแนะนำเกี่ยวกับประมาณราคา การใช้วัสดุ ระยะเวลาก่อสร้างและเรื่องอื่นๆ ออกแบบอาคารให้เป็นไปตามกฎข้อบังคับของท้องถิ่น และแบบลักษณะทางสถาปัตยกรรม เตรียมแบบวาดหรือแบบจำลองที่แสดงให้เห็นรูปร่างของอาคาร เมื่อก่อสร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว เขียนแบบแปลนอาคารโดยละเอียดพร้อมกับรวบรวมรายการละเอียด และปริมาณของวัสดุที่ผู้ก่อสร้างจะต้องใช้ ตรวจสอบก่อสร้างเพื่อให้แน่ใจว่าอาคารได้สร้างขึ้นตามเงื่อนไขของสัญญา อาจวางแผนและควบคุมการดัดแปลงและการซ่อมแซมอาคาร อาจมีความชำนาญในอาคารบางชนิดเป็นพิเศษ

2. นักวางผังเมือง (Town Planner)

วางผังและประสานงานการพัฒนาเมือง จัดเตรียมและควบคุมการเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเขตเมือง ตรวจสอบข้อมูลต่างๆ เพื่อให้ทราบถึงลักษณะขอบเขต และอัตราการเจริญเติบโต และการพัฒนาในเขตเทศบาล ปรึกษากับผู้เชี่ยวชาญแขนงต่างๆ และเตรียมวางผังสำหรับโครงการปรับปรุงในอนาคต รวมถึงการแบ่งเขตอุตสาหกรรม เขตที่

²¹ กรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย, การจัดประเภทมาตรฐานอาชีพ (ประเทศไทย) พ.ศ. 2512, หน้า 42.

อยู่อาศัย สวนสาธารณะ โรงเรียน ถนน และสถานที่อื่นๆ ตรวจสอบข้อเสนอก่อนที่จะมีผลกระทบ
กระเทือนต่อการพัฒนาท้องถิ่นและให้คำแนะนำ หรือออกประกาศคำสั่ง ตามที่ได้รับมอบอำนาจ
หรือตามความต้องการ

3. ภูมิสถาปนิก (Landscape Architect)

วางแผนงาน เตรียมการเขียนแบบ และควบคุมการตกแต่งพื้นที่ และวางแผนจัด
สถานที่ต่างๆ เช่น สนามกอล์ฟและสวนสาธารณะ ศึกษาสภาพสถานที่ โดยคำนึงถึงการระบาย
น้ำ ลักษณะของผิวดิน ต้นไม้ หิน และสิ่งก่อสร้างต่างๆ ที่มีอยู่เดิม เตรียมแบบร่าง โดยใช้มาตรา
ส่วนที่เหมาะสมสำหรับพื้นที่นั้น แสดงให้เห็นถนน ทางเท้า ตึกบ้านช่อง สะพาน รั้ว ท่อระบายน้ำ
โลโคจร แนะนำชนิดของต้นไม้ ไม้พุ่มและไม้ดอกที่จะปลูกตามที่ต่างๆ ให้เหมาะสมกับลักษณะที่
ดินและสภาพบรรยากาศที่มีอยู่แล้ว เตรียมรายการละเอียด และประมาณราคา ควบคุมรายละเอียด
ของแบบแปลน รวมทั้งการซื้อต้นไม้ สิ่งของที่ใช้ในการก่อสร้าง และสิ่งของอื่นๆ อาจชำนาญในการ
ตกแต่งพื้นที่แบบใดแบบหนึ่ง เช่น การวางแผนสนามกอล์ฟ หรือสวนสาธารณะ เป็นต้น

ในส่วนของการสถาปัตยกรรมมัณฑนศิลป์ และสถาปัตยกรรมอุตสาหกรรม
ไม่มีการให้นิยามเป็นทางการไว้ และปัญหาที่สำคัญที่สุดคือ "ศาสตร์" ของทั้ง 2 สาขาดังกล่าวยังมี
ความไม่ชัดเจนและซ้ำซ้อนกัน โดยขอบเขตของ "ศาสตร์" ของแต่ละประเทศก็แตกต่างกัน ในส่วน
ของประเทศไทยนั้นแม้แต่การให้ความหมายและการจัดหมวดหมู่ของทั้ง 2 สาขา โดยนักวิชาการ
และสถาบันการศึกษาในแต่ละสาขาก็แตกต่างกันออกไป โดยสามารถแยกได้คร่าวๆ ดังนี้²²

---

²² กิ่งกาญจน์ กาญจนไพศาล, "ผลกระทบต่อกฎหมายเศรษฐกิจของไทยจากการเปิดเสรีภายใต้
ความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ สาขาบริการวิชาชีพสถาปัตยกรรม" (วิทยานิพนธ์ปริญญา
นิติศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538),
หน้า 17.

สาขาสถาปัตยกรรมมัณฑนศิลป์ จะประกอบด้วยงาน 2 ส่วนคือ

1. การออกแบบตกแต่งอาคารและตกแต่งภายใน หมายถึง การออกแบบตกแต่งที่เกี่ยวกับอาคารเพื่อประโยชน์ใช้สอย และเพื่อความสวยงาม
2. การออกแบบทั่วไป หมายถึง การออกแบบผลิตภัณฑ์ที่มีลักษณะเป็นการทั่วไป ที่ใช้เพื่อสำหรับการตกแต่งภายในอาคาร เช่น การออกแบบเฟอร์นิเจอร์

สาขาสถาปัตยกรรมอุตสาหกรรม ไม่มีที่ใดได้ให้คำนิยามของสาขานี้ไว้ คำๆ นี้มิได้รับการยอมรับเป็นการทั่วไป นอกจากนี้นักวิชาการจำนวนมากไม่ยอมรับว่าเป็นสาขาหนึ่งของวิชาสถาปัตยกรรม แต่เรียกว่าเป็นการออกแบบอุตสาหกรรม เนื่องจากขอบเขตของงานในสาขานี้กว้างขวางมาก รวมถึงการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในการก่อสร้างและการตกแต่งอาคารด้วย

การออกแบบอุตสาหกรรม หมายความว่า การออกแบบผลิตภัณฑ์ (Product Design) ที่ใช้กับคนจำนวนมาก ซึ่งเป็น Consumer Product ในลักษณะของวัสดุต่างๆ กัน เพื่อรองรับความต้องการของผู้บริโภค (Consumer) โดยอาศัยความรู้หลายๆ ด้าน ทั้งในภาคทฤษฎีและปฏิบัติ โดยเป็นนักคิดและนักสร้างสรรค์ และพัฒนาด้านหัตถกรรม โดยใช้ประยุกต์เทคนิควิทยาเป็นแกนนำไปสู่การผลิตที่เป็นอุตสาหกรรมเช่นการนำความรู้ทางด้านศิลปะ ความงาม ความรู้ทางวัสดุต่างชนิด และการนำแนวคิดในด้านต่างๆ เช่น กลศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ การตลาด มาใช้เพื่อออกแบบผลิตภัณฑ์ให้บรรลุเป้าหมาย โดยใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ให้เข้ากัน จากการศึกษาวิจัยดังกล่าวสามารถอนุมานได้ว่าสาขาสถาปัตยกรรมอุตสาหกรรมเป็นการออกแบบผลิตภัณฑ์ เพื่อให้สามารถนำมาผลิตเป็นผลิตภัณฑ์จำนวนมากได้ ซึ่งเป็นการพัฒนาการผลิตจากภาคหัตถกรรมสู่ภาคอุตสาหกรรม เพื่อตอบสนองของความต้องการของประเทศให้ทันกับการขยายตัวและความต้องการของด้านอุตสาหกรรม โดยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับวิชาสถาปัตยกรรมอาจมองเฉพาะในแง่ของการออกแบบอุตสาหกรรม เพื่อนำมาใช้เกี่ยวกับการออกแบบเพื่อก่อสร้างและตกแต่งสำหรับอาคารและสิ่งก่อสร้าง

จากที่กล่าวมาข้างต้น เป็นการให้คำนิยามและกำหนดขอบเขตการทำงานของผู้ประกอบวิชาชีพบริการทางสถาปัตยกรรม ในการที่จะพิจารณาว่าการประกอบธุรกิจบริการทางสถาปัตยกรรมตาม ปว.281 ว่าจะมีขอบเขตการทำธุรกิจเพียงใดนั้น จึงอาจจะพิจารณาโดยเทียบเคียงได้จากลักษณะงานที่เกี่ยวข้องกับคำนิยามและขอบเขตการทำงานของผู้ให้บริการทางสถาปัตยกรรมดังที่ได้กล่าวมาทั้งหมดข้างต้น การประกอบธุรกิจทางสถาปัตยกรรมจึงอาจหมายถึงในกรณีที่คนต่างตัวเข้ามาก่อตั้งสำนักงานและจัดให้มีบริการทางสถาปัตยกรรม ไม่ว่าจะ

การให้บริการออกแบบก่อสร้างหรือให้คำปรึกษาในการออกแบบบ้าน เป็นต้น โดยมีการจ้างสถาปนิกเข้ามาทำงานในสำนักงานนั้น แต่การประกอบธุรกิจในความหมายของ ปว.281 จะไม่ได้หมายถึงผู้ที่เข้ามาทำงานในลักษณะที่เป็นสถาปนิกเอง ซึ่งเป็นเรื่องของการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพที่จะทำให้คนเหล่านี้ต้องตกอยู่ในความควบคุมของกฎหมายอีกฉบับ ซึ่งได้แก่พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2521

4) บริการทางโฆษณา (Advertisement)

ในการพิจารณาความหมายและขอบเขตการบริการทางโฆษณานั้น เนื่องจากว่าในปัจจุบันกฎหมายไทยยังไม่มีกฎหมายที่ควบคุมผู้ประกอบการวิชาชีพนี้โดยตรง เช่นเดียวกับวิชาชีพบัญชี, กฎหมาย, สถาปัตยกรรม ดังที่ได้กล่าวมา แต่จะมีเพียงกฎหมายที่ทำการควบคุมสื่อการโฆษณาเท่านั้น เพราะการโฆษณาเพื่อให้ประชาชนทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการนั้น ต้องอาศัยสื่อโฆษณา ไม่ว่าจะเป็นสื่อโฆษณาทางหนังสือพิมพ์ สิ่งพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ เป็นต้น เนื่องจากในบางครั้งการโฆษณาไม่ตรงต่อความเป็นจริง ทำให้ผู้บริโภคตกอยู่ในฐานะที่เสียเปรียบ เพราะผู้บริโภคไม่อยู่ในฐานะที่จะทราบถึงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับคุณภาพของสินค้า โดยเฉพาะสินค้าบางอย่างซึ่งก่อให้เกิดอันตรายแก่สุขภาพได้หากผู้บริโภคเข้าใจข้อเท็จจริงผิดพลาด เช่น ยา, อาหาร เป็นต้น รัฐจึงออกกฎหมายเพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภคดังกล่าว

ในพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภคได้มีการให้คำนิยามคำว่า "การโฆษณา" ไว้ว่าให้หมายถึง การกระทำการไม่ว่าด้วยวิธีการใดๆ ให้ประชาชนเห็นหรือทราบข้อความเพื่อประโยชน์ทางการค้า

นอกจากนี้แล้ว ยังมีกฎหมายที่ทำการควบคุมการโฆษณาอื่นซึ่งได้มีการให้คำนิยามของคำว่า "โฆษณา" ไว้เช่นกัน ยกตัวอย่างเช่น ในพระราชบัญญัติควบคุมการโฆษณาโดยการใช้อิเล็คตรอน พ.ศ. 2493 โดยได้ให้คำนิยาม "การโฆษณา" ไว้ว่าให้หมายถึง การบอกกล่าว แจ้งความ ชี้แจง แนะนำ หรือแสดงความคิดเห็นแก่ประชาชน

จากคำนิยามในกฎหมายแม้ว่าจะไม่ได้กำหนดขอบเขตว่าการโฆษณาจะเป็นอย่างไร แต่อาจจะพิจารณาได้ว่า บริการทางโฆษณา เป็นการบริการที่ใช้วิชาการทางโฆษณามาเป็นเครื่องมือเพื่อส่งเสริมการขายสินค้า และบริการแก่ประชาชน โดยผ่านทางสื่อการโฆษณาต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น ทางหนังสือพิมพ์, สิ่งพิมพ์, วิทยุกระจายเสียง หรือวิทยุโทรทัศน์ เป็นต้น ส่วนการ

ประกอบธุรกิจบริการทางโฆษณาตาม ปว.281 นั้นก็อาจพิจารณาได้ว่าเป็นธุรกิจที่มีการให้บริการทางโฆษณา โดยมีการผลิตโฆษณาให้แก่ลูกค้าหรือมีการวางแผนโฆษณาสินค้าให้แก่ลูกค้าเป็นต้น

โครงสร้างธุรกิจโฆษณาส่วนใหญ่จะอาศัยบริษัทตัวแทนโฆษณา คือ Agency (Advertising Agency) เป็นตัวองค์ประกอบสำคัญ ในการสร้างบทบาทสำคัญต่อการเจริญเติบโตของธุรกิจดังกล่าว หน้าที่ที่สำคัญของเอเจนซีได้แก่ การเป็นผู้รับจ้างผลิตโฆษณาให้แก่ลูกค้า และการทำหน้าที่วางแผนและจัดการเกี่ยวกับการโฆษณาโดยรวมให้ลูกค้าพึงพอใจมากที่สุด โดยปกติเอเจนซีจะมีการแบ่งออกเป็น 3 ประเภท²³

1. เอเจนซีสมบูรณ์แบบ (Full Service Advertising Agency) ทำหน้าที่ให้บริการแบบครบวงจร ทั้งการวางแผน การตลาด และการทำรูปแบบโฆษณาต่างๆ ทั้งหมด ให้กับลูกค้าโดยสมบูรณ์
2. House Agency คือเอเจนซีที่ดำเนินธุรกิจทางการโฆษณาในเครือของบริษัทผู้โฆษณา ซึ่งอาจมีสินค้าหรือบริการหลายชนิดอยู่ในเครือของเอเจนซีเดียวกัน และยังอาจให้บริการกับเอเจนซีโฆษณารายอื่นๆ ด้วย เอเจนซีประเภทนี้มักเป็นบริษัทในเครือของบริษัทที่เป็นเจ้าของสินค้าหลายชนิด
3. In-House Agency เป็นแผนกหนึ่งในบริษัทเจ้าของสินค้า รับผิดชอบงานโฆษณาสินค้าหรือบริการของบริษัทโดยเฉพาะ แยกเป็นอิสระจากฝ่ายการตลาด แต่ยังสังกัดอยู่ในบริษัทนั้นๆ

²³ ศูนย์วิจัยกฎหมายและการพัฒนา คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, "ผลกระทบจากการค้าบริการจากการเปิดเสรีภายหลังการเจรจาการค้าหลายฝ่ายรอบอุรุกวัย สาขาบริการวิชาชีพ," หน้า 131.

5) นายหน้าหรือตัวแทน (Brokerage or Agency)

ในการพิจารณาถึงคำนิยามและขอบเขตของธุรกิจนายหน้าหรือตัวแทนนั้น ก่อนอื่นจะขอทำการพิจารณาคำนิยามของ "นายหน้า" และ "ตัวแทน" เสียก่อน

คำนิยามของ "นายหน้า" และ "ตัวแทน" ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ คือ

"นายหน้า" หมายความว่า บุคคลผู้ซื้อหรือจัดการให้บุคคลสองฝ่ายได้เข้าทำสัญญากัน

"ตัวแทน" หมายความว่า บุคคลผู้มีอำนาจทำการแทนบุคคลอื่น ชื่อสัญญาซึ่งให้บุคคลหนึ่งเรียกว่าตัวแทน มีอำนาจทำการแทนบุคคลอีกคนหนึ่งเรียกว่า ตัวการ และตัวแทนตกลงจะทำการนั้น

นอกจากนี้เราอาจพิจารณาคำนิยามของ "นายหน้า" และ "ตัวแทน" ได้จากในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งในเรื่องของนายหน้า มาตรา 845 ได้บัญญัติว่า "บุคคลผู้ใดตกลงจะให้ค่าบำเหน็จแก่นายหน้าเพื่อที่ซื้อหรือให้ได้เข้าทำสัญญากิจ การจัดการให้ได้ทำสัญญากันก็ถือว่าบุคคลผู้นั้นจะต้องรับผิดชอบให้ค่าบำเหน็จก็ต่อเมื่อสัญญานั้นได้ทำกันสำเร็จเนื่องแต่ผลแห่งการที่นายหน้าได้ซื้อหรือจัดการนั้น ถ้าสัญญาที่ได้ทำกันไว้นั้นมีเงื่อนไขเป็นเงื่อนไขบังคับก่อนหรือทำว่าจะเรียกหรือบำเหน็จค่านายหน้ายังหาได้ไม่ จนกว่าเงื่อนไขนั้นสำเร็จแล้ว

นายหน้ามีสิทธิจะได้รับค่าใช้จ่ายที่ได้เสียไปก็ต่อเมื่อได้ตกลงกันไว้เช่นนั้น ความข้อนี้ท่านให้ใช้บังคับแม้ถึงว่าสัญญาจะมีได้ทำกันสำเร็จ"

เมื่อพิจารณาจากข้อความในดับบทนี้แล้ว ถึงแม้เรายังไม่เห็นคำจำกัดความของคำว่า "นายหน้า" ที่ชัดเจน แต่ก็สามารถสรุปได้ว่า นายหน้านั้นคือคนกลางที่ทำการซื้อหรือให้ทางผู้ซื้อและผู้ขายได้เข้าทำสัญญากัน นายหน้าไม่ใช่ตัวแทนของฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด เมื่อได้ซื้อหรือจัดการจนได้เข้าทำสัญญากันแล้ว นายหน้าก็จะได้รับบำเหน็จตามที่ตกลงกันไว้

ส่วนในเรื่องของ "ตัวแทน" นั้น ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ก็มีกล่าวไว้เช่นกัน ซึ่งบัญญัติอยู่ในมาตรา 797 โดยบัญญัติว่า "อันว่าสัญญาตัวแทนนั้น คือสัญญาซึ่งให้

บุคคลหนึ่ง เรียกว่าตัวแทนมีอำนาจทำการแทนบุคคลอีกคนหนึ่ง เรียกว่าตัวการและตกลงจะทำการตั้งนั้น

อันความเป็นตัวแทนนั้นจะเป็นโดยตั้งแต่งตั้งแสดงออกชัดหรือโดยปริยายก็ย่อมได้

จากบทบัญญัติดังกล่าวอาจสรุปได้ว่า "ตัวแทน" คือบุคคลที่กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งแทนตัวการ ในลักษณะที่จะก่อให้เกิดนิติสัมพันธ์ตามกฎหมาย ในความหมายอย่างกว้างรวมถึงบุคคลผู้มีอำนาจทำการแทนผู้อื่นโดยอำนาจแห่งกฎหมาย

อย่างไรก็ตามยังได้มีการให้คำนิยามของคำว่า "นายหน้า" และ "ตัวแทน" ไว้ในกฎหมายฉบับอื่นๆ อีก แต่เป็นเรื่องนายหน้าและตัวแทนประเภทต่างๆ ที่ทำงานเป็นนายหน้าหรือตัวแทนในงานด้านใดด้านหนึ่งโดยเฉพาะ เช่น ในเรื่องรองนายหน้าอาจจะเป็น นายหน้าซื้อขายหลักทรัพย์, นายหน้าประกันวินาศภัย หรือนายหน้าประกันชีวิตก็ได้ ซึ่งมีกฎหมายที่กล่าวถึงนายหน้าเหล่านี้ไว้ดังนี้

พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2534 มาตรา 4 ได้ให้ความหมายว่า "การเป็นนายหน้าซื้อขายหลักทรัพย์" หมายถึง การเป็นนายหน้าหรือตัวแทนเพื่อซื้อขายหรือแลกเปลี่ยนหลักทรัพย์ ให้แก่บุคคลอื่นเป็นทางการค้าปกติ โดยได้รับค่านายหน้า ค่าธรรมเนียม หรือค่าตอบแทนอื่น

ส่วนพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 มาตรา 4 "นายหน้าประกันวินาศภัย" หมายถึง ผู้ซึ่งช่องหรือจัดการให้บุคคลทำสัญญาประกันภัยกับบริษัท โดยกระทำเพื่อบำเหน็จเนื่องจากการนั้น

พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535 มาตรา 5 "นายหน้าประกันชีวิต" หมายถึง ผู้ซึ่งช่องหรือจัดการให้บุคคลทำสัญญาประกันชีวิตกับบริษัทโดยกระทำเพื่อบำเหน็จเนื่องจากการนั้น

ในเรื่องของ "ตัวแทน" ได้มีการให้คำนิยามของตัวแทนไว้ในกฎหมายอื่นๆ อีก ดังเช่นในพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 มาตรา 4 ในกฎหมายฉบับนี้ให้คำนิยามของคำว่า "ตัวแทนประกันวินาศภัย" หมายถึง ผู้ซึ่งบริษัทมอบหมายให้ทำการชักชวนให้บุคคลทำสัญญาประกันภัยกับบริษัท

และในพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535 มาตรา 5 "ตัวแทนประกันชีวิต" หมายถึง ผู้ซึ่งบริษัทมอบหมายให้ทำการชักชวนให้บุคคลทำสัญญาประกันชีวิตกับบริษัท

จากการที่กฎหมายเหล่านี้ได้ให้คำนิยามของ "ตัวแทน" และ "นายหน้า" ไว้ดังกล่าว อาจพิจารณาได้ถึงขอบเขตการทำงานของตัวแทนและนายหน้าว่าจะได้แก่ประเภทใดบ้าง แต่อย่างไรก็ตามการศึกษาขอบเขตของตัวแทนและนายหน้าตามกฎหมายที่กล่าวมาอาจจะไม่สามารถให้รายละเอียดในขอบเขตลักษณะงานประเภทดังกล่าวได้มากนัก จึงขอแนะนำการจัดประเภทมาตรฐานอาชีพ (ประเทศไทย) พ.ศ. 2512 มาพิจารณาประกอบ

ขอบเขตงานของตัวแทนและนายหน้านี้ เมื่อเราพิจารณาดูจาก "การจัดประเภทมาตรฐานอาชีพ (ประเทศไทย) พ.ศ. 2512" แล้ว เราจะพบว่าอยู่ในหมู่ 4-4 ตัวแทนนายหน้าหาประกันภัย ชื่อขายอสังหาริมทรัพย์ กับหลักทรัพย์ และบริการธุรกิจ และผู้ขายทอดตลาด ผู้ปฏิบัติงานอาชีพในหมู่นี้ ได้แก่ ผู้ที่ทำหน้าที่ชักชวนให้ประกันภัย ชักชวนให้ซื้ออสังหาริมทรัพย์ หลักทรัพย์ และบริการธุรกิจต่างๆ และทำการขายทอดตลาด ทรัพย์หรือสินค้าต่างๆ หรือเข้าร่วมในกิจการดังกล่าว เป็นที่น่าสังเกตว่าในหมวดนี้ได้รวมเอาผู้ปฏิบัติงานอาชีพขายทอดตลาดเข้ามาด้วย ในหัวข้อนี้จึงขอกกล่าวแต่เพียงเฉพาะขอบเขตงานของตัวแทนและนายหน้าเท่านั้น โดยจะกล่าวถึงขอบเขตงานขายทอดตลาดในหัวข้อธุรกิจบริการขายทอดตลาดต่อไป สำหรับตัวแทนและนายหน้านั้นแบ่งได้เป็น²⁴

1. ตัวแทนนายหน้าหาประกันภัย และชื่อขายอสังหาริมทรัพย์ กับหลักทรัพย์
  - ก. ตัวแทนนายหน้าหาประกัน
  - ข. ตัวแทนนายหน้าชื่อขายอสังหาริมทรัพย์
  - ค. ตัวแทนนายหน้าประกันภัย และชื่อขายอสังหาริมทรัพย์ กับหลักทรัพย์อื่นๆ
2. ตัวแทนนายหน้าขายบริการธุรกิจ
  - ก. ตัวแทนนายหน้าขายบริการธุรกิจ (ยกเว้นธุรกิจการโฆษณา)
  - ข. พนักงานขายโฆษณา

²⁴ กรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย, การจัดประเภทมาตรฐานอาชีพ (ประเทศไทย) พ.ศ. 2512, หน้า 29.

1. ตัวแทนนายหน้าหาประกันภัย และซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ กับหลักทรัพย์
(Insurance, Real Estate and Securities Salesman)

ผู้ปฏิบัติงานอาชีพในหน่วยนี้ ได้แก่ ผู้ทำหน้าที่ชักชวนให้ประกันภัย ชักชวนให้ซื้ออสังหาริมทรัพย์และหลักทรัพย์ หรือเข้าร่วมในกิจการดังกล่าว รวมถึงการหาประกันชีวิต ประกันอุบัติเหตุ ประกันทรัพย์สิน ประกันอัคคีภัย และการประกันภัยประเภทต่างๆ การขายและการให้เช่าทรัพย์สิน เช่น ตึกแถว บ้าน ห้องชุด (อพาร์ทเมนต์) และอสังหาริมทรัพย์ โดยได้รับค่านายหน้าเป็นการตอบแทน การซื้อและการขายหุ้นและพันธบัตรขององค์การรัฐบาลหรือองค์การเอกชน ให้แก่ลูกค้าโดยได้รับค่านายหน้าเป็นการตอบแทน; ปฏิบัติงานอื่นๆ ซึ่งเกี่ยวข้องกับงานที่กล่าวถึงข้างต้น

ก. ตัวแทนนายหน้าหาประกันภัย (Insurance Salesman; Insurance Broker)

หาประกันชีวิต ประกันอุบัติเหตุ ประกันทรัพย์สิน ประกันอัคคีภัย ประกันภัยทางทะเล และการประกันภัยประเภทอื่นๆ: ทำบัญชีรายชื่อบุคคลที่คาดหมายว่าจะเอาประกันภัยด้วยการติดต่อพบปะกันในวงการค้าธุรกิจและสังคม และโดยการตรวจสอบจากหนังสือแสดงรายชื่อบุคคลในวงการอาชีพและธุรกิจ; สัมภาษณ์บุคคลที่คาดหมายว่าจะเอาประกันและพิจารณาถึงประเภทของประกันภัยที่บุคคลนั้นๆ ต้องการและสนใจ; วางแผนงานและพยายามชักจูงให้ซื้อกรมธรรม์ประกันภัย โดยอธิบายถึงลักษณะของประกันภัย อัตราเบี้ยประกันภัย มูลค่าเป็นเงินสด และการได้กู้ยืม ตลอดจนผลประโยชน์อื่นๆที่จะได้รับจากการประกันภัย; จัดการให้แพทย์ตรวจสอบร่างกาย ตรวจตราทรัพย์สิน หรือจัดการให้เป็นไปตามเงื่อนไขกรมธรรม์ประกันภัย; พยายามขายกรมธรรม์ที่บริษัทได้แก้ไขใหม่แล้ว ถ้าผู้เอาประกันยังไม่ได้ทำสัญญาประกันภัย แจ้งบริษัทให้ทราบจำนวนเงินที่ควรจ่ายแก่ผู้เอาประกันที่ร้องขอมา เมื่อมีความเสียหายเกิดขึ้น อาจเก็บเบี้ยประกันของบริษัท และบันทึกรายการต่างๆ ตามที่ต้องการ อาจช่วยสอบสวนสิทธิเรียกร้องต่างๆ โดยการสัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูลที่ต้องการ เพื่อพิจารณาจ่ายค่าสินไหมให้อย่างยุติธรรม

ข. ตัวแทนนายหน้าซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ (Real Estate Salesman; Real Estate Broker)

ขายและให้เช่าทรัพย์สิน เช่น ที่ดิน ตึกแถว บ้าน ห้องชุด(อพาร์ทเมนต์) และอสังหาริมทรัพย์ต่างๆ โดยได้รับค่านายหน้าตอบแทน: ติดต่อกับเจ้าของหรือผู้ครอบ

ครองอสังหาริมทรัพย์ที่ต้องการขายหรือให้เช่า ประมาณมูลค่าของทรัพย์สินเพื่อกำหนดราคาต่อตาราง; โฆษณาทรัพย์สินที่ต้องการขายหรือให้เช่า; จัดทำบัญชีรายชื่อบุคคลที่คาดหมายว่าจะซื้อหรือเช่า รวมทั้งแจกแจงรายการทรัพย์สินที่ผู้ซื้อต้องการออกตามประเภทสถานที่ตั้ง และราคา แล้วจัดทำบัญชีรายชื่อทรัพย์สินที่อยู่ในความต้องการของลูกค้า; พาลูกค้าไปดูสถานที่หรือทรัพย์สิน หรือไปติดต่อพบปะกับลูกค้า แสดงคุณค่าหรือข้อดีของทรัพย์สิน เพื่อพยายามชักจูงลูกค้าให้ซื้อหรือเช่าทรัพย์สิน; ช่วยลูกค้าคำนวณจำนวนเงินที่ต้องจ่าย รวมทั้งรายการต่างๆ เช่น ค่าภาษี เงินที่ต้องชำระครั้งแรกและเงินที่ต้องชำระในระยะต่อไป การคำนวณ จำนวนเงิน ดอกเบี้ย และค่าธรรมเนียมตามกฎหมาย อาจร่างสัญญาและเสนอให้ผู้ซื้อและผู้ขายพิจารณา อาจทำการค้นหาโหนดแสดงกรรมสิทธิ์ในที่ดิน อาจทำงานในฐานะตัวแทนของเจ้าของเกี่ยวกับการเก็บค่าเช่า การจัดการบำรุงรักษาทรัพย์สิน และดำเนินการให้เป็นไปตามข้อกำหนดการให้เช่าตามที่ศาลสั่งบังคับ

ค. ตัวแทนนายหน้าประกันภัย และซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ กับหลักทรัพย์อื่นๆ (Insurance, Real Estate and Securities Salesman, Other)

ผู้ปฏิบัติงานอาชีพในกลุ่มนี้ รวมถึงตัวแทนนายหน้าหาประกัน และซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ กับหลักทรัพย์ที่มีได้จัดประเภทไว้ในที่อื่น ตัวอย่างเช่น ผู้ช่วยลูกค้าเลือกกรมธรรม์ประกันภัยที่ถูกต้องตรงกับผลประโยชน์ที่สุด

2. ตัวแทนนายหน้าขายบริการธุรกิจ (Business Service Salesman)

ผู้ปฏิบัติงานอาชีพในหน่วยนี้ ได้แก่ ผู้ชักชวนให้ซื้อบริการธุรกิจ หรือเข้าร่วมในกิจการดังกล่าว รวมถึงการขายบริการต่างๆ เช่น ข่าวเกี่ยวกับสินเชื่อ การโฆษณา การพิมพ์ การสืบสวน ยาม การเช่าและซื้อขายแลกเปลี่ยน การทำความสะอาด การจองตัวนักแสดง การจองบริษัทภาพยนตร์และละคร หรือการจองภาพยนตร์; การขายเนื้อที่สำหรับพิมพ์ประกาศแจ้งความ และการแจ้งความแยกประเภท

ก. ตัวแทนนายหน้าขายบริการธุรกิจ (ยกเว้นธุรกิจการโฆษณา)
(Business Services Salesman Except Advertising)

ขายบริการต่างๆ เช่น ขายข่าวสารเกี่ยวกับสินค้า การพิมพ์ การสืบสวน ขยาย การเช่าและซื้อขายแลกเปลี่ยนรถ และการทำความสะอาด ตลอดจนการของผู้แสดง ของบริษัทภาพยนตร์และละคร หรือการจูงภาพยนตร์. รวบรวมและเก็บรักษา บัญชีรายชื่อบุคคลที่คาดว่าจะใช้บริการ โดยการติดต่อพบปะกันในวงการธุรกิจและ สังคม และโดยการตรวจสอบจากหนังสือแสดงรายชื่อบุคคลในวงการอาชีพและธุรกิจ; สัมภาษณ์ผู้ที่คาดว่าจะใช้บริการ และอธิบายถึงลักษณะและประโยชน์ที่จะได้รับ จากบริการ; แจ้งราคาและระยะเวลาของสินค้า; ทำแบบฟอร์มของสัญญา อาจรับฝาก เงิน

ข. พนักงานขายโฆษณา (Salesman, Advertising)

ขายเนื้อที่สำหรับพิมพ์ประกาศแจ้งความ และการแจ้งความแยก ประเภท: จัดทำบัญชีรายชื่อผลิตภัณฑ์ซึ่งพิมพ์อยู่ในหนังสืออื่นๆ และจากบัญชีรายชื่อที่ ทำไว้เดิมหรือที่หมดอายุแล้ว; ติดต่อกับผู้โฆษณา เพื่อชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ที่จะได้รับ จากการโฆษณา; คอยหาข้อมูลหรือข่าวสารเกี่ยวกับช่องทางโฆษณา และผลที่ได้รับจาก การโฆษณา; จัดทำแผนผังตัวอย่างที่จะโฆษณา และเขียนต้นฉบับกับหัวเรื่อง อาจเก็บเงิน ค่าโฆษณา อาจให้ความคิดริเริ่มและออกแบบโฆษณาเป็นพิเศษ

จากที่ได้กล่าวถึงคำนิยามและขอบเขตในการทำงานของผู้ที่เป็นตัวแทนหรือนาย หน้ามาแล้วข้างต้น จึงอาจนำมาเทียบเคียงได้กับการพิจารณาว่าการประกอบธุรกิจนายหน้าหรือ ตัวแทนตาม ปว.281 จะมีลักษณะใด การประกอบธุรกิจนั้นแม้จะต่างกับการทำงานของผู้ที่เป็น นายหน้าหรือตัวแทนดังกล่าว แต่อาจพิจารณาได้ว่า การประกอบธุรกิจนายหน้าหรือตัวแทนจะ เป็นการประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับงานประเภทต่างๆ ที่ได้กล่าวมาแล้ว ยกตัวอย่างเช่น คนต่าง ตัวที่เข้ามาประกอบธุรกิจตัวแทนนายหน้าซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ที่จะเข้าตาม ปว.281 นั้น อาจ เป็นกรณีที่คนต่างตัวเข้ามาเปิดบริษัทที่มีวัตถุประสงค์ในการเป็นตัวแทนนายหน้าซื้อขาย อสังหาริมทรัพย์ ซึ่งคนต่างตัวที่ประกอบธุรกิจนี้จะไม่ได้อ้างถึงคนต่างตัวที่เป็นตัวแทนนาย หน้าซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ด้วยตัวเองซึ่งกรณีนี้จะเป็นเรื่องของการทำงานไม่ใช่การประกอบธุรกิจ ตาม ปว.281

6) ขายทอดตลาด (Auction)

ความหมายและขอบเขตของการบริการขายทอดตลาดนั้น เมื่อพิจารณาถึงกฎหมายที่ควบคุมการขายทอดตลาด ซึ่งได้แก่ พระราชบัญญัติควบคุมการขายทอดตลาดและค่าธรรมเนียม พ.ศ. 2474 จะเห็นได้ว่าในพระราชบัญญัตินี้มิได้กล่าวถึงคำนิยามของการขายทอดตลาดแต่อย่างใด ดังนั้นจึงอาจพิจารณาความหมายของการขายทอดตลาดตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525

ความหมายของการขายทอดตลาด ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ได้ให้ความหมายไว้ว่า

"ขายทอดตลาด" หมายความว่า การขายทรัพย์สินที่กระทำโดยเปิดเผยแก่บุคคลทั่วไปด้วยวิธีเปิดโอกาสให้ผู้ซื้อสู้ราคากัน ผู้ได้ให้ราคาสูงสุด และผู้ทอดตลาดแสดงความตกลงด้วยเคาะไม้หรือด้วยกิริยาอย่างอื่นตามจารีตประเพณี ในการขายทอดตลาดผู้นั้นเป็นผู้ซื้อทรัพย์สินนั้น

อย่างไรก็ตามจากคำนิยามดังกล่าวมิได้ให้รายละเอียดของขอบข่ายการบริการขายทอดตลาดไว้แต่อย่างใด ดังนั้นจึงอาจพิจารณาจากการจัดประเภทมาตรฐานอาชีพ (ประเทศไทย) พ.ศ. 2512

เมื่อพิจารณาจากการจัดประเภทมาตรฐานอาชีพ (ประเทศไทย) พ.ศ. 2512 แล้ว พบว่าการขายทอดตลาดถูกจัดอยู่ในหมวด 4-4 ซึ่งเป็นหมวดเดียวกับตัวแทนนายหน้าหาประกันภัย ชื่อขายอสังหาริมทรัพย์และบริการธุรกิจ ในส่วนของผู้ขายทอดตลาดถูกจัดอยู่ในหน่วย 4-43 ผู้ปฏิบัติงานอาชีพในหน่วยนี้ ได้แก่ ผู้ขายทอดตลาดทรัพย์สินหรือสินค้า หรือเข้าร่วมในกิจการดังกล่าว รวมถึงการขายทอดตลาด ทรัพย์สินประเภทต่างๆ เช่น อสังหาริมทรัพย์ ปศุสัตว์ ผลิตภัณฑ์เกษตร และศิลปวัตถุต่างๆ; กำหนดมูลค่าเป็นตัวเงินของทรัพย์สิน สินค้า สินทรัพย์ทางธุรกิจ และสิ่งของต่างๆ ซึ่งประกอบด้วย²⁵

²⁵ กรมแรงงาน, กระทรวงมหาดไทย, การจัดประเภทมาตรฐานอาชีพ (ประเทศไทย) พ.ศ.2512, หน้า 302.

1. ผู้ขายทอดตลาด; พนักงานขายทอดตลาด
2. พนักงานตีราคา

ซึ่งในที่นี้จะขอกล่าวเฉพาะในส่วนข้อ 1. ผู้ขายทอดตลาด; พนักงานขายทอดตลาด เท่านั้น

ผู้ขายทอดตลาด; พนักงานขายทอดตลาด (Auctioneer)

ขายทอดตลาดทรัพย์สินต่างๆ เช่น อสังหาริมทรัพย์ วัสดุภัณฑ์เกษตรและศิลปวัตถุต่างๆ จัดลำดับรายการของสิ่งของที่จะขาย; เริ่มการขายทอดตลาดโดยแสดงมูลค่าสิ่งของ และขอให้ตั้งราคาขั้นต่ำหรือกำหนดราคาขั้นต่ำเอง ประกาศให้ผู้ราคา คอยสังเกตสัญญาณของผู้ซื้ออย่างใกล้ชิด และคอยแจ้งราคาที่มีผู้เสนอให้อย่างรวดเร็วและต่อเนื่องกันไป เพื่อกระตุ้นให้ผู้ซื้อเสนอราคาแข่งขันกัน และบอกราคาที่มีผู้เสนอให้แล้วซ้ำกันหลายๆ ครั้ง; ปิดการขายทอดตลาดของสิ่งของที่เสนอขายและประกาศราคาที่มีผู้เสนอให้สูงที่สุด อาจใช้เครื่องมือจักรกลและเครื่องมือไฟฟ้าช่วยในการขายทอดตลาด อาจทำรายการสิ่งของที่จะนำออกขายทอดตลาด และประกาศให้ทราบทั่วกัน

จากที่กล่าวมาข้างต้นเป็นการกล่าวถึงความหมายและขอบเขตการทำงานของผู้ที่มีอาชีพขายทอดตลาด สำหรับธุรกิจขายทอดตลาดตามที่กำหนดใน ปว.281 จะมีขอบเขตอย่างไร เราอาจจะพิจารณาโดยเทียบกับลักษณะงานของผู้ขายทอดตลาด ดังนั้นการประกอบธุรกิจขายทอดตลาดจึงจะเป็นธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับงานดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ยกตัวอย่างเช่น คนต่างดาวเข้ามาก่อตั้งบริษัทที่ประกอบธุรกิจขายทอดตลาดอสังหาริมทรัพย์ ศิลปวัตถุต่างๆ เป็นต้น โดยที่ผู้ประกอบธุรกิจนี้จะไม่ได้นิยามความว่าผู้นั้นเป็นผู้ขายทอดตลาดเอง ซึ่งถ้าเป็นเช่นนี้จะกลายเป็นเรื่องของการทำงานและจะไม่ถือว่าเป็นผู้ประกอบธุรกิจตาม ปว.281 นี้

7) ตัดผม แต่งผมและเสริมสวย (Haircutting, Hairdressing and Beauty Treatment)

การบริการ "ตัดผม แต่งผมและเสริมสวย" นั้นไม่ได้มีกฎหมายฉบับใดได้ให้ความหมายหรือขอบเขตไว้ มีแต่เพียงข้อบังคับท้องถิ่น ซึ่งได้แก่เทศบัญญัติของเทศบาลนครกรุงเทพ เรื่องการควบคุมการแต่งผม พ.ศ. 2503 ซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 31 แห่งพระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ. 2484 ในข้อ 3 ของเทศบัญญัตินี้ "การแต่งผม" หมายความว่า "รวม

ตลอดถึงการตัดผม หรือหวด การโกนผม การย้อมผม รวมทั้งการหวดและแต่งหน้า ซึ่งกระทำแก่คน" การกำหนดคำนิยามดังกล่าวไม่สามารถทำให้ทราบถึงรายละเอียดในขอบเขตของบริการด้านนี้ แต่อย่างไรก็ตามในการที่จะพิจารณาถึงขอบเขตและคำนิยาม เราอาจศึกษาได้จากการจัดประเภทมาตรฐานอาชีพ (ประเทศไทย) พ.ศ. 2512 ซึ่งการตัดผม แต่งผมและเสริมสวยนี้ ได้ถูกจัดอยู่ในหมู่ที่ 5-7 ซึ่งเป็นหมู่ ช่างแต่งผม ช่างตัดผม ช่างเสริมสวย และผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกัน โดยผู้ปฏิบัติงานอาชีพในหมู่นี้ ได้แก่ ผู้ตัดและแต่งผม ใช้เครื่องสำอางแต่งหน้าและทำงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกันในการทำให้บุคลิกลักษณะของแต่ละบุคคลดีขึ้น หรือเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งประกอบด้วย²⁶

ช่างแต่งผม ช่างตัดผม ช่างเสริมสวย และผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกัน

- ก. ช่างแต่งผมสตรี
- ข. ช่างตัดและแต่งผมชาย
- ค. ช่างเสริมสวย
- ง. ช่างแต่งเล็บ
- จ. ช่างแต่งหน้าผู้แสดง (เวทีและโรงถ่ายภาพยนตร์)
- ฉ. พนักงาน อาบ อบ นวด
- ช. ช่างแต่งผม ช่างตัดผม ช่างเสริมสวย และผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกันอื่นๆ

ช่างแต่งผม ช่างตัดผม ช่างเสริมสวย และผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกัน (Hairdressers, Barbers, Beauticians and Related Workers)

ผู้ปฏิบัติงานอาชีพในหน่วยนี้ ได้แก่ ผู้ตัดและแต่งผม ใช้เครื่องสำอางแต่งหน้า และตกแต่งบุคลิกของแต่ละบุคคล รวมถึงการตัด การสระ และการแต่งผมสตรี และทำงานอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการแต่งผมให้ลูกค้าเฉพาะคน การตัดผม โกนและขลิบ หวดและเครา และทำงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกันให้แก่บุรุษ; การเสริมสวยให้ลูกค้าในแบบต่างๆ กัน; การแต่งหน้าให้แก่นักแสดงใน ห้องศิลป์หรือบนเวที; การคอยดูแลรับใช้ลูกค้าในเวลาอาบหน้า; ปฏิบัติงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับงาน ซึ่งกล่าวถึงข้างต้น

²⁶ กรมแรงงาน, กระทรวงมหาดไทย, การจัดประเภทมาตรฐานอาชีพ (ประเทศไทย) พ.ศ.2512, หน้า 334.

ก. ช่างแต่งผมสตรี (Hairdresser, Women's)

ตัดสระและตัดผม และให้บริการส่วนบุคคลอื่นๆ ที่เป็นงานเกี่ยวข้องกับการแต่งผม: ตัดผมตามคำอธิบายของลูกค้า หรือตามแบบใดแบบหนึ่งโดยเฉพาะ; ใช้แชมพูหรือน้ำยาพิเศษล้างและสระผม แล้วทำให้ผมแห้ง; ทำสีผมและย้อมผม; ตัดผมโดยม้วนด้วยหลอด ใส่น้ำยาตัดผมให้ความร้อนตามวิธีการต่างๆ และทำงานอื่นๆ ตามกรรมวิธีตัดผมเพื่อให้ได้ผลตามความต้องการของลูกค้า; โกรกน้ำยาทำให้ผมคงทน แล้วสระให้สะอาดด้วยน้ำอุ่น อาจบำรุงรักษาหนังศีรษะให้แก่ลูกค้า อาจทำความสะอาด แต่งรูป และขัดเล็บ

ข. ช่างตัดและแต่งผมชาย (Hair Dresser-Barber, Men's)

ตัดผม โขน และแต่งหนวดและเครา และให้บริการส่วนบุคคลแก่ผู้มาตัดผม ตัดผมตามคำอธิบายของลูกค้า หรือตามแบบใดแบบหนึ่งโดยเฉพาะ; กั้นต้นคอของลูกค้า; สระผมด้วยสบู่และแชมพู เช็ดผมให้แห้งแล้วหวีผม ใช้น้ำยารักษาผม หรือน้ำมันใส่ผมตามความต้องการของลูกค้า; ให้การรักษาหนังศีรษะเพื่อรักษาขี้รังแค หรือตรวจหาสาเหตุของผมหงอก โขนเครา แต่งหนวดและเครา และนวดหน้า ขจัดขนที่ไม่ต้องการออกจากคิ้ว รุขมูก และหู อาจย้อมผมและตัดผม อาจให้บริการอย่างอื่นแก่ลูกค้า เช่น ล้างตาและหู

ค. ช่างเสริมสวย (Beautician)

เสริมแต่งความงามให้แก่ลูกค้า ตรวจสอบผิวของลูกค้า และให้คำแนะนำการเสริมสวยที่เหมาะสมแก่ลูกค้า; ใช้น้ำยา ครีม และครีมลอกหน้า ทาบนใบหน้าเพื่อกระตุ้นการหมุนเวียนของโลหิต ทำให้ผิวหนังชุ่มชื้น และขจัดริ้วรอย และนวดหน้า คอ แขน ขา หรือส่วนอื่นๆ ของร่างกาย; เสริมแต่งผิวหนังที่มีรอยแผลเป็นหรือรอยตำหนิ ใช้นิ้วหรือวิธีการอย่างอื่น ถอนขนที่มีมากเกินไปออก; แต่งรูปคิ้วและเขียนคิ้ว แต่งขนตาและระบายขนตากับหนังตา หรือเสริมแต่งคิ้ว ขนตา และหนังตาด้วยวิธีอื่นๆ; ใช้เครื่องสำอางแต่งหน้าและให้คำปรึกษา แนะนำเกี่ยวกับการแต่งหน้า อาจตัด หวี และตัดผม ตามคำอธิบายของลูกค้า หรือตามแบบ ระบายสีผม หรือย้อมผม และนวดหนังศีรษะ อาจทำความสะอาด แต่งรูป ขัด และทาเล็บมือ เล็บเท้า

ง. ช่างตัดเล็บ (Manicurist)

ทำความสะอาด แต่งรูป และขัดเล็บมือเล็บเท้า; ใช้น้ำยาล้างยาทาเล็บที่ทาไว้เดิม ออก ตะไบเล็บให้ได้รูป แช่นิ้วในน้ำอุ่นผสมน้ำยา และน้ำมัน เพื่อทำให้หนังกำพร้ารอบๆ เล็บอ่อนตัว และใช้เครื่องมือคึงหนังรอบๆ เล็บทุกเล็บออก ตกแต่งหนังกำพร้าด้วยกรรไกรหรือแหนบ; ใช้

กระดาษแข็งดูขอบเล็บให้เรียบ ให้เล็กๆ ขัดเล็บ; ใช้น้ำทาเล็บตามความต้องการของลูกค้า ทำความสะอาด และฆ่าเชื้อโรคอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำเล็บ

จ. ช่างแต่งหน้าผู้แสดง (เวทีและโรงถ่ายภาพยนตร์) (Make-up Man (Stage and Studio))

แต่งหน้าผู้แสดงละครและผู้แสดงอื่นๆ เพื่อให้ใบหน้าดีขึ้น หรือเพื่อเปลี่ยนแปลงใบหน้าเสียใหม่ เพื่อแสดงภาพยนตร์หรือการแสดงบนเวที ตรวจสอบรายการกำหนดลักษณะของผู้แสดง ตลอดจนผมปลอม เครา และสิ่งที่ต้องการใช้; ใช้เครื่องแต่งหน้าผู้แสดง เช่น สีทาหน้า รูจ ลิปสติก แป้งผัดหน้า ผมปลอม และเครา เพื่อแต่งลักษณะหน้าตาให้เป็นไปตามที่ต้องการ หรือตามบทที่ต้องแสดง; ให้คำแนะนำชี้แจงแก่ช่างแต่งผมให้แต่งผมตามแบบที่ต้องการ

ฉ. พนักงาน อาบ อบ นวด (Bath Attendant: Turkish Bath Attendant)

ให้บริการลูกค้าในการอบ อาบ และนวด เพื่อให้ลูกค้ารู้สึกผ่อนคลาย เตรียม น้ำหรือไอน้ำเพื่ออาบหรืออบให้ลูกค้า และคอยให้บริการลูกค้า ในระหว่างการอาบหรืออบใช้สบู่ กับฟองน้ำชำระล้างใบหน้าและร่างกายของลูกค้า ใช้ฝักบัวฉีดน้ำ ชำระล้างใบหน้า และร่างกายของลูกค้าให้สะอาด; ใช้ผ้าเช็ดตัวเช็ดหน้าและร่างกายของลูกค้าให้แห้ง; ให้ลูกค้าไปนอนบนเตียง เพื่อเตรียมการนวด ใยมassageบนร่างของลูกค้าให้ทั่ว; นวดและตบตามร่างกายของลูกค้าเบาๆ เพื่อกระตุ้นการหมุนเวียนของโลหิตและกล้ามเนื้อ อาจผสมวิตามินซีลงในน้ำที่เตรียมไว้สำหรับอาบตามความต้องการของลูกค้า อาจให้แชมพูหรือสบู่สระผมให้ลูกค้า

ช. ช่างแต่งผม ช่างตัดผม ช่างเสริมสวย และผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกันอื่นๆ (Hairdressers, Barbers, Beauticians and Related Workers, Other)

ผู้ปฏิบัติงานอาชีพในกลุ่มนี้ รวมถึงช่างแต่งผม ช่างตัดผม ช่างเสริมสวย และผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกัน ซึ่งมิได้จัดประเภทไว้ในที่อื่น ตัวอย่างเช่น ผู้ให้คำแนะนำทรงผมที่เหมาะสมที่สุดแก่ลูกค้าเป็นรายบุคคล; ผู้ล้างและสระผม ผู้แต่งผมให้ผู้แสดงทั้งชายและหญิง; ผู้ใส่ผมปลอมตามความต้องการของลูกค้า

จากที่กล่าวมาทั้งหมดเป็นการกล่าวถึงขอบเขตการทำงานของผู้มีอาชีพเป็นช่างแต่งผม ตัดผม และเสริมสวย ซึ่งขอบเขตดังกล่าวเราอาจนำมาเทียบเคียงได้กับการประกอบธุรกิจ ตัดผม แต่งผมและเสริมสวยตามที่กำหนดใน ปว.281 ได้ โดยผู้ที่ประกอบธุรกิจบริการด้านนี้อาจ

พิจารณาได้ว่าเป็นการประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับลักษณะงานตามที่ได้กล่าวมาข้างต้น เช่นคนต่างด้าวเข้ามาในประเทศไทยทำกิจการแต่งผมสตรีหรือกิจการร้านเสริมสวย เป็นต้น

2.2.2.2 บริการในบัญชี ข.

สำหรับในบัญชี ข. การประกอบธุรกิจบริการถูกจัดอยู่ในหมวด 4 ซึ่งได้แก่การประกอบธุรกิจบริการ

- 1) นำเที่ยว (Tour Agency)
- 2) กิจการโรงแรม เว้นแต่บริการจัดการโรงแรม (Hotel Business Except Hotel Management)
- 3) ตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ (Business Under The Law on Service-Providing Establishments)
- 4) ถ่ายรูป ล้างและอัดรูป (Photography, Photographic Developing and Printing)
- 5) ซักรีดเสื้อผ้า (Laundry)
- 6) รับจ้างตัดเย็บเสื้อผ้า (Tailoring and Dress-Making)

1) นำเที่ยว (Tour Agency)

สำหรับความหมายและขอบเขตของการประกอบธุรกิจนำเที่ยวนั้น เนื่องจากการประกอบธุรกิจนำเที่ยวได้มีกฎหมายที่ทำการควบคุมการประกอบธุรกิจบริการนำเที่ยวนี้โดยตรง ซึ่งกฎหมายนี้ได้แก่ พระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2535 ดังนั้นจึงอาจศึกษาความหมายและขอบเขตการประกอบธุรกิจนำเที่ยวได้จากกฎหมายนี้

ในพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2535 มาตรา 3 ได้ให้คำนิยาม "ธุรกิจนำเที่ยว" ไว้ว่าให้หมายถึง การประกอบธุรกิจเกี่ยวกับการจัดหรือการให้บริการหรือการอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการเดินทาง สถานที่พัก อาหาร ทัศนอาจร และหรือมัคคุเทศก์ให้แก่นักท่องเที่ยว

และ "ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยว" หมายถึง ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบธุรกิจนำเที่ยวตามพระราชบัญญัตินี้

สำหรับขอบเขตของการประกอบธุรกิจนำเที่ยว นั้น เนื่องจากได้มีกฎกระทรวง (พ.ศ. 2536) ซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2535²⁷ แบ่งประเภทของการประกอบธุรกิจนำเที่ยวไว้อยู่ในหมวด 1 ข้อ 1 โดยได้แบ่งการประกอบธุรกิจนำเที่ยวออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้คือ

1. การประกอบธุรกิจนำเที่ยวเฉพาะพื้นที่ หมายความว่า การประกอบธุรกิจนำเที่ยวไปยังสถานที่หนึ่งสถานที่ใด ในจังหวัดหนึ่งจังหวัดใด และจังหวัดที่มีเขตพื้นที่ติดต่อกับจังหวัดอื่น
2. การประกอบธุรกิจนำเที่ยวในประเทศ หมายความว่า การประกอบธุรกิจนำเที่ยวไปยังสถานที่หนึ่งสถานที่ใดภายในราชอาณาจักร
3. การประกอบธุรกิจนำเที่ยวต่างประเทศ หมายความว่า การประกอบธุรกิจนำเที่ยวไปยังสถานที่หนึ่งสถานที่ใดในต่างประเทศ หรือนำเที่ยวให้กับนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศ ไปยังสถานที่หนึ่งสถานที่ใดภายในประเทศ

ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวต่างประเทศจะประกอบธุรกิจนำเที่ยวในประเทศด้วยก็ได้ โดยไม่ต้องขออนุญาตตาม (2) อีก

ในปัจจุบันบริษัทผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวบางแห่งดำเนินการจัดนำเที่ยวภายในประเทศและไปต่างประเทศควบคู่กันไป และส่วนใหญ่จะมีบริการด้านจองตั๋วเครื่องบิน จองที่พัก จัดพาหนะบริการ จัดทำหนังสือเดินทางและวีซ่า บริการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศและอื่น²⁸

ดังนั้นจึงอาจสรุปได้ว่าผู้ประกอบการจัดนำเที่ยว (Tour Operators) หมายความว่า ผู้ประกอบบริการประเภทวางแผน จัดการท่องเที่ยวและขายบริการนั้นให้แก่ผู้เดินทาง

²⁷ "กฎกระทรวง (พ.ศ. 2536)," ราชกิจจานุเบกษา 110 (28 พ.ศ. 2536): 16-23.

²⁸ รัฐพร ตริณรงค์, "แนวทางในการปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย ภายใต้ความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ" (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540), หน้า 68.

หรือนักท่องเที่ยวโดยตรง หรือจะขายบริการนั้นผ่านทางตัวแทนการท่องเที่ยวก็ได้ เช่น บริษัท ก. วางแผนจัดการท่องเที่ยวไปยังจังหวัด หรือสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ และขายบริการนั้นให้แก่ผู้เดินทางหรือนักท่องเที่ยว โดยจะขายโดยตรง หรือจะขายบริการนั้นผ่านทางตัวแทนการท่องเที่ยวก็ได้

ซึ่งตัวแทนการท่องเที่ยว (Tour Agency) ทำหน้าที่

1. จำหน่ายรายการท่องเที่ยว ที่บริษัทนำเที่ยวจัดขึ้น
2. เป็นตัวแทนจำหน่ายตั๋วโดยสารพาหนะเดินทางทุกประเภท
3. เป็นตัวแทนจัดหาและสำรองที่พักแรมตลอดจนกิจกรรมบันเทิงต่างๆ
4. บริการจัดเอกสารเดินทาง
5. บริการต้อนรับและรับส่งนักท่องเที่ยว
6. บริการให้คำปรึกษาและคำแนะนำเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

ดังนั้นตัวแทนการท่องเที่ยว จึงอาจหมายความถึง ผู้ประกอบการบริการประเภท จัดเตรียมข้อมูลการเดินทาง เป็นที่ปรึกษาวางแผนการท่องเที่ยว ตัวอย่างเช่น บริษัทผู้ออกบัตรเครดิต ทางบริษัทมีบริการพิเศษแก่สมาชิกผู้ถือบัตรเครดิตของบริษัท ในกรณีที่มีสมาชิกผู้ถือบัตรเครดิตจะเดินทางท่องเที่ยว บริษัทก็มีบริการจัดเตรียมข้อมูลการเดินทาง ให้คำปรึกษาวางแผนการท่องเที่ยว ตลอดจนเตรียมการจองห้องพักโรงแรม ตัวเครื่องบิน จองรถยนต์จากบริษัทให้เช่ารถยนต์ให้แก่สมาชิกผู้ถือบัตรเครดิตของบริษัท ในกรณีเช่นว่านี้ บริษัทผู้ออกบัตรเครดิตจะทำหน้าที่เป็นตัวแทนการท่องเที่ยว

บริษัทนำเที่ยวบางแห่งเป็นทั้งบริษัทนำเที่ยว และตัวแทนจำหน่ายการท่องเที่ยว แต่บางแห่งก็เป็นเพียงบริษัทนำเที่ยวหรือตัวแทนจำหน่ายการท่องเที่ยวอย่างเดียว²⁹

²⁹ สุภาพร มากแจ้ง, หลีกมีคคุณุเทศก์, (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ไอดีเอ็นเอสโตร์, 2534) หน้า 11-12.

แต่มีข้อพึงสังเกตว่า ตัวแทนการท่องเที่ยวและผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวของประเทศไทยนั้น มักจะเป็นธุรกิจของบริษัทเดียวกัน³⁰

เป็นที่น่าสังเกตว่า "ตัวแทนการท่องเที่ยว" นั้น ในบัญชี ก. ท้ายประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 281 หมวด 3 ในเรื่องการประกอบธุรกิจบริการได้กำหนดห้ามคนต่างด้าวประกอบธุรกิจ 5) นายหน้าหรือตัวแทนเอาไว้ด้วย ดังนั้นการเป็นตัวแทนการท่องเที่ยวจึงเป็นธุรกิจที่ต้องห้ามสำหรับคนต่างด้าวตาม ปว. 281

2) กิจการโรงแรม เว้นแต่บริการจัดการโรงแรม (Hotel Business Except Hotel Management)

ธุรกิจกิจการโรงแรม เว้นแต่บริการจัดการโรงแรม จะมีความหมายและขอบเขตอย่างไรนั้น จะทำการพิจารณาได้ดังนี้ คือ กิจการโรงแรมนั้นในปัจจุบันมีกฎหมายไทยที่กล่าวถึงได้แก่ พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2478 ซึ่งพระราชบัญญัตินี้ถือได้ว่าเป็นกฎหมายแม่บทที่ทำการควบคุมกิจการโรงแรมในประเทศไทย ในพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2478 มาตรา 3 ได้ให้คำจำกัดความของ "โรงแรม" ว่าหมายถึง บรรดาสถานที่ทุกชนิดที่จัดตั้งขึ้นเพื่อรับเงินจ้างสำหรับคนเดินทาง หรือบุคคลที่ประสงค์จะหาที่อยู่หรือที่พักชั่วคราว

ส่วนโรงแรมนั้นก็สามารถแบ่งประเภทออกเป็นประเภทต่างๆ ได้อีก การจำแนกประเภทของโรงแรมทำได้หลายวิธี เช่น จำแนกตามสวัสดิการที่จัดให้, ปริมาณของบริการและราคาค่าบริการ, จำแนกตามคาบเวลาที่เปิดทำการ, จำแนกตามทำเลที่ตั้ง, จำแนกตามจำนวนห้องพัก

³⁰ อรรถพรณ พันธ์พัฒนา, "ผลกระทบต่อการค้าบริการจากการเปิดเสรีภายหลังจากการเจรจาการค้าระบบหลายฝ่ายรอบอุรุกวัย (สาขาการท่องเที่ยว)," วารสารกฎหมาย 15 (เมษายน 2538): 220.

เกณฑ์การแบ่งประเภทของโรงแรมที่ใช้กันในระดับสากล จะใช้รูปดาวเป็นเครื่องกำหนดระดับของการบริการ สำหรับประเทศไทยใช้เกณฑ์การแบ่งตามราคาห้องพัก³¹

ดังนั้นธุรกิจกิจการโรงแรมจึงหมายถึง การทำธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการในด้านสถานที่พักแรมให้กับบุคคลทั่วไป โดยได้รับค่าจ้างเป็นการตอบแทน

ธุรกิจที่ต้องห้ามสำหรับคนต่างด้าวในหัวข้อนี้จะห้ามเฉพาะ ธุรกิจบริการกิจการโรงแรมเท่านั้น หากเป็นเรื่องของการบริหารจัดการโรงแรมแล้ว จะไม่ถือเป็นธุรกิจต้องห้ามสำหรับคนต่างด้าวตามบัญชี ข. หมวด 4 (2) นี้ การบริการจัดการโรงแรมนั้นจึงอาจพิจารณาได้ว่าถือเป็นธุรกิจบริการที่กำหนดไว้ในบัญชี ค. หมวด 3 (1) คือเป็นธุรกิจบริการที่นอกเหนือไปจากที่ระบุไว้ในบัญชี ก. และ ข. ดังนั้นหากคนต่างด้าวต้องการที่จะเข้ามาประกอบธุรกิจด้านบริการจัดการโรงแรมนี้ จึงต้องขออนุญาตจากอธิบดีกรมทะเบียนการค้าเสียก่อน ตาม ปว.281 ข้อ 4 (2)

มีข้อพึงสังเกตว่า ในมาตรา 3 ของพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2478 ที่ได้ให้คำนิยามของคำว่า "เจ้าสำนัก" ว่าหมายถึง บุคคลผู้ควบคุมและจัดการโรงแรม ซึ่งเจ้าสำนักโรงแรมตามความในพระราชบัญญัตินี้ น่าจะมีความหมายเป็นอย่างเดียวกันกับงานบริการจัดการโรงแรมที่ระบุไว้ในบัญชีท้าย ปว.281 ด้วย

3) บริการตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ (Business Under The Law on Service-Providing Establishments)

สำหรับธุรกิจบริการตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการจะหมายถึงบริการอะไรนั้น คงต้องพิจารณาจากกฎหมายสถานบริการของไทย ซึ่งได้แก่ พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 ในพระราชบัญญัตินี้ มาตรา 3 ได้ให้คำนิยามคำว่า "สถานบริการ" ให้หมายความถึง สถานที่ที่สร้างขึ้นเพื่อประโยชน์ในการค้า ดังต่อไปนี้

³¹ รัฐพร ตริณรงค์, "แนวทางในการปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย ภายใต้ความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ" (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540), หน้า 49.

- (1) สถานเด่นรำ รำวง หรือ ร้องเงิง ประเภทที่มีและประเภทที่ไม่มีหญิงพาดเนอร์
บริการ
- (2) สถานที่ที่มีสุรา น้ำชา หรือเครื่องดื่มอย่างอื่นจำหน่ายและบริการโดยมีหญิง
บำเรอ สำหรับปรนนิบัติลูกค้า ซึ่งได้รับผลประโยชน์จากลูกค้าเป็นค่าตอบแทน
แทน หรือโดยมีที่สำหรับพักผ่อนหลับนอนหรือมีบริการนวดให้แก่ลูกค้า
- (3) สถานอาบน้ำ นวด หรืออบตัว ซึ่งมีหญิงบริการให้แก่ลูกค้าชาย
- (4) สถานที่ที่มีสุรา น้ำชา หรือเครื่องดื่มอย่างอื่นจำหน่าย โดยใช้สถานที่ที่มีติดไม้
เปิดเผยต่อสายตาของบุคคลภายนอก ซึ่งตามสภาพเห็นได้ว่าเป็นที่เหมาะสม
แก่การมั่วสุมของหญิงบำเรอ และเปิดทำการจนหลังเวลา 22.00 นาฬิกาเป็น
ปกติ

ดังนั้นการประกอบธุรกิจตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการนั้น อาจพิจารณาได้ว่า
ได้แก่การทำธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับกิจการที่จัดให้มีการให้บริการดังที่ได้กล่าวมาใน 4 ประเภทข้างต้น

4) ถ่ายรูป ล้างและอัดรูป (Photography, Photographic Developing and Printing)

ความหมายและขอบเขตของการ "ถ่ายรูป ล้างและอัดรูป" นั้น ในปัจจุบันยังไม่
ปรากฏว่ามีกฎหมายฉบับใดที่ได้คำนิยามไว้

ดังนั้นในการพิจารณาคำนิยามและขอบเขตจึงต้องไปทำการพิจารณาจากที่อื่น
เมื่อไปพิจารณาในพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 แล้วจะเห็นว่ามีการให้คำ
นิยามของคำว่า "ถ่ายรูป" และ "อัดรูป" ไว้เท่านั้น ซึ่งมีความหมายดังนี้

คำว่า "ถ่ายรูป" หมายถึง บันทึกภาพโดยวิธีให้แสง จากสิ่งที่ถ่ายไว้บนแผ่นวัสดุ
ใส เช่น ฟิล์ม กระดาษถ่ายรูป; ฟิล์ม

คำว่า "อัดรูป" หมายถึง ผลิตภาพจากฟิล์มหรือกระดาษรูปที่บันทึกภาพไว้แล้ว

นอกจากนี้เราอาจศึกษาขอบเขตและคำนิยามของคำว่า "ถ่ายรูป ล้างและอัดรูป"
ได้จากการจัดประเภทมาตรฐานอาชีพ (ประเทศไทย) พ.ศ. 2512

บริการถ่ายรูปนั้น เราอาจจะเทียบเคียงได้กับ ผู้ปฏิบัติอาชีพในหน่วย 1-63 ช่างภาพและช่างประจำกล้อง ซึ่งเราจะพิจารณาเฉพาะช่างภาพเท่านั้น โดยจะไม่เกี่ยวกับช่างภาพภาพยนตร์ หรือช่างภาพประจำกล้องโทรทัศน์ ดังนั้นช่างภาพในที่นี้จึงสามารถแบ่งได้เป็น³²

- ก. ช่างภาพทั่วไป
- ข. ช่างถ่ายภาพบุคคล
- ค. ช่างภาพโฆษณา
- ง. ช่างภาพข่าว

ก. ช่างภาพทั่วไป (Photographer (General))

ถ่ายภาพบุคคล ภาพสถานที่ หรือสิ่งอื่นๆ โดยใช้อุปกรณ์ถ่ายภาพหลายชนิด ใช้กล้องบรรจุฟิล์มธรรมดาหรือฟิล์มแบบกระจก ถือหรือตั้งกล้อง วางมุมตามตำแหน่งที่ต้องการ แล้วปรับระยะสิ่งที่จะถ่ายให้ถูกต้อง; วัดแสงจากแสงแดด หรือแสงไฟฟ้าถ่ายรูป; ปรับขนาดการเปิดหน้ากล้องและความเร็วของชัตเตอร์; เปิดแสงเข้าฟิล์มธรรมดาหรือฟิล์มกระจก; นำฟิล์มออกจากกล้อง อาจล้างฟิล์มในห้องมืด อัดหรือขยายภาพ อาจแต่งฟิล์มหรือภาพถ่าย

ข. ช่างถ่ายภาพบุคคล (Photographer (Portrait))

ถ่ายภาพบุคคลโดยใช้กล้องแบบโรงถ่าย; ปรึกษานารีกับลูกค้าในรายละเอียดเกี่ยวกับการถ่ายภาพ; จัดเตรียมอุปกรณ์ต่างๆ เช่น เรืองแสงสว่าง ฉาก และการให้เงา จัดแบบให้อยู่ในลักษณะที่จะได้ภาพตามต้องการ; มองแบบจากภาพที่ผ่านเลนส์ แล้วปรับภาพให้ถูกระยะ; ใส่กรอบยึดฟิล์มเข้ากล้อง; เตือนให้แบบอยู่นิ่งๆ; เลื่อนจากบังแสงสว่างที่หน้ากรอบฟิล์มออก; กดลูกยาง(ชัตเตอร์) ลั่นไกถ่ายภาพ; ปิดฉากบังแสงสว่าง แล้วนำกรอบฟิล์มออกจากกล้อง; ล้างฟิล์มและอัดภาพ อาจแต่งฟิล์มหรือแต่งภาพถ่าย

ค. ช่างถ่ายภาพโฆษณา (Photographer (Commercial Illustration))

ถ่ายภาพบุคคล ภาพภายในและภายนอกอาคาร เครื่องจักร สินค้า และสิ่งอื่นๆ เพื่อใช้ในการโฆษณาและการคัดเลือกหรือจัดฉากให้เหมาะสม และวางหรือจัดสิ่งที่ต้องการถ่าย

³² กรมแรงงาน, กระทรวงมหาดไทย, การจัดประเภทมาตรฐานอาชีพ (ประเทศไทย) พ.ศ.2512, หน้า 200.

ภาพไว้ตามที่ต่างๆ; วัดแสงแดดหรือแสงไฟ; บรรจุฟิล์มและตั้งกล้อง วางมุม และปรับระยะตามความต้องการ; ปรับเลนส์ให้ได้ระยะชัดที่ถูกต้องแล้วจึงถ่ายภาพ; ล้างฟิล์มและอัดภาพ

ง. ช่างภาพข่าว (Photographer (News))

ถ่ายภาพเหตุการณ์หรือภาพบุคคลที่เป็นข่าวตามสถานที่ต่างๆ เพื่อใช้พิมพ์ลงในหนังสือพิมพ์ วารสารและสิ่งพิมพ์ที่คล้ายคลึงกัน เดินทางไปยังสถานที่ที่เป็นข่าว; ตั้งกล้องตามที่วัดระยะเตรียมไว้หรือตามที่คาดคะเนไว้ คอยเวลาที่เหมาะสมแล้วถ่ายภาพ อาจล้างฟิล์ม และอัดภาพหรือขยายภาพ อาจเก็บฟิล์มหรือภาพถ่ายเข้าแฟ้มไว้ใช้ในโอกาสต่อไป

สำหรับบริการ ล้างและอัดรูปนั้น เราอาจพิจารณาได้จากผู้ปฏิบัติงานในหน่วย 9-27 ผู้ปฏิบัติงานในห้องมืดเกี่ยวกับการถ่ายภาพ ซึ่งประกอบด้วย³³

ผู้ปฏิบัติงานในห้องมืดเกี่ยวกับการถ่ายภาพ

- ก. ช่างล้างฟิล์มสี
- ข. ช่างล้างฟิล์มขาว-ดำ
- ค. ช่างอัดและล้างภาพสีและภาพขาว-ดำ
- ง. ช่างขยายภาพ
- จ. ผู้ปฏิบัติงานในห้องมืดเกี่ยวกับภาพถ่ายอื่นๆ

ก. ช่างล้างฟิล์มสี (Developer (Photographer, Colour))

ล้างฟิล์มที่ถ่ายภาพเรียบร้อยแล้วในอ่างน้ำยาชุดต่างๆ ตามระยะเวลาที่กำหนด แล้วล้างในอ่างหรือถาดน้ำเปล่า จัดแสงไฟในห้องมืดเพื่อให้ได้เนกาตีฟหรือโพสิตีฟชนิดโปร่งแสง ในการล้างฟิล์มเนกาตีฟ ให้เป็นโพสิตีฟ ต้องปฏิบัติตามดังนี้: จุ่มฟิล์มลงในน้ำยาล้างฟิล์มเพื่อทำให้เกิดเกลือเงินในแต่ละชั้นของฟิล์มกลายเป็นสีดำ ล้างน้ำยาล้างฟิล์มด้วยน้ำสะอาด ผึ่งฟิล์มในที่ที่มีแสงสว่างสลัวๆ เพื่อเตรียมล้างฟิล์มในน้ำยาสี; แช่ฟิล์มในอ่างน้ำยาล้างฟิล์มสีเพื่อเปลี่ยนสารเคมีที่มีอยู่ในแต่ละชั้นของฟิล์มให้กลายเป็นสี; ล้างน้ำยา ล้างสีด้วยน้ำสะอาด; แช่ฟิล์มลงในน้ำยาหยุดภาพเพื่อล้างเกลือเงินและเพื่อให้ได้โพสิตีฟที่โปร่งแสง; ล้างน้ำยาหยุดภาพด้วยน้ำสะอาด; แช่

³³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 666.

ฟิล์มโพสิทีฟในน้ำยาตรึงภาพ เพื่อทำให้สีติดแน่นและไม่ซีด ล้างน้ำยาตรึงภาพด้วยน้ำสะอาด; ใช้ฟองน้ำเช็ดฟิล์มโพสิทีฟให้แห้ง แล้วผึ่งในที่ที่ไม่มีฝุ่น. ในการล้างฟิล์มเนกาตีฟให้เป็นเนกาตีฟ ต้องปฏิบัติตามวิธีนี้: แช่ฟิล์มในอ่างน้ำยาล้างฟิล์มสี น้ำฟอกสี และน้ำยาหยุดภาพตามลำดับ และในการเปลี่ยนน้ำยาแต่ละครั้ง ต้องล้างฟิล์มด้วยน้ำสะอาด และผึ่งให้แห้งเสียก่อน; แช่ฟิล์มในอ่างน้ำยาหรืออ่างน้ำแต่ละอ่างตามกำหนดระยะเวลา และให้น้ำยากับน้ำอยู่ในอุณหภูมิตามที่ ต้องการ. อาจชำนาญในการล้างฟิล์มด้วยวิธีอื่น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประเภทของฟิล์มที่จะล้าง.

ข. ช่างล้างฟิล์มขาว-ดำ (Developer (Photographic, Black-and-White))

ล้างฟิล์มและกระจกถ่ายภาพขาว-ดำ ที่ถ่ายภาพเรียบร้อยแล้วในอ่างน้ำยาชุดต่างๆ และในอ่างหรือน้ำตามระยะเวลาที่กำหนดในห้องมืด เพื่อให้ได้เนกาตีฟหรือโพสิทีฟชนิดขาว-ดำที่โปร่งแสง; เตรียมน้ำยาล้างฟิล์มด้วยการผสมเคมีภัณฑ์กับน้ำเปล่าตามสูตร; จุ่มฟิล์มหรือกระจกในน้ำยาเคมีเพื่อให้เกิดภาพ ล้างน้ำยาที่ติดบนฟิล์มด้วยน้ำเปล่า; แช่ฟิล์มหรือกระจกในอ่างน้ำยาหยุดภาพเพื่อให้ได้เนกาตีฟที่โปร่งแสงและได้ภาพที่ติดทน ล้างน้ำยาเคมีออกจากเนกาตีฟด้วยน้ำเปล่า; ใช้ฟองน้ำเช็ดเนกาตีฟให้แห้งแล้วผึ่งไว้ในที่ไม่มีฝุ่นหรือเป่าให้แห้งด้วยพัดลม แช่ฟิล์มหรือกระจกในอ่างน้ำยาและอ่างน้ำตามระยะเวลาที่กำหนด และให้น้ำยากับน้ำคงอยู่ในอุณหภูมิที่ต้องการ อาจตกแต่งฟิล์มหรือกระจกให้เรียบร้อยก่อน

ค. ช่างอัดและล้างภาพสีและภาพขาว-ดำ (Printer (Photographic))

อัดและล้างภาพสีและภาพขาว-ดำ ด้วยเครื่องอัดภาพในห้องมืด: ตรวจสอบความเข้มของฟิล์มหรือกระจกเพื่ออัดภาพ และเลือกกระดาษที่เหมาะสมสำหรับอัดภาพให้ชัดเจน วางฟิล์มหรือกระจกพร้อมด้วยกระดาษอัดรูปเข้าในกรอบของเครื่องอัด แล้วกดขอบกรอบลงไปให้แน่น จัดไฟเพื่อให้แสงและเงาส่องลงบนเนกาตีฟอย่างพอเหมาะ เปิดไฟเพื่อให้เนกาตีฟและกระดาษอัดรูปได้รับแสงตามระยะเวลาที่กำหนด และใช้เครื่องรองสีเมื่อต้องการอัดภาพสี; ล้างกระดาษที่อัดภาพแล้วในอ่างน้ำยาชุดต่างๆ และในอ่างน้ำเปล่าตามระยะเวลาที่กำหนด; นำกระดาษที่อัดภาพแล้วมาทำให้แห้ง และตกแต่งภาพให้เรียบร้อยสวยงาม. อาจขัดเงาภาพ (ทำภาพให้มัน) ด้วยการทารูปลงบนแผ่นโลหะร้อนๆ อาจอัดภาพสีด้วยวิธีอื่น เช่น ถ่ายหรืออัดใหม่

ง. ช่างขยายภาพ (Enlarger (Photographic))

ขยายหรือย่อภาพจากเครื่องขยายในห้องมืด ใส่เนกาตีฟเข้าในกรอบของเครื่องขยายแล้วเปิดไฟเพื่อฉายเนกาตีฟให้เกิดเป็นเงาที่แท่นเบื่องล่าง; ปรับส่วนต่างๆ ของเครื่องขยายและจัดภาพให้อยู่ตรงกลางเพื่อให้การขยายภาพเป็นไปตามต้องการ; กำหนดเวลาการให้แสงและ

ความกว้างของเลนส์ พร้อมทั้งเลือกแว่นกรองแสง (สี) สำหรับขยายภาพสี และเลือกกระดาษอัดภาพที่เหมาะสม; ปิดไฟและวางกระดาษอัดภาพให้เข้าในแทน; เปิดไฟและให้แสงไฟส่องตรงกระดาษตามระยะเวลาที่กำหนดบังเงาส่วนที่ดำกว่า เพื่อให้ได้ภาพซึ่งมีความเข้มของเงา ที่ไม่แตกต่างกันมากนัก หรือใช้แว่นกรองแสง (สี) แก้วหรือปรับสีของฟิล์มที่จางไป ล้างกระดาษที่อัดรูปแล้วในชุดน้ำยาเคมีต่างๆ และน้ำเปล่าตามลำดับ ทำภาพที่อัดแล้วให้แห้ง และตกแต่งภาพให้เรียบร้อยสวยงาม. อาจทำภาพให้มันด้วยการทาบน้ำมันที่ร้อนลงไปบนภาพ. อาจทำภาพให้มันด้วยเครื่องมือกลไฟฟ้า.

๑. ผู้ปฏิบัติงานในห้องมืดเกี่ยวกับภาพถ่ายอื่นๆ (Photographic Darkroom Workers, Other)

ผู้ปฏิบัติงานอาชีพในกลุ่มนี้ รวมถึงผู้ทำงานในห้องมืดเกี่ยวกับภาพถ่ายซึ่งมิได้จัดประเภทไว้ในที่อื่น ตัวอย่างเช่น ผู้ใช้เครื่องอัดและเครื่องล้างอัดโนมิตีสำหรับอัดภาพถ่ายเป็นจำนวนมากๆ

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นนั้นเป็นเพียงคำนิยามและขอบเขตการทำงานของผู้ที่มีอาชีพเกี่ยวกับการถ่ายรูป ล้างและอัดรูปเท่านั้น แต่จากคำนิยามและขอบเขตที่กล่าวมานี้ สามารถนำมาเทียบเคียงในการที่จะพิจารณาว่า ธุรกิจถ่ายรูป ล้างและอัดรูปตาม ปว.281 ว่าจะหมายถึงธุรกิจที่มีขอบเขตอย่างไร

ธุรกิจถ่ายรูป ล้างและอัดรูป อาจพิจารณาได้ว่าเป็นธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับ งานประเภทต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายรูป ล้างและอัดรูปต่างๆ ตามที่ได้กล่าวมา ยกตัวอย่างเช่น ในธุรกิจถ่ายรูปอาจหมายถึง เป็นกิจการที่มีการจัดให้มีบริการถ่ายภาพแก่บุคคลทั่วไปเป็นต้น หรือธุรกิจล้างและอัดรูปอาจเป็นกรณีที่เป็นกิจการที่ให้บริการล้างฟิล์มสีหรือฟิล์มขาวดำ หรือขยายภาพเป็นต้น หรืออาจหมายถึงกิจการหนึ่งๆ ที่ให้บริการด้านถ่ายรูป ล้างและอัดรูปรวมอยู่ในกิจการเดียวกันนั้นก็ได้

5) บริการซักรีดเสื้อผ้า (Laundry)

คำนิยามและขอบเขตของธุรกิจบริการซักรีดเสื้อผ้า ในปัจจุบันยังไม่ได้มีกฎหมายฉบับใดให้ความหมายไว้เช่นกัน

ดังนั้นในการศึกษาคำนิยามและขอบเขตของบริการประเภทนี้ จึงจำเป็นต้องศึกษาจากที่อื่น ในการพิจารณาคำนิยามและขอบเขตของการบริการซักรีดเสื้อผ้า เราจึงอาจพิจารณาเทียบเคียงได้จากการจัดประเภทมาตรฐานอาชีพ (ประเทศไทย) พ.ศ. 2512 ซึ่งได้มีการให้คำนิยามและขอบเขตของงานประเภทนี้ไว้ บริการซักรีดเสื้อนั้น ถูกจัดอยู่ในหมวด 5-6 ผู้ปฏิบัติงานอาชีพในหมู่นี้ได้แก่ ผู้ทำการซักรีด ซักแห้ง และอัดรีดเสื้อผ้า ผ้าปูที่นอน เครื่องตกแต่งที่ทำด้วยสิ่งทอสิ่งถัก และสิ่งของเครื่องใช้ที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งประกอบด้วย³⁴

ผู้ซักรีด ผู้ซักแห้ง และผู้อัดรีดเสื้อผ้าเครื่องใช้

- ก. ผู้ซักรีดทั่วไป
- ข. พนักงานเครื่องซักรีด
- ค. พนักงานเครื่องซักแห้ง
- ง. ผู้ซักแห้งด้วยมือ
- จ. ผู้ขจัดจุดต่างและรอยเปื้อน (ด้วยวิธีซักแห้ง)
- ฉ. พนักงานเครื่องอัดรีดเสื้อผ้าเครื่องใช้
- ช. ผู้รีดเสื้อผ้าเครื่องใช้ด้วยมือ
- ซ. ผู้ซักรีด ผู้ซักแห้ง และผู้อัดรีดเสื้อผ้าเครื่องใช้อื่นๆ

ผู้ซักรีด ผู้ซักแห้ง และผู้อัดรีดเสื้อผ้าเครื่องใช้ (Launderers, Drycleaners and Pressers)

ผู้ปฏิบัติงานอาชีพในหน่วยนี้ ได้แก่ ผู้ซักรีด ซักแห้ง และอัดรีดเสื้อผ้า ผ้าปูที่นอน เครื่องตกแต่งที่ทำด้วยสิ่งทอสิ่งถัก และสิ่งของเครื่องใช้ที่คล้ายคลึงกัน รวมถึงการซัก การทำให้แห้ง และการรีดเสื้อผ้าเครื่องใช้ในร้านซักรีดขนาดเล็ก หรือในบ้านเรือนส่วนบุคคล การใช้เครื่องซักผ้า หรือเครื่องซักแห้ง การใช้มือซักแห้งเสื้อผ้าเครื่องใช้ ซึ่งไม่เหมาะสำหรับซักด้วยเครื่องจักร การลบจุดต่างหรือรอยเปื้อนออกจากเสื้อผ้าเครื่องใช้ การใช้เตารีดหรือเครื่องอัดรีดทำให้เครื่องแต่งกายและเครื่องใช้ที่ทำด้วยสิ่งทอสิ่งถักเรียบและได้รูปทรง ทำงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกัน เช่น ทำเครื่องหมายที่เสื้อผ้า เครื่องใช้ คัดแยกเสื้อผ้าเครื่องใช้ ซักเสื้อผ้าเครื่องใช้ด้วยมือ ลงแป้ง และรีดด้วยเครื่องรีดผ้าขนาดเล็ก

³⁴ กรมแรงงาน, กระทรวงมหาดไทย, การจัดประเภทมาตรฐานอาชีพ (ประเทศไทย) พ.ศ.2512,

ก. ผู้ซักรีดทั่วไป (Lauderer, General)

ทำงานเกี่ยวกับการซัก การทำให้แห้ง และการรีดเสื้อผ้า ผ้าปูที่นอน ปลอกหมอน และเครื่องใช้อื่นๆ ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน ในร้านซักรีดขนาดเล็ก หรือในบ้านเรือนส่วนบุคคล คัดแยกเสื้อผ้าเครื่องใช้ที่สกปรกเปรอะเปื้อนออกตามประเภทและวิธีการซักรีด ทำเสื้อผ้าเครื่องใช้ให้แห้งด้วยเครื่องจักร โดยการแขวนไว้ในห้องอบให้แห้ง หรือแขวนไว้ในตู้ หรือตากไว้ในที่แจ้ง หรือโดยวางไว้บนแม่พิมพ์โลหะที่มีความร้อน รีดเสื้อผ้าเครื่องใช้ด้วยเตารีดที่ใช้มือหรือเครื่องอัดรีดชนิดร้อน อาจใช้เครื่องมือซักรีดน้อยชิ้นที่สุด และซักเสื้อผ้าเครื่องใช้ในแม่น้ำลำคลองหรืออ่างน้ำ อาจรับเสื้อผ้าเครื่องใช้จากลูกค้า ทำเครื่องหมายที่เสื้อผ้าเครื่องใช้เพื่อส่งคืนโดยถูกต้อง คัดแยกเสื้อผ้าเครื่องใช้ตามใบเสร็จ คัดแยกเสื้อผ้าเครื่องใช้และห่อส่งคืนลูกค้า.

ข. พนักงานเครื่องซักรีด (Laundry Machine Operator)

ใช้เครื่องจักรซักเสื้อผ้า ผ้าปูที่นอน ปลอกหมอน และเครื่องใช้อื่นๆ ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน: คัดแยกเสื้อผ้าเครื่องใช้ตามสี ชนิด และประเภทของเสื้อผ้าเครื่องใช้ ใส่เสื้อผ้าเครื่องใช้ลงในภาชนะ สำหรับซักของเครื่องซัก ปรับวาล์วเพื่อให้น้ำไหลลงในเครื่องซักถึงระดับที่กำหนด; ใส่สบู่ผงหรือน้ำยาซักฟอกลงไปในน้ำ; เปิดวาล์วปล่อยให้ไอน้ำผ่านเข้าไปในเครื่องซัก เพื่อเพิ่มปริมาณน้ำและรักษาอุณหภูมิของน้ำให้อยู่ในระดับที่ต้องการ; กดเครื่องบังคับให้ภาชนะหมุน ปล่อยให้ให้น้ำไหลออกจากเครื่องซัก และเติมน้ำลงไปใหม่เท่าที่ต้องการ เพื่อซักล้างเสื้อผ้าเครื่องใช้ให้สะอาด หยุดเครื่องและเอาเสื้อผ้าเครื่องใช้ ออก แล้วเก็บไว้ในตะกร้าหรือภาชนะอย่างอื่น อาจใส่เสื้อผ้าเครื่องใช้ในเครื่องบีบน้ำและเครื่องอบให้แห้ง

ค. พนักงานเครื่องซักแห้ง (Dry-Cleaning-Machine Operator)

ซักแห้งเสื้อผ้า เครื่องตกแต่งอาคารบ้านเรือนที่ทำด้วยสิ่งทอสิ่งปัก และสิ่งของเครื่องใช้ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน; คัดแยกเสื้อผ้าเครื่องใช้ที่จะซักแห้งออกตามสี ชนิดของเสื้อผ้า และประเภทของเสื้อผ้าเครื่องใช้; ใส่เสื้อผ้าเครื่องใช้ที่จะซักแห้งลงในถังของเครื่องซักแห้ง แล้วปิดถังให้แน่น; ปรับวาล์วเพื่อป้อนน้ำยาเคมีเข้าในเครื่องซักแห้ง; กดเครื่องให้ถังหมุน เปิดวาล์วปล่อยให้ให้น้ำยาไหลออกจากถัง เมื่อหยุดหมุนโดยอัตโนมัติ; เปิดเครื่องซักแห้งทันทีที่ได้เห็นสัญญาณไฟ แล้วเอาเสื้อผ้าเครื่องใช้ที่ซักแห้งแล้วออกจากเครื่อง และเก็บลงในตะกร้า กรองน้ำยาซักแห้งหลังจากที่ใช้ซักแห้งแล้ว เพื่อเอาไว้ใช้ในครั้งต่อไป. อาจใช้น้ำยาลบจุดหรือรอยเปื้อนออก. อาจใช้เครื่องซักแห้งชนิดพิเศษ ทำความสะอาดตู้ และส่วนที่บอบบางของเสื้อผ้าเครื่องใช้ เพื่อป้องกันไม่ให้ชำรุดหรือเสียหาย.

ง. ผู้ซักแห้งด้วยมือ (Dry Cleaner, Hand)

ซักแห้งเสื้อผ้า เครื่องตกแต่งอาคารบ้านเรือนที่ทำด้วยสิ่งทอสัตว์ปีก เครื่องเรือนที่เป็นเบาะหรืออวม เครื่องหนังและสิ่งของเครื่องใช้ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน ด้วยมือและน้ำยาซักแห้ง ในเมื่อไม่มีเครื่องซักแห้งหรือสิ่งของเครื่องใช้นั้นไม่เหมาะสำหรับซักแห้งด้วยเครื่อง ตรวจสอบเสื้อผ้าเครื่องใช้ เพื่อจะได้ทราบถึงชนิดและประเภทของเสื้อผ้าเครื่องใช้ และกำหนดประเภทหรือวิธีการของการซักแห้ง; วางเสื้อผ้าเครื่องใช้ลงบนโต๊ะแล้วคลี่แผ่ออกไป ใช้น้ำยาเคมีทาตรงที่เปราะเปื้อนมากที่สุด แล้วถูหรือแปรงออกให้หมดและ/ หรือใช้เครื่องมือที่ใช้มือช่วยในการทำงาน; แขนเสื้อผ้าเครื่องใช้ในน้ำยาซักแห้งให้นานตามที่ต้องการ; ซักล้างด้วยน้ำยาที่ทำให้เสื้อผ้าเครื่องใช้ใหม่อยู่เสมอ และตากแดดหรือตากลมไว้ในที่ร่มให้แห้ง หรือใช้เครื่องอบให้แห้ง. อาจทำความสะอาดอาคารเครื่องเรือนประเภทเป็นเบาะหรืออวม.

จ. ผู้กำจัดจุดด่างและรอยเปื้อน (ด้วยวิธีซักแห้ง) (Spotter (Dry Cleaning))

ใช้น้ำยาหรือสารเคมีลบจุดด่างและรอยเปื้อนออกจากเสื้อผ้า เครื่องตกแต่งอาคารบ้านเรือนที่ทำด้วยสิ่งทอสัตว์ปีก เครื่องหนัง และสิ่งของเครื่องใช้ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน ตรวจสอบสภาพของเสื้อผ้าเครื่องใช้ และค้นหาจุดด่างหรือรอยเปื้อนบนเสื้อผ้าเครื่องใช้ วางเสื้อผ้าเครื่องใช้ลงบนโต๊ะแล้วแผ่ออกไป ถูหรือแปรงจุดด่างหรือรอยเปื้อนด้วยน้ำยาเคมี. อาจซักเสื้อผ้าเครื่องใช้ก่อนที่จะกำจัดจุดด่างหรือรอยเปื้อนออก.

ฉ. พนักงานเครื่องอัดรีดเสื้อผ้าเครื่องใช้ (Pressing Machine Operator)

ใช้เครื่องอัดรีดเสื้อผ้า เครื่องตกแต่งอาคารบ้านเรือนที่ทำด้วยสิ่งทอสัตว์ปีก และสิ่งของเครื่องใช้ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันให้เรียบและได้รูป จัดวางสิ่งที่ต้องการจะอัดรีดลงบนโต๊ะบนนมของเครื่องอัดรีด. ดึงหัวอัดรีดของเครื่องอัดรีดหรือเครื่องกดปุ่มบังคับให้เครื่องกดลงบนสิ่งที่ต้องการจะอัดรีด; ใช้เท้ากดคันเหยียบเพื่อควบคุมความกดดันการไหลของไอน้ำผ่านสิ่งที่ต้องการอัดรีด และควบคุมระบบสูญญากาศที่ใช้ดูดความชื้นออกจากสิ่งที่ต้องการอัดรีด; ใช้มือหรือเท้ากดคันเหยียบ เพื่อยกหัวอัดรีดขึ้นไว้ที่เดิม อัดสิ่งที่ต้องการอัดรีดใหม่แล้วอัดรีดซ้ำอีกตามวิธีการเดิม จนกว่าจะเสร็จเรียบร้อย. อาจชำนาญในการอัดรีดตั้งแต่หนึ่งแบบขึ้นไป.

ช. ผู้รีดเสื้อผ้าเครื่องใช้ด้วยมือ (Presser (Hand))

ใช้เตารีดชนิดแบนและร้อน รีดเสื้อผ้าเครื่องตกแต่งอาคารบ้านเรือนที่ทำด้วยสิ่งทอสัตว์ปีก และสิ่งของเครื่องใช้ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันให้เรียบและได้รูป จัดสิ่งที่ต้องการรีดลงบน

โต๊ะรีดผ้า; เลื่อนเตารีดไปมาบนสิ่งที่ต้องการรีด โดยใช้ความร้อนและความกดดันตามความจำเป็น เพื่อให้การรีดได้ผลตามต้องการ. อาจพรมน้ำก่อนหรือระหว่างการรีด

ข. ผู้ซักรีด ผู้ซักแห้ง และผู้อัดรีดเสื้อผ้าเครื่องใช้อื่นๆ (Launderers, Dry-Cleaners and Pressers, Other)

ผู้ปฏิบัติงานอาชีพในกลุ่มนี้ รวมถึงผู้ซักรีด ผู้ซักแห้ง และผู้อัดรีดเสื้อผ้าเครื่องใช้ ซึ่งมีได้จัดประเภทไว้ในที่อื่น ตัวอย่างเช่น ผู้ทำเครื่องหมายที่เสื้อผ้าเครื่องใช้ที่จะซักรีด ผู้คัดแยกเสื้อผ้าเครื่องใช้ที่จะซักรีดออกตามประเภท สี และการตกหรือลอกของสีที่ย้อม ผู้ใช้มือซักเสื้อผ้าเครื่องใช้ที่แบบบาง หรือเปราะเปื้อนมาก ผู้ลงแป้งเสื้อผ้าเครื่องใช้; ผู้รีดเสื้อผ้าเครื่องใช้ด้วยเครื่องรีดขนาดเล็ก; ผู้ทำความสะอาดพรมด้วยสบู่น้ำยาเคมี แล้วใช้แปรง แปรงอีกครั้งหนึ่ง.

ที่กล่าวมาข้างต้นนั้น เป็นเพียงการแบ่งประเภท และอธิบายลักษณะงานของผู้ที่มีอาชีพซักรีดเสื้อผ้าเท่านั้น แต่จากคำนิยามและขอบเขตดังกล่าวนี้เอง สามารถที่จะนำมาเทียบเคียงเพื่อพิจารณาว่าการประกอบธุรกิจซักรีดเสื้อผ้านั้นจะมีขอบเขตและลักษณะการให้บริการอย่างไร

ธุรกิจซักรีดเสื้อผ้าอาจพิจารณาได้ว่าเป็นธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการซักรีดทั่วไป, ซักแห้ง เป็นต้น โดยมีกระบวนการการให้บริการในการซักรีด หรือซักแห้งตามที่ได้กล่าวรายละเอียดของลักษณะงานดังกล่าวมาแล้วในการจัดประเภทมาตรฐานอาชีพ (ประเทศไทย) พ.ศ. 2512

อย่างไรก็ตามเพื่อไม่ให้สับสนกันระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจซักรีดกับผู้ทำงานซักรีด จึงขออธิบายว่า ผู้ประกอบธุรกิจซักรีดตาม ปว.281 จะได้แก่ ผู้ที่ทำการกิจการเกี่ยวกับการซักรีดซึ่งไม่ได้เป็นผู้ที่มีหน้าที่ซักรีดหรือเป็นพนักงานทำงานซักรีดด้วยตนเอง แต่หมายถึงเป็นผู้จัดให้มีบริการซักรีดแก่ลูกค้าโดยอาจจ้างพนักงานมาเป็นผู้ให้บริการซักรีดดังกล่าว เป็นต้น

6) บริการรับจ้างตัดเย็บเสื้อผ้า (Tailoring and Dress-making)

บริการรับจ้างตัดเย็บเสื้อผ้านั้น ในปัจจุบันไม่มีกฎหมายใดได้ให้คำนิยามหรือขอบเขตไว้ ดังนั้นในการพิจารณาคำนิยามและขอบเขตของธุรกิจบริการดังกล่าว จึงขอทำการพิจารณาโดยเทียบเคียงจากการจัดประเภทมาตรฐานอาชีพ (ประเทศไทย) พ.ศ. 2512 ซึ่งได้ให้คำนิยามและขอบเขตงานประเภทนี้ไว้ในหมู่ 7-9 ช่างตัดเย็บเสื้อผ้า ช่างประดิษฐ์เครื่องแต่งกาย ช่างเย็บ ช่างทำเบาะและที่นอน และผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกัน สำหรับช่างตัดเย็บเสื้อผ้าและช่างประดิษฐ์เครื่องแต่งกาย ประกอบด้วย³⁵

ช่างตัดเย็บเสื้อผ้าและช่างประดิษฐ์เครื่องแต่งกาย

- ก. ช่างตัดเย็บเสื้อผ้า (เฉพาะตัวบุคคล)
- ข. ช่างตัดเย็บเสื้อผ้า (สำเร็จรูป)
- ค. ช่างประดิษฐ์เครื่องแต่งกาย
- ง. ช่างตัดเย็บเสื้อผ้าและช่างประดิษฐ์เครื่องแต่งกายอื่นๆ

ช่างตัดเย็บเสื้อผ้าและช่างประดิษฐ์เครื่องแต่งกาย(Tailor and Dressmaker)

ผู้ปฏิบัติงานอาชีพในหน่วยนี้ ได้แก่ ผู้ประดิษฐ์เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายของบุรุษ เครื่องแต่งกายของสตรี เสื้อเชิ้ต และเครื่องแต่งกายที่คล้ายคลึงกัน ตั้งแต่ต้นจนสำเร็จรูป หรือทำงานหลายอย่างที่เกี่ยวข้องกับการประดิษฐ์เสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย การแก้ไขดัดแปลง และการซ่อม รวมถึง การตัดเย็บเสื้อคลุม เสื้อชุด เสื้อเชิ้ตและเครื่องแต่งกายที่คล้ายคลึงกันตามความต้องการของลูกค้าเฉพาะราย: การเย็บเครื่องแต่งกายสำเร็จรูปด้วยมือหรือเครื่องจักร การประดิษฐ์เครื่องแต่งกายของสตรีตั้งแต่ต้นจนสำเร็จรูป หรือการประดิษฐ์เครื่องแต่งกายจากช่างลงมือและช่างตัด; การแก้ไขดัดแปลงประดิษฐ์ชิ้นใหม่และซ่อมเครื่องแต่งกาย; ทำงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานซึ่งกล่าวถึงข้างต้น.

³⁵ กรมแรงงาน, กระทรวงมหาดไทย, การจัดประเภทมาตรฐานอาชีพ (ประเทศไทย) พ.ศ.2512, หน้า 522.

ก. ช่างตัดเย็บเสื้อผ้า (เฉพาะตัวบุคคล) (Tailor (Made-to-Measure Garments))

ตัดเย็บเสื้อผ้าเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายจนสำเร็จรูปหรือทำงานที่ค่อนข้างยากมากเกี่ยวกับการตัดเย็บ แก้วไช้ดัดแปลง ซ่อมเสื้อคลุม เสื้อชุด กระโปรง และเครื่องแต่งกายที่คล้ายคลึงกันตามความต้องการของแต่ละบุคคล: วัดขนาดลูกค้า; สร้างชิ้นส่วนตามแบบสมัยนิยมและความต้องการของลูกค้า; วาดเส้นลงบนสิ่งทอลึงด้กแล้วตัดออกให้เป็นชิ้นส่วน เย็บและประกอบชิ้นส่วนของเครื่องแต่งกายให้เป็นรูปร่าง แล้วเอาติดเข้าด้วยกัน; สวมเครื่องแต่งกายที่เนาไว้ลงบนตัวของลูกค้า แล้วเขียนเครื่องหมายตรงตอนที่ต้องการแก้วไช้ดัดแปลง; แก้วไช้ดัดแปลงเท่าที่จำเป็น แล้วเย็บชิ้นส่วนต่างๆ เข้าด้วยกันอย่างถาวรด้วยมือและเครื่องจักร และตกแต่งเครื่องแต่งกายจนสำเร็จรูป. อาจควบคุมและแนะนำการทำงานแก่ช่างตัดเย็บรายอื่นๆ

ข. ช่างตัดเย็บเสื้อผ้า (สำเร็จรูป) (Tailor (Ready-to-Wear Garments))

ทำงานตัดเย็บที่ค่อนข้างยากด้วยมือหรือจักรในการเย็บเสื้อคลุม เสื้อชุด กระโปรง และเสื้อผ้าที่คล้ายคลึงกัน ติดสحابปกให้เข้าตัวปกพอดีและเย็บติดกัน; เนापกเข้ากับตัวเสื้อและเดินจักรติดกันอย่างถาวร, เย็บหมอนหนุนไหล่ สานเสื้อและวางทาบให้ตรงกับที่วงแขน; แก้วไช้ส่วนบกพร่องของเสื้อผ้าที่เย็บเสร็จแล้ว; ทำงานที่ค่อนข้างยากอื่นๆ เกี่ยวกับการทำเสื้อนอก กางเกง กระโปรง อาจประดิษฐ์ริ้งดุมและติดลูกกระดุมด้วยมือหรือจักร อาจชำนาญในเฉพาะอย่างหรืองานรวม และอาจมีชื่อเรียกตามงานที่ทำ

ค. ช่างประดิษฐ์เครื่องแต่งกาย (Dressmaker)

ประดิษฐ์เครื่องแต่งกายด้วยตนเองตั้งแต่ต้นจนสำเร็จ หรือประดิษฐ์เครื่องแต่งกายจากผ้าที่ช่างตัดและช่างลองเสื้อได้เตรียมไว้แล้ว: ตัดผ้าตามขนาดของลูกค้าที่ได้วัดไว้และตามภาพลเกดซ์ของช่างออกแบบ; เนาชิ้นส่วนของเสื้อผ้าให้ติดกัน แล้วลองสวมเข้ากับตัวลูกค้าหรือหุ่น และดัดแปลงแก้วไช้เท่าที่จำเป็น; เย็บชิ้นส่วนต่างๆ ของเสื้อผ้าเข้าด้วยกันอย่างถาวรด้วยมือและจักร และตกแต่งให้สำเร็จรูป. อาจแก้วไช้ดัดแปลงและซ่อมเสื้อผ้าตามความต้องการของลูกค้า.

ง. ช่างตัดเย็บเสื้อผ้าและช่างประดิษฐ์เครื่องแต่งกายอื่นๆ (Tailors and Dressmakers, Other)

ผู้ปฏิบัติงานอาชีพในกลุ่มนี้ รวมถึงช่างตัดเย็บเสื้อผ้านุรุษและสตรีซึ่งมิได้จัดประเภทไว้ในที่อื่น ตัวอย่างเช่น ผู้ตัดเย็บเสื้อเชิต เสื้อชั้นนอกสตรี เครื่องชั้นในสตรี ผู้แก้วไช้ดัดแปลงเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย ในสถานประกอบการขายปลีก ตลอดจนแก้วไช้ดัดแปลง ประดิษฐ์ชิ้น

ใหม่ และซ่อมเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายสำเร็จรูป ในสถานประกอบการซึ่งรับทำงานดังกล่าว ทั้งประเภทให้บริการเป็นพิเศษหรือบริการตามธรรมดา.

ที่กล่าวมาข้างต้นเป็นการให้คำนิยามและขอบเขตลักษณะงานของผู้ที่มีอาชีพตัดเย็บเสื้อผ้า จากคำนิยามและขอบเขตนี้เองเราสามารถนำมาเทียบเคียงเพื่อไปทำการพิจารณาถึงการประกอบธุรกิจรับจ้างตัดเย็บเสื้อผ้าว่าจะมีขอบเขตและลักษณะการให้บริการอย่างไร

ธุรกิจรับจ้างตัดเย็บเสื้อผ้านั้นอาจพิจารณาได้ว่า เป็นธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการจัดให้มีการบริการตัดเย็บเสื้อผ้าเฉพาะตัวบุคคล หรือเสื้อผ้าสำเร็จรูปให้กับลูกค้า เป็นต้น ซึ่งผู้ประกอบการรับจ้างตัดเย็บเสื้อผ้านี้จะเป็นผู้ที่ทำหน้าที่คอยจัดหาให้มีการให้บริการแก่ลูกค้า ดูแลและควบคุมกิจการนั้น โดยจ้างผู้ที่มีอาชีพเป็นช่างตัดเย็บเสื้อผ้า หรือประดิษฐ์เครื่องแต่งกายต่างๆ มาทำงานในกิจการนั้น เป็นต้น

2.2.2.3 บริการในบัญชี ค.

สำหรับในบัญชี ค. การประกอบธุรกิจบริการนั้น ถูกจัดอยู่ในหมวด 3 ซึ่งได้แก่ การประกอบธุรกิจบริการ (1) นอกจากที่ระบุไว้ในบัญชี ก. และบัญชี ข.

นอกจากที่ ปรว.281 ได้กำหนดประเภทธุรกิจบริการที่ต้องการควบคุมไว้ในประเภทบริการตามบัญชี ก. และบัญชี ข. ที่กล่าวมาแล้วนั้น ในตามบัญชี ค. นี้ การที่บัญญัติไว้เช่นนี้ ถือว่าเป็นการบัญญัติคลุมไว้กว้างขวางมาก โดยถือได้ว่าเป็นการควบคุมธุรกิจบริการครอบคลุมถึงธุรกิจบริการแทบทุกประเภท

แต่เนื่องจากได้เกิดปัญหาการตีความความหมายของประเภทแห่งธุรกิจที่ได้กำหนดไว้ในบัญชีต่างๆ อยู่บ่อยครั้ง ว่าธุรกิจชนิดใดจะเป็นธุรกิจที่อยู่ภายใต้การควบคุมของกฎหมายนี้หรือไม่ และหากว่าเป็นธุรกิจที่อยู่ภายใต้การควบคุมแล้วอาจจัดอยู่ในประเภทใด เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้ให้คำตอบแก่ผู้ซึ่งได้สอบถามโดยตรง และเจ้าหน้าที่ของกรมทะเบียนการค้าได้มีการประชุมชี้แจงแก่นักธุรกิจ เพื่อขยายและอธิบายความหมายของบทบัญญัติแห่งกฎหมายนี้

พร้อมทั้งตอบข้อซักถามแก่ผู้ข้องใจเพื่อการตีความกฎหมายนี้เป็นไปอย่างถูกต้องและใกล้เคียงที่สุด ตามคำชี้แจงกรมทะเบียนการค้าลงวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2516 การประกอบธุรกิจบริการตาม บัญชี ค. หมวด 3 (1) นั้นหมายความถึงธุรกิจบริการดังต่อไปนี้

(1) บริการทางวิศวกรรม เช่น วิศวกรรมโยธา วิศวกรรมเครื่องกล วิศวกรรมไฟฟ้า กำลัง วิศวกรรมไฟฟ้าสื่อสาร วิศวกรรมอุตสาหกรรม และวิศวกรรมเหมืองแร่ เป็นต้น (2) บริการทางการแพทย์ (3) บริการสัตวแพทย์ (4) บริการแนะนำซื้อและขายสินค้า (5) บริการหาข่าวสาร (6) บริการศึกษาวิจัยและให้คำปรึกษาแนะนำการลงทุน (7) บริการศึกษาวิจัยการตลาดและธุรกิจ (8) บริการประเมินราคาทรัพย์สินและค่าเสียหาย (9) บริการจัดตกแต่งสถานที่และอาคาร (10) บริการศึกษาวิเคราะห์และประเมินฐานะ (11) บริการพิมพ์หรือถ่ายเอกสาร (12) บริการแปลเอกสาร (13) บริการจัดหางาน (14) บริการจัดการธุรกิจ (15) บริการรับคำนวณด้วยเครื่องสมอล (16) บริการให้คำปรึกษาแนะนำด้านธุรกิจ (17) บริการนำกลับและดูแลทรัพย์สิน (18) บริการติดตามและทวงหนี้ (19) บริการกำจัดสิ่งปฏิกูล (20) บริการรักษาความสะอาด (21) บริการกำจัดปลวก แมลง และศัตรูพืช (22) บริการรับเลี้ยงเด็ก (23) บริการรับจ้างตรวจสอบความเสียหายของสินค้าและทรัพย์สิน (24) บริการบรรจุหีบห่อและสินค้า (25) บริการออกสินค้าทางด้านศุลกากร (26) บริการขนถ่ายสินค้า (27) บริการชักลากจูงรถหรือเรือ (28) บริการตรวจสอบคุณภาพสินค้า (29) บริการจัดหาสถานที่และแนะนำการศึกษา (30) บริการรับจ้างต่างๆ เช่น 1. รับจ้างทำภาชนะ 2. รับจ้างซ่อมนาฬิกา ปากกา และแว่นตา 3. รับจ้างซ่อมรถยนต์และจักรยาน 4. รับจ้างกลึงโลหะ 5. รับจ้างทำถังไม้ 6. รับจ้างปะยางรถ 7. รับจ้างซ่อมและทำเครื่องทอง เครื่องเงิน นาฬิกา เพชร และพลอย 10. รับจ้างซ่อมเครื่องไฟฟ้า ติดตั้งและเดินสายไฟฟ้า 11. รับจ้างฟอกหนัง 12. รับจ้างค้าประกัน 13. รับจ้างทำภาชนะ 14. รับจ้างล้างและอัดซีดีรถยนต์ (31) บริการทางการค้าอื่นๆ

จากที่กล่าวมาข้างต้นทั้งหมดเป็นการแสดงให้เห็นถึงขอบเขตและลักษณะของ ประเภทธุรกิจบริการที่ ปว.281 ต้องการจะควบคุม โดยได้แบ่งแยกธุรกิจที่ห้ามไม่ให้คนต่างด้าวทำ ออกเป็นบัญชีต่างๆ ซึ่งหากเป็นธุรกิจบริการที่อยู่ในบัญชี ก. และ ข. แล้ว โดยปกติจะเป็นธุรกิจบริการที่ห้ามไม่ให้คนต่างด้าวทำ แต่ก็อาจมีข้อยกเว้นได้ตามพระราชกฤษฎีกา ส่วนธุรกิจบริการตามบัญชี ค. นั้น เป็นธุรกิจบริการที่คนต่างด้าวอาจกระทำได้หากได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมทะเบียนการค้า โดยที่ ปว.281 นั้นจะควบคุมการเข้ามาประกอบธุรกิจบริการต่างๆ ดังกล่าวของคนต่างด้าวในประเทศไทย ทั้งนี้ไม่ว่าคนต่างด้าวนั้นจะเข้ามาในรูปแบบของนิติบุคคล หรือในรูปแบบของบุคคลธรรมดา

2.2.3 คำจำกัดความและขอบเขตของการค้าบริการ (Trade in Services) ตามความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ (GATS)

2.2.3.1 ความเป็นมาของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ (GATS)

ในประเทศต่างๆ ทั่วโลกต่างได้มีการติดต่อและทำธุรกรรมทางการค้าระหว่างประเทศมาเป็นเวลานานแล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในทางการค้าสินค้า ซึ่งในแต่ละประเทศต่างพยายามที่จะรักษาผลประโยชน์ของประเทศตนเองให้มากที่สุด และในขณะเดียวกันก็พยายามที่จะออกไปหาผลประโยชน์จากประเทศอื่น ซึ่งก่อให้เกิดอุปสรรคทางการค้าทั้งในด้านการกีดกันทางการค้า และการใช้นโยบายภายในประเทศตนและใช้เวทีระดับระหว่างประเทศ เพื่อบีบบังคับให้ประเทศต่างๆ เปิดการตลาดให้แก่ประเทศตน ด้วยเหตุนี้เอง ประเทศต่างๆ จึงได้เข้าร่วมกลุ่มกัน และพยายามก่อให้เกิดการเจรจาร่วมกันระหว่างประเทศต่างๆ เพื่อให้การค้าระหว่างประเทศทั่วโลกนั้นเจริญมากขึ้นและลดอุปสรรคทางการค้าต่างๆ การเจรจาระหว่างประเทศต่างๆ ที่เกิดขึ้นมีทั้งในระดับภูมิภาคและในระดับโลก การเจรจาการค้าหลายฝ่าย (Multilateral Trade Negotiation) ในระดับโลกที่ได้รับการยอมรับมากที่สุดคือ ความตกลงทั่วไปว่าด้วยพิกัดอัตราภาษีศุลกากรและการค้า (General Agreement on Tariff and Trade – GATT) ความตกลงนี้ได้มีการดำเนินงานมาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1947 โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมการค้าสินค้าของโลกให้สามารถดำเนินไปโดยเสรี โดยขจัดอุปสรรคทางการค้าระหว่างประเทศ ทั้งในด้านภาษีศุลกากรและอื่นๆ ตลอดจนวางระเบียบกฎเกณฑ์และกรอบกฎหมาย เพื่อให้เป็นแนวทางสำหรับการค้าระหว่างประเทศ

เนื่องจาก GATT ยังไม่มีกฎเกณฑ์ที่ใช้กำกับการค้าบริการระหว่างประเทศ ประกอบกับการที่ภาคการค้าบริการในประเทศต่างๆ ได้ขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในระยะหลัง การค้าบริการระหว่างประเทศก็เพิ่มความสำคัญในเวทีการค้าโลกมากขึ้น เมื่อหลายๆ ประเทศเห็นตรงกันว่าการค้าบริการเป็นภาคของธุรกิจและเศรษฐกิจระหว่างประเทศที่ใหญ่มาก มูลค่าของภาคบริการมีความสำคัญต่อรายได้และการจ้างงานของประเทศต่างๆ เป็นอย่างมาก แต่ยังคงขาดกฎเกณฑ์ระหว่างประเทศว่าจะมีความร่วมมืออย่างไร กฎหมายภายในของแต่ละประเทศต่างก็มีกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวกับการประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับการค้าบริการ ซึ่งในบางกรณีก็เป็นอุปสรรคต่อการค้าเสรี ดังนั้นประเด็นในเรื่องการค้าบริการจึงเป็นประเด็นใหม่ที่ได้นำมาเจรจาเป็นครั้งแรกในการประชุมการค้าหลายฝ่ายของ GATT รอบอุรุกวัย เมื่อปี ค.ศ. 1986 ที่เมืองปูนต้าเดส เอลเต้ ประเทศอุรุกวัย โดยแยกต่างหากจากการเจรจาเรื่องการค้าสินค้า และให้ถือเป็นส่วนหนึ่งของการเจรจาการค้าหลายฝ่ายรอบอุรุกวัย

สำหรับเรื่องการค้าบริการนี้ ปรากฏอยู่ในส่วนที่สองของปฏิญญารัฐมนตรีว่าด้วยการเจรจาอบอุรุกวัย (Ministerial Declaration) ซึ่งสาระสำคัญของส่วนที่ 2 ว่าด้วยการเจรจาการค้าบริการนั้นมุ่งที่จะให้มีการจัดทำกฎระเบียบข้อบังคับ และวินัยเกี่ยวกับการค้าบริการระหว่างประเทศ เพื่อขยายการค้าภายใต้เงื่อนไขของความโปร่งใส และให้มีการเปิดเสรีตามลำดับ เพื่อเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมความเจริญทางเศรษฐกิจของประเทศคู่ค้า และเพื่อการพัฒนาของประเทศกำลังพัฒนา แต่ทั้งนี้ต้องเคารพต่อกฎหมาย และข้อบังคับภายในของประเทศในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการค้าบริการ ทั้งต้องคำนึงถึงการดำเนินการขององค์การระหว่างประเทศอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย และเพื่อให้การดำเนินการบรรลุผล จึงได้มีการจัดตั้งองค์กรขึ้นให้เป็นผู้รับผิดชอบในการเจรจา คือ กลุ่มเจรจาว่าด้วยการค้าบริการ (Group of Negotiation on Services – GNS) กลุ่มเจรจานี้ ได้ดำเนินการหารือเกี่ยวกับการกำหนดขอบเขตของงาน จนในที่สุดได้มีการจัดทำกรอบความตกลงเกี่ยวกับการค้าบริการ ที่เรียกว่า “ความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ (The General Agreement on Trade in Services – GATS)” ขึ้นซึ่งจะใช้เป็นแม่บทหรือพื้นฐานของการค้าบริการ ในความตกลงนี้ได้กำหนดหลักเกณฑ์ที่วางระเบียบและแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศ เพื่อให้ประเทศสมาชิกยึดถือปฏิบัติเป็นไปตามหลักเกณฑ์เดียวกัน³⁶

ก. วัตถุประสงค์ของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ

เมื่อมีความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ (GATS) เกิดขึ้น หากพิจารณาจากหลักกฎหมายต่างๆ ที่ปรากฏใน GATS แล้วจะพบว่าได้ถูกทำให้เป็นวิธีการที่สามารถนำมาปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง และเมื่อพิจารณาวัตถุประสงค์ของการค้าบริการที่ปรากฏอยู่ในอารัมภบทของปฏิญญารัฐมนตรี จะพบว่าวัตถุประสงค์สำคัญของการสร้างกฎเกณฑ์ใน GATS นั้นมีจุดมุ่งหมายเพื่อ³⁷

³⁶ ศูนย์วิจัยกฎหมายและการพัฒนา คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, “ผลกระทบจากการค้าบริการจากการเปิดเสรีภายหลังการเจรจาการค้าหลายฝ่ายรอบอุรุกวัย สาขาบริการวิชาชีพ,” หน้า 2.

³⁷ ชุมพร บัจจุสานนท์, “การค้าบริการภายใต้ความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ,” วารสารกฎหมาย 15 (ธันวาคม 2537) : 82.

- (1) ขยายการค้าบริการ โดยใช้หลักการค้าเสรีภายใต้เงื่อนไขของความโปร่งใส และการเปิดเสรีตามลำดับ
- (2) สร้างสิทธิและหน้าที่ในลักษณะที่สมดุลเพื่อประโยชน์ซึ่งกันและกันโดยคำนึงถึงเป้าหมายและนโยบายของรัฐเป็นสำคัญ
- (3) ให้สิทธิแก่รัฐในการออกกฎระเบียบภายใน เพื่อตอบสนองต่อนโยบายภายในของรัฐ และคำนึงถึงระดับการพัฒนาของกฎเกณฑ์ในเรื่องการค้าบริการในประเทศต่างๆ โดยเฉพาะประเทศกำลังพัฒนา หมายความว่า กฎเกณฑ์ในการค้าบริการระหว่างประเทศจะต้องเคารพต่อกฎหมายภายในประเทศในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการค้าบริการด้วย
- (4) ให้ความสะดวกแก่ประเทศกำลังพัฒนาในการมีส่วนร่วม ในเรื่องการค้าบริการและการขยายการค้าบริการเพื่อส่งออก และจะต้องคำนึงถึงความลำบากหรืออุปสรรคของประเทศด้อยพัฒนา เป้าหมายสำคัญคือการส่งเสริมความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศเหล่านี้

โดยสรุป วัตถุประสงค์ของการจัดทำ GATS ก็เพื่อกำหนดหลักการและกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการค้าบริการระหว่างประเทศ สำหรับประเทศสมาชิกถือปฏิบัติ อันจะทำให้การค้าบริการระหว่างประเทศดำเนินไปโดยเปิดเผย และมีการเปิดเสรีแบบก้าวหน้าเป็นลำดับ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อระบบเศรษฐกิจโลกโดยรวม และต่อการพัฒนาของประเทศกำลังพัฒนา

ข. โครงสร้างของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ (GATS)

โครงสร้างของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ ประกอบด้วยส่วนสำคัญ 6

หมวดด้วยกันคือ³⁸

- หมวดที่ 1 ว่าด้วยขอบเขตและคำนิยาม (Scope and Definition)
- หมวดที่ 2 ว่าด้วยพันธกรณีและข้อวินัยทั่วไป (General Obligations and Disciplines)
- หมวดที่ 3 ว่าด้วยข้อผูกพันเฉพาะ (Specific Commitments)
- หมวดที่ 4 ว่าด้วยการเปิดเสรีตามลำดับ (Progressive Liberalization)

³⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 81.

หมวดที่ 5 ว่าด้วยบทบัญญัติเกี่ยวกับสถาบัน (Institutional Provisions)

หมวดที่ 6 ว่าด้วยบทบัญญัติสุดท้าย (Final Provisions)

ความตกลง GATS จึงสามารถแยกเป็นส่วนใหญ่ๆ ที่สำคัญได้ 3 ส่วนคือ

1. กรอบความตกลง เรียกว่า "ความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ" กำหนดพันธกรณีและกฎระเบียบทั่วไป (General Obligations and Disciplines) ที่ประเทศสมาชิกทุกประเทศจะต้องถือปฏิบัติ และจะมีผลบังคับใช้ทั่วไปกับการค้าบริการทุกสาขาประกอบด้วย มาตรา II ถึงมาตรา XV
2. ข้อผูกพันเฉพาะ (Specific Commitments) ประกอบด้วย มาตรา XVI ถึงมาตรา XVIII ซึ่งจะบัญญัติถึงหลักการเข้าสู่ตลาด (Market Access) การปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ (National Treatment) และข้อผูกพันเพิ่มเติม (Additional Commitments) และประเทศสมาชิกแต่ละประเทศสามารถที่จะเสนอตารางข้อผูกพันเฉพาะ (Schedule of Specific Commitments) ของประเทศตนได้ภายใต้หลักการดังกล่าว โดยการนำเสนอดังกล่าวจะขึ้นอยู่กับความเจรจากับประเทศสมาชิกอื่นๆ
3. ภาคผนวก (Annex) ระบุสถานการณ์ของบริการบางสาขาที่ต้องมีข้อกำหนดพิเศษเพิ่มเติมจากกรอบความตกลง

ความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ (GATS) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการเจรจาการค้าพหุภาคี การยอมรับผลของการเจรจานั้น จะต้องรับหมดทุกเรื่องที่เจรจา (Single Package) จะเลือกรับเรื่องหนึ่งเรื่องใดไม่ได้ และในแต่ละความตกลงที่จะต้องรับทุกข้อปฏิบัติ³⁹

สำหรับประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีของ GATT ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2525 โดยประเทศไทยได้เข้าร่วมเจรจาการค้าหลายฝ่ายรอบอุรุกวัย ในปี พ.ศ. 2529 ซึ่งครั้งนี้ถือเป็นการเจรจาครั้ง

³⁹ กิ่งกาญจน์ กาญจนไพศาล, "ผลกระทบต่อกฎหมายเศรษฐกิจของไทยจากการเปิดเสรีภายใต้ความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ สาขาบริการวิชาชีพสถาปัตยกรรม" (วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538), หน้า 8.

แรกของประเทศไทยนับตั้งแต่เป็นภาคีของ GATT ต่อมาเมื่อวันที่ 15 เมษายน พ.ศ. 2537 ที่เมืองมารากะช (Marakesh) ประเทศโมร็อกโก ได้มีการประชุมระดับรัฐมนตรีเพื่อลงนามรับรองกรรมสารสุดท้าย ทั้งนี้เพื่อสรุปผลการเจรจาการค้าหลายฝ่ายของ GATT ในรอบอุรุกวัย และเพื่อยกฐานะของ GATT ขึ้นเป็นองค์การระหว่างประเทศ เนื่องจาก GATT เป็นเพียงข้อผูกพันทั่วไปในรูปแบบสนธิสัญญาในระหว่างสมาชิกที่จะกำหนดกฎเกณฑ์ทางการค้า และการเจรจาจับข้อพิพาททางการค้าเท่านั้น จึงได้มีการจัดตั้งองค์การการค้าโลก (World Trade Organization - WTO) ให้มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2538 โดยมีวัตถุประสงค์ในการดำเนินการความร่วมมือทางการค้าระหว่างสมาชิกด้วยกัน และมีองค์การสูงสุดในการตัดสินใจคือ ที่ประชุมระดับรัฐมนตรี (Ministerial Conference) ซึ่งกำหนดให้มีการประชุมทุกๆ 2 ปี การประชุมครั้งแรกได้มีขึ้นที่ประเทศสิงคโปร์เมื่อวันที่ 9-13 ธันวาคม พ.ศ. 2539 ครั้งที่ 2 มีขึ้น ณ นครเจนีวา ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ระหว่างวันที่ 18-20 พฤษภาคม พ.ศ. 2541 และการประชุมครั้งที่ 3 ได้มีขึ้น ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา ระหว่างวันที่ 30 พฤศจิกายน-3 ธันวาคม พ.ศ. 2542 และในปัจจุบัน WTO มีสมาชิกทั้งสิ้น 134 ประเทศ ประเทศไทยเองก็ได้ทำการลงนามให้สัตยาบันในการผูกพันตามกรรมสารสุดท้าย (Final Act) และเพื่อร่วมจัดตั้งองค์การการค้าโลก (WTO) ซึ่งจากการที่ประเทศไทยเป็นสมาชิกของ WTO จึงมีพันธะหน้าที่จะต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบและข้อตกลงระหว่างประเทศต่างๆ ที่อยู่ภายใต้ WTO และในการนี้ข้อตกลงประการหนึ่ง ก็คือ ความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ (GATS) ดังนั้นความตกลง GATS จึงมีผลใช้บังคับกับประเทศไทย โดยประเทศไทยมีหน้าที่จะต้องรับพันธกรณีต่างๆ มาปฏิบัติตามที่ได้ทำการผูกพันไว้ และได้รับสิทธิจากการเข้าร่วมความตกลงด้วย

2.2.3.2 ขอบเขตและคำนิยาม (Scope and Definition) ของการค้าบริการ ในบริบทของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ (GATS)

เนื่องจากคำจำกัดความของการค้าบริการไม่ได้มีการกำหนดไว้ชัดเจนและแน่นอน ในความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ จึงได้พยายามที่จะให้คำจำกัดความที่ครอบคลุมไปทั่วทุกประเภทสาขาบริการ โดยเน้นถึงการค้าบริการข้ามดินแดน การค้าบริการที่จะอยู่ในความหมายของความตกลงฉบับนี้ จึงต้องมีลักษณะข้ามชาติหรือมีองค์ประกอบต่างชาติเข้ามาเกี่ยวข้อง หากการค้าบริการอยู่ภายใต้อำนาจรัฐเพียงรัฐเดียว จะไม่ถือว่าเป็นการค้าบริการที่อยู่ในความ

หมายของความตกลงนี้⁴⁰ ในมาตรา I ของความตกลง GATS ได้ให้คำจำกัดความโดยแบ่งลักษณะการบริการ (Mode of Supply) ออกเป็น 4 รูปแบบด้วยกัน คือ

- 1) การค้าบริการจากดินแดนของประเทศภาคหนึ่งไปยังดินแดนของอีกประเทศหนึ่ง ซึ่งเป็นวิธีที่มีลักษณะการเคลื่อนย้ายบริการข้ามดินแดนอย่างแท้จริง โดยผู้ให้บริการและผู้รับบริการต่างอยู่คนละประเทศ กล่าวโดยสรุปคือการให้บริการในรูปแบบนี้เป็นลักษณะข้ามดินแดน (Cross-Border Supply) เช่น โทรศัพท์ทางไกลข้ามประเทศ
- 2) การให้บริการแก่ผู้รับบริการที่มาจากประเทศอื่น กล่าวคือ เป็นการค้าบริการในดินแดนของประเทศภาคใด โดยผู้ที่ได้รับบริการ (Service Consumer) จะมาจากที่อื่น ซึ่งมีได้เป็นการเคลื่อนย้ายบริการข้ามประเทศ แต่เป็นการให้บริการที่มีอยู่ในดินแดนของประเทศหนึ่งไปยังผู้รับบริการต่างดาวซึ่งไม่ใช่คนชาติของตน ซึ่งอาจเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลก็ได้ หรืออีกนัยหนึ่งคือ เป็นการค้าบริการโดยบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลจากประเทศหนึ่งเข้าไปใช้บริการในอีกประเทศหนึ่ง (Consumption Aboard) เช่น การบริการด้านการท่องเที่ยว
- 3) การค้าบริการโดยผู้ให้บริการของประเทศภาคี ผ่านสถานที่ทำการ (Commercial Presence) ในดินแดนของประเทศภาคีอื่น กล่าวคือ ผู้ให้บริการ (Service Supplier) จะมาจากประเทศภาคี แต่มาประกอบกิจการให้ประเทศภาคีอื่น โดยวิธีให้บริการผ่านทางสถานที่ทำการที่ตั้งอยู่ในประเทศภาคีอื่น (Commercial Presence) เช่น สถานทูตจากต่างประเทศ
- 4) การค้าบริการโดยบุคคลธรรมดาของประเทศภาคีหนึ่งในดินแดนของประเทศอื่น กล่าวคือเป็นการให้บริการมาจากประเทศภาคี แต่มาประกอบกิจการในประเทศภาคีอื่น ซึ่งจะคล้ายกับในกรณีข้อ 3) แต่ในกรณีนี้เป็นบุคคลธรรมดา (Presence of Natural Persons) เช่น ที่ปรึกษาชาวต่างชาติ

⁴⁰ ชุมพร บัณฑิตานนท์, "การค้าบริการภายใต้ความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ," วารสารกฎหมาย 15 (ธันวาคม 2537) : 82.

ตารางที่ 1: ตารางแสดงรูปแบบการจัดหาบริการ
กับ ลักษณะของการเคลื่อนย้ายข้ามแดน⁴¹

รูปแบบการจัดหาบริการ (Mode of Supply)	ลักษณะของการเคลื่อนย้ายข้ามแดน
ก) การจัดหาบริการจากดินแดนของภาคหนึ่งสู่ดินแดน หนึ่ง (Cross-Border Supply)	การเคลื่อนย้ายข้ามแดนของ "บริการ" (Service)
ข) การจัดหาบริการในดินแดนของภาคหนึ่งไปยังผู้ บริโภคของภาคีประเทศอื่น (Movement of Consumer)	การเคลื่อนย้ายข้ามแดนของ "ผู้รับ บริการ" (Consumer)
ค) การให้บริการโดยนิติบุคคลในดินแดนของภาคี ประเทศอื่น (Presence of Service Providing Entities หรือ Commercial Presence)	ตั้งนิติบุคคลเพื่อให้บริการในดินแดน ของภาคีอื่น
ง) การให้บริการโดยบุคคลธรรมดาในดินแดนของ ประเทศภาคีอื่น (Movement of Personal)	การเคลื่อนย้ายข้ามแดนของ "ผู้ให้ บริการ" (Provider) ที่เป็นบุคคล ธรรมดา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

⁴¹ นิรมล สุขวัญนางกูร, "ท่าทีและการเตรียมการของประเทศไทยในการเจรจาอบอุรุกวัยเกี่ยวกับการค้าบริการ สาขาขนส่งทางอากาศ," (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชา นิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535), หน้า 11-13.

2.2.3.3 ขอบเขตและประเภทบริการต่างๆ ที่กำหนดไว้ในบัญชีการ จำแนกสาขาบริการของ CPC

การค้าบริการเป็นการค้าที่มีขอบเขตกว้างขวางโดยประกอบไปด้วยบริการในสาขาต่างๆ มากมาย โดยแต่ละประเทศมีลักษณะงานในสาขาที่แตกต่างกันออกไป การที่บริการของแต่ละรัฐมีขอบเขตที่ไม่เหมือนกันนี้ อาจเป็นเพราะกฎหมายภายในของรัฐนั้นเองหรือธรรมเนียมที่ปฏิบัติสืบเนื่องต่อกันมา ดังนั้นในการเจรจาเพื่อเปิดเสรีการค้าบริการ จึงจำเป็นที่จะต้องมีการมีเครื่องมือกลางที่ใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาถึงขอบเขตของการเปิดเสรีแต่ละประเภทบริการ ในการเจรจาเปิดเสรีนี้จึงเป็นที่ตกลงว่าสาขาการค้าบริการและขอบเขตของแต่ละสาขาในตารางข้อผูกพันเฉพาะ ถ้าไม่ได้มีการระบุไว้เป็นอย่างอื่น ให้นำขอบเขตและการจำแนกในบัญชีบริการ (Service Listed) ของการจำแนกย่อยผลิตภัณฑ์ส่วนกลางปี 1991 (Central Product Classification - CPC) ของสำนักงานสถิติขององค์การสหประชาชาติ (The United Nations Statistical Office) มาใช้อ้างอิงเป็นแนวทางในการเจรจาเปิดเสรีดังกล่าว โดยให้อยู่บนพื้นฐานของบัญชีการจำแนกสาขาบริการ (Services Sectoral Classification List)⁴² ซึ่งขึ้นบัญชีไว้ในเอกสาร Multilateral Trade Negotiations The Uruguay Round, Group of Negotiation and Services (MTN.GNS/W/120) ลงวันที่ 10 กรกฎาคม 1991 *

ใน CPC นั้นเป็นการประมวลประเภทของบริการต่างๆ ไว้พร้อมทั้งให้คำนิยามของการบริการนั้นๆ ไว้ด้วย เพื่อเป็นการกำหนดขอบเขตของบริการที่แต่ละประเทศต้องการเปิดตลาด แต่ก็ไม่ได้หมายความว่า การให้ความหมายตาม CPC นี้จะเป็นการผูกมัดให้ประเทศสมาชิกของ GATS ที่เปิดตลาดในสาขาบริการตามที่กำหนดไว้ใน CPC จะต้องยึดถือตามเสมอ ประเทศสมาชิกอาจจะกำหนดขอบเขตบริการของคนที่ต้องการเปิดตลาดไว้ใน Schedule of Commitment

⁴² The scope and classification of sub-sectors contained in this schedule, unless otherwise specified, corresponds to the explanatory notes for services listed in the 1991 Central Product Classification (CPC) of the United Nations Statistical Office, while the ordering is based on the Services Sectoral Classification List set out in document MTN.GNS/W/120 dated 10 July 1991.

* ดูในภาคผนวก

ให้แตกต่างไปจาก CPC ก็ย่อมกระทำได้เช่นกัน แต่ถ้าประเทศใดต้องการรับเอาและจะยึดตาม CPC ก็ย่อมสามารถทำได้

ในบัญชีจำแนกสาขาบริการ (Services Sectoral Classification List) ได้นำบริการต่างๆ มาจัดประเภท โดยจำแนกเป็นสาขาต่างๆ 12 สาขา (Sectors) ดังนี้

1. สาขาบริการด้านธุรกิจ (Business Services)
2. สาขาบริการด้านสื่อสารโทรคมนาคม (Communication Services)
3. สาขาบริการด้านการก่อสร้าง และวิศวกรรมที่เกี่ยวข้องกับการก่อสร้าง (Construction and Related Engineering Services)
4. สาขาบริการด้านการจัดจำหน่าย (Distribution Services)
5. สาขาบริการด้านการศึกษา (Educational Services)
6. สาขาบริการด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Services)
7. สาขาบริการด้านการเงิน (Financial Services)
8. สาขาบริการที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพและสังคม (Health Related and Social Services)
9. สาขาบริการด้านการท่องเที่ยว และการเดินทางที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว (Tourism and Travel Related Services)
10. สาขาบริการด้านนันทนาการ วัฒนธรรม และการกีฬา (Recreational, Cultural and Sporting Services)
11. สาขาบริการด้านการขนส่ง (Transport Services)
12. สาขาบริการด้านอื่นๆ (Other Services not included elsewhere)

บริการในแต่ละสาขาดังกล่าวข้างต้นยังจำแนกออกเป็นสาขาย่อยๆ (Sub-Sectors) และแต่ละสาขาย่อยยังถูกจำแนกออกเป็นกิจกรรม (activities) ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการ

ใน 12 สาขาบริการนี้เมื่อพิจารณาธุรกิจบริการในปว.281 แล้ว จะมีส่วนเกี่ยวข้องกับสาขาบริการของ CPC อยู่ 4 สาขา ได้แก่ สาขาบริการด้านธุรกิจ (Business Services), สาขาบริการด้านจัดจำหน่าย (Distribution Services), สาขาบริการด้านการท่องเที่ยว และการเดินทางที่เกี่ยวข้อง (Tourism and Travel Related Services) และสาขาบริการด้านอื่นๆ (Other Services not included elsewhere) ซึ่งจะกล่าวโดยละเอียดในหัวข้อต่อไป

สำหรับประเทศไทยเองได้เข้าร่วมการเจรจา และทำตารางข้อผูกพันเฉพาะในการเปิดเสรีด้านการค้าบริการทั้งหมดเพียง 10 สาขา รวมทั้งสิ้น 95 กิจกรรม ซึ่งได้แก่สาขา 1) บริการด้านธุรกิจ 2) บริการด้านสื่อสารโทรคมนาคม 3) บริการด้านการก่อสร้างและวิศวกรรมที่เกี่ยวข้องกับการก่อสร้าง 4) บริการด้านจัดจำหน่าย 5) บริการด้านการศึกษา 6) บริการด้านสิ่งแวดล้อม 7) บริการด้านการเงิน 8) บริการด้านการท่องเที่ยว และการเดินทางที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว 9) บริการด้านนันทนาการ วัฒนธรรม และการกีฬา 10) บริการด้านการขนส่ง โดยมีเงื่อนไขและได้ทำรายการข้อยกเว้นของข้อ 2 (Annex on Article II Exemptions) ซึ่งอยู่ในภาคผนวก (Annex) ไว้ด้วย

2.3 ศึกษาขอบเขตธุรกิจบริการที่กำหนดใน ปว.281 เปรียบเทียบกับขอบเขตบริการที่เกี่ยวข้องกันตามที่กำหนดไว้ในบัญชีการจำแนกสาขาบริการของ CPC (Central Product Classification)

เนื่องจากในบัญชีการจำแนกสาขาบริการของ CPC ที่เป็นเครื่องมือกลางเพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณาถึงขอบเขตของการเปิดเสรีแต่ละประเภทบริการ และสามารถใช้อ้างอิงเป็นแนวทางในการเจรจาเปิดเสรีการค้าบริการ ได้กำหนดขอบเขตของบริการประเภทต่างๆ ไว้อย่างกว้างขวาง ดังนั้นเพื่อทำให้เกิดความเข้าใจมากขึ้น ในส่วนนี้จึงจะทำการศึกษาถึงขอบเขตของประเภทธุรกิจบริการต่างๆ ที่อยู่ในบัญชีท้าย ปว.281 โดยจะนำมาเปรียบเทียบกับขอบเขตบริการในประเภทที่เกี่ยวข้องกันตามที่กำหนดใน CPC ว่าจะมีขอบเขตที่แตกต่างกันอย่างไร

การศึกษาเปรียบเทียบดังกล่าวนี้จะทำให้เราทราบถึงขอบเขตบริการในประเภทที่เราต้องการเปิดเสรีนั้นว่าใน CPC กำหนดขอบเขตสำหรับบริการประเภทนั้นอย่างไร ซึ่ง CPC นั้นจะมี

การกำหนดขอบเขตการบริการไว้กว้างมาก การศึกษาขอบเขตบริการใน CPC จะทำให้เราสามารถพิจารณาได้ว่าในสาขาบริการใดควรจะเปิดเสรีได้บ้าง และสาขาใดที่ประเทศไทยยังไม่พร้อมจะเปิดเสรี และการเปิดเสรีในแต่ละสาขาจะมีอุปสรรคในเรื่องใดบ้างหรือไม่ หรืออาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า การศึกษาเปรียบเทียบในหัวข้อนี้จะเป็นประโยชน์ในการนำมาใช้พิจารณาประกอบการเจรจาเปิดเสรีการค้าบริการของประเทศไทยต่อไปในอนาคตได้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2: ตารางแสดงการเปรียบเทียบขอบเขตธุรกิจบริการที่กำหนดใน ปว.281 กับขอบเขตบริการที่เกี่ยวข้องกันตามที่กำหนดไว้ใน CPC

ประเภทธุรกิจ บริการใน ปว.281	ขอบเขตธุรกิจบริการใน ปว.281	ขอบเขตบริการใน CPC	หมายเหตุ
<p>ธุรกิจบริการ ตามบัญชี ก. 1. บริการทาง บัญชี</p>	<p>ไม่มีกฎหมายไทยฉบับใดกล่าวถึงขอบเขตของบริการด้านนี้ จึง ต้องพิจารณาโดยอนุโลมจากขอบเขตที่ได้กำหนดไว้ใน "การจัด ประเภทมาตรฐานอาชีพ (ประเทศไทย) พ.ศ.2512" โดยสามารถ แบ่งออกเป็น</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. สมุห์บัญชี, นักบัญชี (Accountant, General) 2. ผู้สอบบัญชี (Auditor) 3. นักบัญชีอื่นๆ (Accountants, Other) <p>ดังนั้นขอบเขตธุรกิจทางบัญชีตาม ปว.281 อาจพิจารณาได้ว่า มีขอบเขตการให้บริการที่เกี่ยวข้องกับงานประเภทดังกล่าว ซึ่งอาจ จะเป็นการทำธุรกิจที่มีการให้บริการดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. บริการคิดค้นและวางระบบงานทางบัญชี, ตรวจสอบหลัก ฐานเกี่ยวกับการเงิน, การเข้าเรื่องและทำบัญชี เป็นต้น 2. บริการตรวจสอบบัญชี 	<p>บริการทางบัญชีนี้ถูกจัดอยู่ในสาขาบริการด้านธุรกิจ (Business Services) สาขาย่อย บริการทางวิชาชีพ (Professional Services) ซึ่งบริการนี้เรียกว่าบริการทางบัญชี, ตรวจสอบบัญชี และทำบัญชี (Accounting, auditing and book-keeping services) เสริมด้วยบัญชีที่ 862 ซึ่งใน CPC ได้แบ่งแยกงาน ประเภทนี้ได้ดังนี้*</p> <p>DIVISION 86</p> <p>862 Accounting, auditing and book- keeping services</p> <p>86211 Financial auditing services</p> <p>86212 Accounting review services</p> <p>86213 Compilation of financial statements services</p> <p>86219 Other accounting services</p> <p>86220 Book-keeping services, except tax returns</p>	<p>ลักษณะการให้บริการทางบัญชีของไทยหากพิจารณาโดยรวมจะเห็นว่า สอดคล้องและใกล้เคียงกับลักษณะ การให้บริการตามที่ CPC กำหนดไว้ เพียงแต่ของไทยนั้นไม่ได้มีการแบ่ง แยกลักษณะประเภทการให้บริการ ทางบัญชีไว้ชัดเจนเหมือนใน CPC</p>

* รายละเอียดดูในภาคผนวก

ประเภทธุรกิจ บริการใน ปว.281	ขอบเขตธุรกิจบริการใน ปว.281	ขอบเขตบริการใน CPC	หมายเหตุ
	3. บริการทางบัญชีด้านอื่นๆ เช่น ให้คำแนะนำหรือปรึกษาเกี่ยวกับ การตรวจสอบบัญชี เป็นต้น		
2. บริการทางกฎหมาย	<p>ไม่มีกฎหมายไทยฉบับใดกล่าวถึงขอบเขตของบริการด้านนี้ จึงต้องพิจารณาโดยอนุโลมจากขอบเขตที่ได้กำหนดไว้ใน "การจัดประเภทมาตรฐานอาชีพ (ประเทศไทย) พ.ศ.2512" ซึ่งมีขอบเขตที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจบริการทางกฎหมายดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. นักกฎหมาย (Lawyer) <ul style="list-style-type: none"> ก. นายความทั่วไป (Lawyer, General) ข. นักกฎหมายอื่นๆ (Lawyers, Other) 2. ผู้ใช้วิชาชีพทางกฎหมายซึ่งมิได้จัดประเภทไว้แต่ก่อน <ul style="list-style-type: none"> (Jurist not Elsewhere Classified) ก. ที่ปรึกษาทางกฎหมาย เจ้าหน้าที่ฝ่ายกฎหมาย (Legal Advisor Legal Officer) <p>ดังนั้นขอบเขตธุรกิจบริการทางกฎหมายตาม ปว.281 อาจพิจารณาได้จาก การกำหนดขอบเขตของผู้ที่ทำงานเกี่ยวข้องกับบริการดังกล่าวได้ทำ อาจเป็นธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การให้บริการทางกฎหมาย 2. การให้บริการเกี่ยวกับอรรถคดี ซึ่งเป็นหน้าที่ของทนาย 	<p>บริการทางกฎหมายนี้ถูกจัดอยู่ในสาขาบริการด้านธุรกิจ (Business Services) สาขาย่อย บริการทางวิชาชีพ (Professional Services) ซึ่งบริการนี้เรียกว่า บริการทางกฎหมาย (Legal Services) เดิมทีบัญญัติที่ 861 ซึ่งใน CPC ได้แบ่งแยกงานประเภทนี้ไว้ดังนี้*</p> <p>DIVISION 86</p> <p>861</p> <p>86111 Legal services Legal advisory and representation services in the different fields of law</p> <p>86111 Legal advisory and representation services concerning criminal law</p> <p>86119 Legal advisory and representation services in judicial procedures concerning other fields of law</p> <p>86120 Legal advisory and representation services in statutory procedures of quasi-judicial tribunals, boards, etc</p> <p>86130 Legal documentation and certification services</p> <p>86190 Other legal advisory and information services</p>	<p>ลักษณะการให้บริการทางกฎหมายที่อยู่ในความหมายของธุรกิจบริการตาม ปว.281 แม้จะไม่ได้มีการแบ่งประเภทโดยชัดแจ้ง แต่หากพิจารณาโดยรวมแล้วจะมีลักษณะที่สอดคล้องและใกล้เคียงกับขอบเขตการให้บริการทางกฎหมายที่ CPC ทำการจัดแบ่งออกเป็นประเภทต่างๆ ไว้</p>

ประเภทธุรกิจ บริการใน ปจ.281	ขอบเขตธุรกิจบริการใน ปจ.281	ขอบเขตบริการใน CPC	หมายเหตุ
	<p>ความในศาล</p> <p>3. งานวินิจฉัยชี้ขาดในฐานะที่เป็นอนุญาโตตุลาการ การให้บริการวินิจฉัยชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการถือเป็นการวินิจฉัยกึ่งตุลาการ (quasi-judicial services) และกระบวนการอนุญาโตตุลาการถือเป็น legal process แต่ผู้ที่เป็นอนุญาโตตุลาการ อาจไม่ใช่ผู้ที่ประกอบวิชาชีพทางกฎหมายเสมอไป เพราะอนุญาโตตุลาการอาจเป็นผู้ที่มีความรู้พิเศษหรือมีความเชี่ยวชาญชำนาญในสาขาอื่นๆ อันเกี่ยวกับกิจการอันเป็นเหตุให้เกิดข้อพิพาทก็ได้</p>	<p>นอกจากนี้ยังมีบริการด้านการวินิจฉัยชี้ขาดโดยอนุญาโตตุลาการ และการไกล่เกลี่ย (Arbitration and conciliation services) ซึ่งได้กล่าวอยู่ในสาขา Services related to management consulting ในเลขรหัสบัญชีที่ 86602 *</p>	
3. บริการทางสถาปัตยกรรม	<p>ใน พ.ร.บ. วิชาชีพสถาปัตยกรรม พ.ศ.2508 ได้แบ่งวิชาชีพสถาปัตยกรรมออกเป็น</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. สถาปัตยกรรมหลัก 2. สถาปัตยกรรมผังเมือง 3. สาขาสถาปัตยกรรมอุตสาหกรรม 4. สาขาสถาปัตยกรรมภูมิทัศน์ 5. สาขาสถาปัตยกรรมมัลติมีเดีย 6. สาขาสถาปัตยกรรมอื่นใดที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา 	<p>บริการทางสถาปัตยกรรมนี้ถูกจัดอยู่ในสาขาบริการด้านธุรกิจ (Business Services) สาขาย่อย บริการทางวิชาชีพ (Professional Services) ซึ่งได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. บริการทางด้านสถาปัตยกรรม (Architectural services) เลขรหัสบัญชีที่ 8671 ซึ่ง CPC ได้แบ่งแยกงานประเภทนี้ไว้ดังนี้* <ul style="list-style-type: none"> 8671 Architectural services 86711 Advisory and pre-design architectural services 86712 Architectural design services 86713 Contract administration services 86714 Combined architectural design and contract administration services 	ลักษณะการให้บริการทางสถาปัตยกรรมตามขอบเขตธุรกิจบริการใน ปจ.281 นั้น หากพิจารณาโดยรวมแล้วจะมีขอบเขตการให้บริการที่ใกล้เคียงและสอดคล้องกับขอบเขตการให้บริการทางสถาปัตยกรรมที่กำหนดใน CPC

ประเภทธุรกิจ บริการใน ปว.281	ขอบเขตธุรกิจบริการใน ปว.281	ขอบเขตบริการใน CPC	หมายเหตุ
<p>จากกติกากฎหมายที่มีการแบ่งประเภทวิชาชีพสถาปัตยกรรรมออกเป็น 6 ประเภทดังกล่าว จึงทำให้พิจารณาได้ว่า ธุรกิจบริการตามที่กำหนดใน ปว.281 อาจมีขอบเขตการให้บริการใน 6 ลักษณะดังกล่าวข้างต้น ส่วนใน "การจัดประเภทมาตรฐานอาชีพ (ประเทศไทย) พ.ศ.2512" ได้แบ่งขอบเขตของผู้ปฏิบัติงานทางด้านสถาปัตยกรรรมออกเป็น</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. สถาปนิก (Architect, Building) 2. นักวางผังเมือง (Town Planner) 3. ภูมิสถาปนิก (Landscape Architect) <p>จากการแบ่งขอบเขตในการจัดประเภทมาตรฐานอาชีพ (ประเทศไทย) พ.ศ. 2512 จึงอาจนำมาพิจารณาได้ว่าธุรกิจบริการทางสถาปัตยกรรรมตาม ปว.281 อาจหมายถึงธุรกิจที่มีการให้บริการ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ออกแบบอาคารหรือสิ่งก่อสร้างหรือให้คำปรึกษา 2. วางผังสำหรับโครงการพัฒนาเมือง, ที่อยู่อาศัย 3. วางแผนงานและควบคุมการตกแต่งพื้นที่ หรือวางแปลนจากสถานที่ต่างๆ เป็นต้น 	<p>ขอบเขตบริการใน CPC</p> <p>86719 Other architectural services</p> <p>2. บริการทางด้านสถาปัตยกรรรมผังเมืองและภูมิสถาปัตยกรรรม (Urban planning and landscape architectural services) เดชรหัสบัญชีที่ 8674 ซึ่ง CPC ได้แบ่งแยกงานประเภทนี้ได้ดังนี้*</p> <p>8674 Urban planing and landscape architectural services</p> <p>86741 Urban planning services</p> <p>86742 Landscape architectural services</p> <p>ส่วนบริการด้านการออกแบบทางด้านทัศนศิลป์ ตกแต่งภายใน และจุดศานการ (Interior Design and Decorations and Aesthetic Design for Various Other Consumer Product) ได้กล่าวอยู่ในสาขาบริการด้านธุรกิจอื่นๆ (Other Business Services) ในเดชรหัสบัญชีเลขที่ 87907 การบริการออกแบบเฉพาะด้าน (Specialty Design Services) *</p>	<p>หมายเหตุ</p>	
<p>4.บริการทาง โฆษณา</p>	<p>บริการทางโฆษณาที่ถูกจัดอยู่ในสาขาบริการด้านธุรกิจ (Business Services) สาขาย่อยบริการด้านธุรกิจอื่นๆ (Other Business Services) สาขาออกแบบธุรกิจอื่นๆ</p>	<p>แม้ว่าขอบเขตธุรกิจบริการโฆษณาตาม ปว.281 จะไม่ได้มีการกำหนด</p>	

ประเภทธุรกิจ บริการใน ปว.281	ขอบเขตธุรกิจบริการใน ปว.281	ขอบเขตบริการในCPC	หมายเหตุ
	<p>กับการโฆษณาและสื่อการโฆษณาได้ ตัวอย่างเช่น ในพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ได้บัญญัติว่า "การโฆษณา" หมายความว่า การกระทำที่ไม่ว่าด้วยวิธีใดๆ ให้ประชาชนเห็นหรือทราบข้อความเพื่อประโยชน์ทางการค้า "สื่อการโฆษณา" หมายถึง สิ่งที่ใช้เป็นสื่อในการโฆษณา เช่น หนังสือพิมพ์ สิ่งพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ ไปรษณีย์โทรเลข โทรศัพท์ หรือ ป้าย</p> <p>จึงอาจจะสรุปได้ว่าขอบเขตของธุรกิจบริการโฆษณาตาม ปว.281 เป็นธุรกิจที่ใช้วิธีการทางการโฆษณามาเป็นเครื่องมือ เพื่อส่งเสริมการขายสินค้าและบริการแก่ประชาชนโดยผ่านทางสื่อโฆษณาต่างๆ โดยอาจให้บริการผลิตโฆษณาให้แก่ลูกค้า หรือ ออกแบบการโฆษณาให้แก่ลูกค้า เป็นต้น</p>	<p>Business) ซึ่งบริการนี้เรียกว่า บริการทางโฆษณา(Advertising services) เลขรหัสบัญชีที่ 871 และใน CPC ได้แบ่งแยกงานประเภทนี้ไว้ดังนี้*</p> <p>DIVISION 87</p> <p>8711 87110 Advertising services Sale or leasing services of advertising space or time</p> <p>8712 87120 Planning, creating and placement services of advertising</p> <p>8719 87190 Other advertising services</p>	<p>แบ่งเป็นลักษณะการให้บริการต่างๆ อย่างชัดเจน แต่อาจพิจารณาได้ว่า มีลักษณะใกล้เคียงกับขอบเขตบริการโฆษณาที่กำหนดใน CPC แต่ใน CPC มีการกำหนดขอบเขตไว้กว้างมากกว่าการให้คำปรึกษาหรือผลิตโฆษณา เช่นมีการแบ่งประเภทการให้บริการโฆษณาว่า รวมถึงการให้บริการขายหรือให้เช่าช่วงเวลาโฆษณา (Sale or leasing services of advertising space or time)</p>
5.บริการนายหน้าหรือตัวแทน	<p>ในส่วนของการโฆษณา มีกฎหมายที่กล่าวถึงอยู่หลายฉบับ ไม่ว่าจะเป็น พ.ร.บ. หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 ใน พ.ร.บ. ประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 และใน พ.ร.บ. ประกันชีวิต พ.ศ. 2535 ซึ่งจากกฎหมาย 3 ฉบับข้างต้นนี้ ทำให้เราสามารถแบ่งประเภทของนายหน้าออกเป็น</p>	<p>บริการนายหน้าหรือตัวแทนมีถูกจัดอยู่ในสาขาต่างๆ ซึ่งการจัดกระจายออกไป ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้</p> <p>1. บริการตัวแทนการซื้อขาย(Commission agents' services) เลขรหัสบัญชีที่ 621 อยู่ในสาขาบริการด้านการจัดจำหน่าย (Distribution Services) ใน CPC ได้แบ่งแยกงานประเภทนี้ไว้ดังนี้*</p>	<p>ธุรกิจบริการนายหน้าหรือตัวแทนใน ปว.281 จะมีขอบเขตที่ใกล้เคียงและสอดคล้องกับขอบเขตที่กำหนดใน CPC แต่ใน CPC จะมีขอบเขตของบริการประเภทนี้กว้างกว่า เช่นในเรื่องตัวแทนการซื้อขาย</p>

ประเภทธุรกิจ บริการใน ปว.281	ขอบเขตธุรกิจบริการใน ปว.281	ขอบเขตบริการใน CPC	หมายเหตุ
	<p>1. นายหน้าซื้อขายหลักทรัพย์</p> <p>2. นายหน้าประกันวินาศภัย</p> <p>3. นายหน้าประกันชีวิต</p> <p>ดังนั้นธุรกิจบริการนายหน้าหาทุนจากกฎหมายเฉพาะ ต่างๆ ดังกล่าวมาแล้ว จึงอาจกล่าวได้ว่าเป็นธุรกิจที่ให้บริการเป็น นายหน้าซื้อขายหลักทรัพย์, ประกันวินาศภัยหรือประกันชีวิต แล้วแต่กรณี</p> <p>นอกจากนี้นายหน้าตามประมวลกฎหมายแพ่งพาณิชย์ ยังให้ ความหมายว่า นายหน้าคือคนกลางที่ทำหน้าที่ของให้ทางผู้ซื้อ และผู้ขายเข้าทำสัญญากัน ดังนั้นขอบเขตของนายหน้าจึงมี ความหมายกว้างมาก เพราะสัญญาจะเป็นสัญญาซื้อขายสิ่ง ใดก็ได้</p> <p>ในส่วนของตัวแทน ใน พ.ร.บ. ประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 และ พ.ร.บ. ประกันชีวิต พ.ศ. 2535 ได้มีการกล่าวถึงประเภทของตัว แทนไว้ คือ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ตัวแทนประกันวินาศภัย 2. ตัวแทนประกันชีวิต 	<p>DIVISION 62</p> <p>621</p> <p>Commission agents' services</p> <p>Commission agents' services</p> <p>Sales on a fee or contract basis</p> <p>of agricultural raw materials and</p> <p>live animals</p> <p>62111</p> <p>Sales on a fee or contract basis</p> <p>of food products, beverage and</p> <p>tobacco</p> <p>62112</p> <p>Sales on a fee or contract basis</p> <p>of fuels, metals, ores, timber,</p> <p>building materials and industrial</p> <p>and technical chemicals</p> <p>62113</p> <p>Sales on a fee or contract basis</p> <p>of machinery, industrial</p> <p>equipment and vehicles other</p> <p>than motor vehicles, bicycles and</p> <p>motorcycles</p> <p>62114</p> <p>Sales on a fee or contract basis</p> <p>of furniture, household goods,</p> <p>hardware and ironmongery</p> <p>62115</p> <p>Sales on a fee or contract basis</p> <p>of textiles, clothing and footwear</p> <p>62116</p> <p>Sales on a fee or contract basis</p> <p>of pharmaceutical and medical</p> <p>goods and cosmetics</p> <p>62117</p> <p>Sale on a fee or contract basis of</p> <p>goods n.e.c.</p> <p>62118</p> <p>2. บริการตัวแทนการท่องเที่ยวและธุรกิจบริการจัดนำเที่ยว (Travel agency and tour operator services) เลขที่บัญชี</p>	<p>(Commission agents' services)</p> <p>ได้มีการระบุรายละเอียดลงไปว่าได้ แก่การเป็นตัวแทนซื้อขายสินค้า ประเภทใดบ้าง</p>

ประเภทธุรกิจ บริการใน ป.จ.281	ขอบเขตธุรกิจบริการใน ป.จ.281	ขอบเขตบริการในCPC	หมายเหตุ
	<p>ดั่งนั้นธุรกิจบริการด้านตัวแทนตาม ป.จ.281 เมื่อพิจารณาจากกฎหมายดังกล่าว จึงอาจพิจารณาได้ว่าขอบเขตของธุรกิจบริการตัวแทนอาจหมายถึง ธุรกิจที่จัดให้มีการบริการเป็นตัวแทน ประกันวินาศภัยหรือประกันชีวิต</p> <p>ตัวแทนในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้มีการกล่าวถึงไว้เช่นกัน จากบทบัญญัติในเรื่องตัวแทน อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า "ตัวแทน" คือบุคคลที่กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งแทนตัวการในลักษณะที่ก่อให้เกิดนิติสัมพันธ์ตามกฎหมาย แสดงให้เห็นว่าขอบเขตงานของตัวแทนนั้นจะมีความหมายกว้างมากเพราะจะหมายความไปถึงการกระทำใดๆ ที่จะก่อให้เกิดนิติสัมพันธ์ตามกฎหมาย</p> <p>นอกจากนี้ขอบเขตของตัวแทนและนายหน้า หากเราพิจารณาได้จาก การจัดประเภทมาตรฐานอาชีพ (ประเทศไทย) พ.ศ. 2512 แล้ว ขอบเขตของงานจะถูกแบ่งออกเป็น</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ตัวแทนนายหน้าหากประกันภัย และซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ กับหลักทรัพย์ (Insurance, Real Estate and Securities, Salesman) 	<p>7471 อยู่ในสาขาบริการด้านกาท่องเที่ยว และการเดินทางที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว (Tourism and Travel Related Services)</p> <p>3. บริการตัวแทนบริหารจัดการขนส่งสินค้า (Freight transport agency services) เลขรหัสบัญชี 748 * อยู่ในสาขาบริการด้านการขนส่ง (Transport Services) สาขาย่อยบริการที่เป็นเครื่องช่วยการขนส่งทุกรูปแบบ (Services auxiliary to all modes of transport)</p> <p>4. บริการนายหน้าซื้อขายหลักทรัพย์ (securities broking services) เลขรหัสบัญชี 81321 * บริการนี้ถูกจัดอยู่ในสาขาบริการด้านการเงิน (Financial Services) สาขาย่อยบริการทางการเงินและการธนาคารและทางการเงินอื่นๆ นอกเหนือจากประกันภัย (Banking and other financial services (exclude insurance))</p> <p>5. บริการนายหน้ากู้ยืมเงิน (Loan broking services) เลขรหัสบัญชี 81331 * บริการนี้ถูกจัดอยู่ในสาขาบริการด้านการเงิน (Financial Services) สาขาย่อยบริการทางการเงินและการธนาคารและทางการเงินนอกเหนือจากการประกันภัย (Banking and other financial services(exclude insurance))</p>	

ประเภทธุรกิจ บริการใน ปว.281	ขอบเขตธุรกิจบริการใน ปว.281	ขอบเขตบริการในCPC	หมายเหตุ
	<p>ก. ตัวแทนนายหน้าประกันภัย (Insurance Salesman; Insurance Broker)</p> <p>ข. ตัวแทนนายหน้าซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ (Real Estate Salesman, Real Estate Broker)</p> <p>ค. ตัวแทนนายหน้าประกันภัย และซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ กับหลักทรัพย์อื่นๆ (Insurance, Real Estate and Securities Salesman Other)</p> <p>2. ตัวแทนนายหน้าขายบริการธุรกิจ (Business Services Salesman)</p> <p>ก. ตัวแทนนายหน้าขายบริการธุรกิจ (ยกเว้นธุรกิจโฆษณา) (Business Services Salesman Except Advertising)</p> <p>ข. พนักงานขายโฆษณา (Salesman, Advertising)</p> <p>จากขอบเขตของตัวแทนและนายหน้าในการจัดประเภทมาตรฐานอาชีพนี้ทำให้สามารถนำมาพิจารณาต่อว่าขอบเขตธุรกิจบริการนายหน้าตัวแทนตาม ปว.281 ว่ามีขอบเขตอย่างไร</p>	<p>6. บริการนายหน้าและตัวแทนประกันภัย (Insurance broking and agency services) เศรษฐกิจบัญชี 81401 * บริการนี้ถูกจัดอยู่ในสาขาบริการด้านการเงิน (Financial Services) สาขาซื้อขายบริการประกันภัยทั้งหมดและที่เกี่ยวข้องเนื่องกับประกันภัย (All insurance and insurance-related services)</p> <p>7. บริการตัวแทนเรียกเก็บเงิน (Collection agency services) เศรษฐกิจบัญชี 87902 * บริการนี้ถูกจัดอยู่ในสาขาบริการด้านธุรกิจ (Business Services) สาขาบริการช่วยบริการด้านธุรกิจอื่นๆ (other Business Services)</p> <p>8. บริการตัวแทนข่าวสาร (News agency services) เศรษฐกิจบัญชี 962 บริการนี้เป็นสาขาย่อยของสาขาบริการด้านนันทนาการ วัฒนธรรมและสันทนาการ (Recreation, cultural and sporting services) ซึ่งใน CPC ได้แบ่งแยกประเภทงานไว้ดังนี้*</p> <p>962 News agency services 9621 News agency services to newspaper an periodicals 96211 Printed news supply services 96212 Picture supply services 9622 News-reporting agency services to radio stations</p>	

ประเภทธุรกิจ บริการใน ปว.281	ขอบเขตธุรกิจบริการใน ปว.281	ชอขเขตบริการในCPC	หมายเหตุ
6.บริการขายทอด ตลาด	ไม่มีกฎหมายไทยฉบับใดที่กล่าวถึงขอบเขตและค่านิยามของ บริการค่านนี้ แม้กระทั่งใน พ.ร.บ. ควบคุมการขายทอดตลาดและ คำของเก่า พ.ศ. 2474 เองก็ตาม ดังนั้นจึงต้องพิจารณาโดย อนุโลมจากขอบเขตที่ได้กำหนดไว้ใน "การจัดประเภทมาตรฐาน อาชีพ (ประเทศไทย) พ.ศ. 2512" ซึ่งผู้ปฏิบัติงานประเภทนี้ได้แก่ ผู้ขายทอดตลาดที่หยีสิน หรือสินค้ำ หรือเข้าร่วมในกิจการคั่ง กล่าว รวมถึงการขายทอดตลาดที่หยีสินประเภทต่างๆ เช่น อสังหาริมทรัพย์ ปศุสัตว์ ผลิตภัณฑ์เกษตร และสินค้าพัสดุต่างๆ ดังนั้นธุรกิจบริการขายทอดตลาดอาจพิจารณาได้ว่าเป็นธุรกิจที่ เกี่ยวข้องกับบริการขายทอดตลาดในสินค้ำประเภทต่างๆ	9623 News agency services to television stations 96231 News-reporting agency services to television stations 96232 Live-coverage reporting agency services to television stations 9629 96290 Other news agency services	อาจพิจารณาได้ว่าแม้ว่าใน CPC จะมีการรวมการบริการขาย ทอดตลาดนี้ให้อยู่ในความหมาย ของตัวแทนซื้อขายก็ตาม ขอบเขต ธุรกิจบริการขายทอดตลาดตาม ปว.281 นั้น จะมีขอบเขตของงานที่ ใกล้เคียงและสอดคล้องกับขอบเขต ของ CPC แต่ลักษณะงานของผู้ขาย ทอดตลาดที่กำหนดใน CPC จะมี การระบุรายละเอียดของการบริการ ขายทอดตลาดไว้ว่า ได้แก่การขาย ทอดตลาดสินค้าประเภทใดบ้าง
7.บริการตัดผม แต่งผมและ เสริมสวย	อาจพิจารณาประเภทนี้ได้โดยอนุโลมขอบเขตที่ได้กำหนดไว้ ใน "การจัดประเภทมาตรฐานอาชีพ (ประเทศไทย) พ.ศ. 2512" โดยแบ่งออกได้เป็น	บริการขายทอดตลาดนี้ใน CPC ไม่ได้มีการจัดประเภทไว้เป็นการ เฉพาะ แต่ได้มีการกล่าวรวมถึงบริการประเภทนี้ไว้ให้อยู่ในความ หมายของบริการตัวแทนซื้อขาย (Commission agents' services) เลขรหัสบัญชี 621 โดยตัวแทนการซื้อขายจะรวมถึง การให้บริการขายสินค้ำโดยตัวแทนขายหน้าหรือผู้ขายทอดตลาด ด้วย ดังนั้นจึงมีความหมายถึงบริการที่ผู้ขายทอดตลาด (Auctioneers) ได้ขายสินค้ำตามที่ระบุไว้ในเลขรหัสบัญชี 62111-62118 ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในส่วนของการขายหน้า หรือตัวแทน	ขอบเขตของบริการตัดผม แต่งผม และเสริมสวยตาม ปว.281 มีความ หมายใกล้เคียงและสอดคล้องกับ

ประเภทธุรกิจ บริการใน ปว.281	ขอบเขตธุรกิจบริการใน ปว.281	ขอบเขตบริการใน CPC	หมายเหตุ
	<p>ก. ช่างแต่งผมสตรี (Hairdresser, Women's)</p> <p>ข. ช่างตัดและแต่งผมชาย (Hair Dresser-Barber, Men's)</p> <p>ค. ช่างเสริมสวย (Beautician)</p> <p>ง. ช่างตัดเล็บ (Manicuri)</p> <p>จ. ช่างแต่งหน้าผู้แสดง(เวทีและโรงถ่ายภาพยนตร์) (Make-up Man (Stage and Studio)</p> <p>ฉ. พนักงานอาบ อบ นวด (Bath Attendant; Turkish Bath Attendant)</p> <p>ช. ช่างแต่งผม ช่างตัดผม ช่างเสริมสวย และผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกันอื่นๆ (Hairdressers, Barbers, Beauticians and Related Workers, Other)</p> <p>ขอบเขตธุรกิจบริการตัดผม แต่งผมและเสริมสวยตาม ปว.281 อาจพิจารณาได้ว่ามีขอบเขตลักษณะการให้บริการต่างๆ ตามงานของผู้มีหน้าที่ดังกล่าวข้างต้น ยกตัวอย่างเช่น ธุรกิจให้บริการแต่งผมสตรี, ตัดแต่งผมชาย, เสริมสวย, อาบอบนวดตัว เป็นต้น</p>	<p>beauty services) เดชรหัสบัญชี 9702 และใน CPC ได้แบ่งแยกงานประเภทนี้ไว้ดังนี้*</p> <p>9702 Hairdressing and other beauty services</p> <p>97021 Hairdressing and barbers' services</p> <p>97022 Cosmetic treatment, manicuring and pedicuring services</p> <p>97029 Other beauty treatment services</p> <p>ก.ย.ค.</p>	<p>ของเขตที่กำหนดใน CPC</p>

ประเภทธุรกิจ บริการใน ปว.281	ขอบเขตธุรกิจบริการใน ปว.281	ขอบเขตบริการในCPC	หมายเหตุ
ธุรกิจบริการ ตามบัญชี ข. 1. บริการนำเที่ยว	ใน พ.ร.บ. ธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2535 ได้ให้ความ หมายของ "ธุรกิจนำเที่ยว" ว่าคือบริการประกอบธุรกิจเกี่ยวกับบริการ จัดหรือการให้บริการหรือการอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับบริการ เดินทาง สถานที่พัก อาหาร ที่พักนัจ และหรือมัคคุเทศก์ให้แก่ัก ท่องเที่ยว และในกฎกระทรวง(พ.ศ. 2536) ที่ออกตามความใน พ.ร.บ. ฉบับนี้ แบ่งการประกอบธุรกิจนำเที่ยวออกเป็น 3 ประเภท คือ 1. การประกอบธุรกิจนำเที่ยวเฉพาะพื้นที่ 2. การประกอบธุรกิจนำเที่ยวในประเทศ 3. การประกอบธุรกิจนำเที่ยวต่างประเทศ	บริการนำเที่ยวนั้นถูกจัดอยู่ในสาขาบริการด้านการท่องเที่ยวและ การเดินทางที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว (Tourism and Travel Related Services) ซึ่งบริการที่เกี่ยวข้องได้แก่ บริการตัวแทน การท่องเที่ยวและธุรกิจบริการจัดนำเที่ยว (Travel agencies and Tour operators) เลขรหัสบัญชี 7471 *	ขอบเขตธุรกิจบริการนำเที่ยวตาม ปว.281 นั้นมีความหมายที่สอดคล้อง กับขอบเขตบริการนำเที่ยวที่ กำหนดใน CPC
2. บริการกิจการ โรงแรม เว้นแต่ บริการจัดการ โรงแรม	ธุรกิจนำเที่ยวนั้นอาจมีบริการขายบริการนั้นโดยตรงหรือผ่านตัวแทน การท่องเที่ยวก็ได้ ใน พ.ร.บ. โรงแรม พ.ศ. 2478 ไม่ได้กล่าวถึงขอบเขตของกิจการ โรงแรม เว้นแต่ เพียงแต่ได้ให้ความหมาย "โรงแรม" ว่าหมายถึง บรรดาสถานที่ทุกชนิดที่จัดตั้งขึ้น เพื่อรับสินจ้างค่าเช่ารับคนเดิน ทาง หรือบุคคลที่ประสงค์จะเสด็จมาที่อยู่ที่พักชั่วคราว	บริการประเภทนี้ถูกจัดอยู่ในสาขาบริการด้านการท่องเที่ยวและ การเดินทางที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว (Tourism and Travel Related Services) สาขาย่อยบริการโรงแรมและร้านอาหาร- ภัตตาคาร (รวมถึงบริการจัดอาหารนอกสถานที่) (Hotels and	ขอบเขตธุรกิจบริการโรงแรมตาม ปว.281 นั้นจะกล่าวถึงเฉพาะกิจ การโรงแรม แต่ใน CPC นั้น นอก จากจะกล่าวถึงบริการโรงแรมแล้ว

ประเภทธุรกิจ บริการใน ปว.281	ขอบเขตธุรกิจบริการใน ปว.281	ขอบเขตบริการใน CPC	หมายเหตุ
	<p>ธุรกิจบริการโรงแรมที่ห้ามไม่ให้คนต่างด้าวทำในบัญชี ข. นี้ ห้ามเฉพาะบริการกิจการโรงแรม หากเป็นบริการจัดการโรงแรมแล้วจะจัดเป็นธุรกิจบริการที่กำหนดในบัญชี ค.</p>	<p>restaurants (incl. catering)) ซึ่งบริการประเภทนี้เรียกว่า บริการโรงแรม และที่พักอื่นๆ (Hotel and other lodging services) เลขที่บัญชี 641 * และใน CPC ได้แบ่งแยกบริการนี้ออกเป็น</p> <p>641 Hotel and other lodging services 6411 Hotel lodging services 6412 Motel lodging services 6419 Other lodging services 64191 Children's holiday camp services 64192 Holiday center and holiday home services 64193 Letting services of furnished accommodation 64194 Youth hostel and mountain shelter services 64195 Camping and caravanning site services 64196 Sleeping car services and sleeping services in other transport media 64199 Other lodging services n.e.c.</p>	<p>ยังรวมถึงบริการที่พักอื่นๆ ด้วย เช่น ที่พักในลักษณะโมเตล, แคมป์ เป็นต้น ซึ่งมีการระบุประเภทของที่พักได้อย่างละเอียด และมีขอบเขตกว้างกว่าธุรกิจบริการโรงแรมตาม ปว.281</p>
3. บริการตาม กฎหมายว่า ด้วยสถาน บริการ	<p>ธุรกิจตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการนั้นเมื่ออยู่ใน พ.ร.บ. สถานบริการ พ.ศ. 2509 คำว่า "สถานบริการ" หมายถึงสถานที่ตั้งขึ้นเพื่อประโยชน์ในการค้า ดังต่อไปนี้</p> <p>(1) สถานเต้นรำ รำวง หรือ ร้องเงิง ประเภทที่มีและประเภทที่ไม่มีหนังสือพาดทแนชบริการ</p>	<p>(1) ใน CPC ได้กล่าวถึงเฉพาะบริการสถานเต้นรำ ดิสโก้เทค และบริการสอนเต้นรำ (ballroom, discotheque and dance instructor services) เลขที่บัญชี 96195 บริการนี้ถูกจัดอยู่ใน</p>	

ประเภทธุรกิจ บริการใน ปจ.281	ขอบเขตธุรกิจบริการใน ปจ.281	ขอบเขตบริการใน CPC	หมายเหตุ
	<p>(2) สถานที่ที่มีสุรา น้ำชา หรือเครื่องดื่มอย่างอื่นจำหน่ายและ บริการโดยมีหญิงบ่าเรอ สำหรับปรนนิบัติลูกค้า ซึ่งได้รับผล ประโยชน์จากลูกค้าเป็นค่าตอบแทน หรือโดยมีที่สำหรับพักผ่อน หลับนอนหรือมีบริการนวดให้แก่ลูกค้า</p>	<p>สาขาบริการด้านนันทนาการ วัฒนธรรม และการศึกษา (recreation, Cultural and Sporting Services) สาขาย่อย บริการด้านบันเทิง (Entertainment services) (2) ใน CPC ได้กล่าวถึงเฉพาะบริการจำหน่ายเครื่องดื่มสำหรับ การบริโภคภายในสถานที่ลูกค้า (Beverage serving services for consumer on the premises) เดชรหัสบัญชี 643 * บริการนี้ จัดอยู่ในสาขาบริการด้านบริการท่องเที่ยวและการเดินทางที่เกี่ยวข้องกับ การท่องเที่ยว (Tourism and Travel Related Services) และ สาขาย่อยบริการโรงแรมและร้านอาหาร-ภัตตาคาร (Hotels and restaurants) บริการประเภทนี้ใน CPC แบ่งออกเป็นบริการ จำหน่ายเครื่องดื่มที่มีบริการให้ความบันเทิง และบริการจำหน่าย เครื่องดื่ม พร้อมทั้งมีการให้ความบันเทิง 643 Beverage serving services for consumption on the premises 6431 Beverage serving services without entertainment 6432 Beverage serving services with entertainment</p>	<p>แต่ใน CPC ไม่ได้มีการกล่าวถึงบริการโดยมีหญิงบ่าเรอ หรือ มี บริการนวดให้แก่ลูกค้า</p>

ประเภทธุรกิจ บริการใน ป.จ.281	ขอบเขตธุรกิจบริการใน ป.จ.281	ขอบเขตบริการในCPC	หมายเหตุ
	<p>(3) สถานอนามัย นวด หรืออบตัว ซึ่งมีหญิงบริการให้แก่ลูกค้าชาย</p> <p>(4) สถานที่มีสุราน้ำชา หรือเครื่องดื่มอย่างอื่นจำหน่าย โดยใช้สถานที่มีติดชิดไม่เปิดแยกตาศายบุคคลภายนอก ซึ่งตามสภาพเห็นได้ว่าเป็นที่เหมาะสมของหญิงบ่าเรอ และเปิดทำการจนหลังเวลา 22.00 นาฬิกาเป็นปกติ</p> <p>ดังนั้นธุรกิจบริการตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการจึงมีความหมายถึงธุรกิจที่มีกิจการตามที่กล่าวมาใน (1)-(4)</p>	<p>(3) ใน CPC ได้กล่าวถึงเฉพาะแต่ บริการนวดตัว ไว้ในบริการเสริมสวยต่างๆ (Other beauty treatment services) เลขรหัสบัญชี 97029 ดังที่กล่าวมาแล้วในส่วนของบริษัทพัฒนา แต่งมและเสริมสวย แต่บริการนวดตัวดังกล่าว ในCPC ไม่ได้กล่าวถึงเป็นการบริการในลักษณะที่มีหญิงบริการให้แก่ลูกค้าชายด้วย</p> <p>(4) ใน CPC กล่าวถึงเฉพาะบริการจำหน่ายเครื่องดื่มสำหรับบริการบริโภคภายในสถานที่ (Beverage serving services for consumer on the premises) เลขรหัสบัญชี 643 ดังได้กล่าวมาแล้วใน (2) แต่ใน CPC ไม่ได้กล่าวถึงว่าจะต้องจำหน่ายโดยใช้สถานที่มีติดชิด และเป็นที่มีผู้ผสมของหญิงบ่าเรอ และต้องเปิดทำการจนหลังเวลา 22.00 น. เป็นปกติ</p>	
<p>4. บริการถ่ายภาพ ล้างและอัดรูป</p>	<p>ไม่มีกฎหมายไทยฉบับใดที่กล่าวถึงขอบเขตของบริการด้านนี้ จึงต้องพิจารณาโดยอนุโลมจากขอบเขตที่ได้กำหนดไว้ใน "การจัดประเภทมาตรฐานอาชีพ (ประเทศไทย) พ.ศ. 2512" ซึ่งได้แบ่งออกเป็น</p> <p>ก. ช่างถ่ายภาพทั่วไป (Photographer (General))</p> <p>ข. ช่างถ่ายภาพบุคคล (Photographer (Portrait))</p> <p>ค. ช่างถ่ายภาพโฆษณา (Photographer (Commercial illustration))</p>	<p>บริการประเภทนี้ถูกจัดอยู่ในสาขาบริการด้านธุรกิจ (Business Services) สาขาย่อยบริการด้านธุรกิจอื่นๆ (Other Business Services) บริการประเภทนี้เรียกว่า บริการเกี่ยวกับการถ่ายภาพ (Photographic services) เลขรหัสบัญชี 875* ซึ่งใน CPC ได้แบ่งแยกบริการประเภทนี้ให้เป็น</p> <p>875 8750 Photographic services 87501 Portrait photography services 87502 Advertising and related photography services</p>	<p>เมื่อพิจารณาโดยทั่วไปแล้วขอบเขตธุรกิจบริการถ่ายภาพ ล้างและอัดรูปมีลักษณะใกล้เคียงกับขอบเขตที่ระบุใน CPC แต่ใน CPC อาจมีการกำหนดขอบเขตที่แบ่งเป็นประเภทได้ชัดเจนและละเอียดมากกว่า</p>

ประเภทธุรกิจ บริการใน ปว.281	ชอบเขตธุรกิจบริการใน ปว.281	ชอบเขตบริการใน CPC	หมายเหตุ
	<p>ง. ช่างภาพข่าว (Photographer (News))</p> <p>บริการล้างและอัดรูปจะแบ่งเป็น</p> <p>ก. ช่างล้างฟิล์มสี (Developer (Photographer, Colour))</p> <p>ข. ช่างล้างฟิล์มขาว-ดำ (Developer (Photographer, Black-and-White))</p> <p>ค. ช่างอัดและล้างภาพสีและภาพขาว-ดำ (Printer (Photographic))</p> <p>ง. ช่างขยายภาพ (Enlarger (Photographic))</p> <p>จ. ผู้ปฏิบัติงานห้องมืดเกี่ยวกับภาพถ่ายอื่นๆ (Photographic Darkroom Workers, Other)</p>	<p>87503 Action photography services</p> <p>87504 Specialty photography services</p> <p>87505 Photography processing services</p> <p>87506 Motion picture processing services not related to the motion picture and television industries</p> <p>87507 Restoration, copying and retouching services of photography</p> <p>87509 Other photographic services</p>	
<p>5. บริการซักรีดเสื้อผ้า</p>	<p>ดั่งนั้นธุรกิจบริการถ่ายรูป ล้างและอัดรูปจึงมีขอบเขตการให้บริการที่เกี่ยวข้องกับงานของผู้ซักรีดซึ่งตั้งที่กล่าวมาแล้วข้างต้น</p> <p>ไม่มีกฎหมายไทยฉบับใดที่กล่าวถึงขอบเขตของบริการด้านนี้ จึงต้องพิจารณาโดยอนุโลมจากขอบเขตที่ได้กำหนดไว้ใน "การจัดประเภทมาตรฐานอาชีพ (ประเทศไทย) พ.ศ. 2512" ซึ่งได้แบ่งออกเป็น</p>	<p>บริการประเภทนี้ถูกจัดอยู่ในสาขาบริการด้านอื่นๆ (Other services not included elsewhere) ซึ่งบริการนี้เรียกว่า บริการซักผ้า ทำความสะอาด และย้อมสี (Washing, cleaning and dyeing services) รหัสบัญชี 9701* และใน CPC ได้แบ่งแยกบริการนี้ออกเป็น</p>	<p>ชอบเขตธุรกิจบริการซักรีดเสื้อผ้าตาม ปว.281 มีลักษณะทั่วไปที่สอดคล้องและใกล้เคียงกับชอบเขตที่ระบุใน CPC</p>

ประเภทธุรกิจ บริการใน ปว.281	ขอบเขตธุรกิจบริการใน ปว.281	ขอบเขตบริการในCPC	หมายเหตุ
	<p>ก. ผู้ซักผ้าทั่วไป(Laundrer, General)</p> <p>ข. พนักงานเครื่องซักผ้า(Laundry Machine Operator)</p> <p>ค. พนักงานเครื่องซักแห้ง(Dry-cleaning Machine Operator)</p> <p>ง. ผู้ซักแห้งด้วยมือ (Dry Cleaner, Hand)</p> <p>จ. ผู้จัดจุดต่างและรอยเปื้อน(ด้วยวิธีซักแห้ง)(Spotter (Dry-cleaning))</p> <p>ฉ. พนักงานเครื่องจักรรีดเสื้อผ้า(Pressing Machine Operator)</p> <p>ช. ผู้รีดเสื้อผ้าเครื่องใช้ด้วยมือ(Presser (Hand))</p> <p>ซ. ผู้ซักแห้ง ผู้ซักแห้ง และผู้รีดรีดเสื้อผ้าเครื่องใช้อื่นๆ (Launderers, Dry Cleaners and Pressers, Other)</p> <p>ดังนั้นธุรกิจบริการรีดเสื้อผ้าจึงมีขอบเขตตามลักษณะงานของผู้มีอาชีพดังกล่าวข้างต้น</p>	<p>9701</p> <p>Washing, cleaning and dyeing services</p> <p>97011 Laundry collection services</p> <p>97012 Textile and fur product cleaning services</p> <p>97013 Dry cleaning services</p> <p>97014 Pressing services</p> <p>97015 Dyeing and colouring services</p>	
6. บริการรีดผ้า ตัดเย็บเสื้อผ้า	ไม่มีกฎหมายไทยฉบับใดที่กล่าวถึงขอบเขตของบริการด้านนี้ จึงต้องพิจารณาโดยอนุโลมจากขอบเขตที่กำหนดไว้ใน "การจัดประเภทมาตรฐานอาชีพ (ประเทศไทย) พ.ศ. 2512" ซึ่งได้แบ่งออกเป็น		ไม่มีการระบุถึงบริการประเภทนี้ ใน CPC

ประเภทธุรกิจ บริการใน ปว.281	ขอบเขตธุรกิจบริการใน ปว.281	ขอบเขตบริการในCPC	หมายเหตุ
	<p>ก. ช่างตัดเย็บเสื้อผ้า(เฉพาะบุคคล) (Tailor (Made-to-Measure Garments))</p> <p>ข. ช่างตัดเย็บเสื้อผ้า(สำเร็จรูป) (Tailor (Ready-to-Wear Garments))</p> <p>ค. ช่างประติษฐ์เครื่องแต่งกาย (Dressmaker)</p> <p>ง. งานตัดเย็บเสื้อผ้าและช่างประติษฐ์เครื่องแต่งกายอื่นๆ (Tailors and Dressmakers . Other)</p>		
	<p>ด. ช่างประติษฐ์เครื่องแต่งกาย (Dressmaker)</p> <p>จ. งานตัดเย็บเสื้อผ้าและช่างประติษฐ์เครื่องแต่งกายอื่นๆ (Tailors and Dressmakers . Other)</p>	<p>ด. ช่างประติษฐ์เครื่องแต่งกาย (Dressmaker)</p> <p>จ. งานตัดเย็บเสื้อผ้าและช่างประติษฐ์เครื่องแต่งกายอื่นๆ (Tailors and Dressmakers . Other)</p>	<p>ด. ช่างประติษฐ์เครื่องแต่งกาย (Dressmaker)</p> <p>จ. งานตัดเย็บเสื้อผ้าและช่างประติษฐ์เครื่องแต่งกายอื่นๆ (Tailors and Dressmakers . Other)</p>

ด. ช่างประติษฐ์เครื่องแต่งกาย (Dressmaker)

จ. งานตัดเย็บเสื้อผ้าและช่างประติษฐ์เครื่องแต่งกายอื่นๆ (Tailors and Dressmakers . Other)

กรมการค้าภายใน

อาจกล่าวได้โดยสรุปว่าขอบเขตบริการส่วนใหญ่ที่กำหนดใน CPC มักจะมีขอบเขตและแยกประเภทไว้โดยละเอียดและกว้างกว่าขอบเขตธุรกิจบริการใน ปว.281 แต่ธุรกิจบริการที่กำหนดใน ปว.281 บางบริการใน CPC ก็ไม่ได้มีการกำหนดขอบเขตและรายละเอียดไว้

เมื่อพิจารณาในบัญชีท้ายประกาศของคณะปฏิวัติแล้ว เป็นที่น่าสังเกตว่า การประกอบธุรกิจบางประเภท นอกเหนือจากที่ระบุไว้ในหมวดธุรกิจบริการ ถูกจัดเป็นการบริการหากพิจารณาตาม CPC ตัวอย่างเช่น การค้าที่ดิน, การค้าส่งสินค้า, การก่อสร้างอาคาร, การผลิตเครื่องดื่ม เครื่องไม้ เครื่องนุ่งห่ม กระดาษ, การค้าปลีก, การขายอาหารหรือเครื่องดื่ม, การขนส่งทางบก ทางน้ำ หรือทางอากาศ เป็นต้น สำหรับธุรกิจที่กล่าวมานี้ ใน ปว.281 เอง กลับจัดธุรกิจเหล่านี้อยู่ในหมวดอื่น ซึ่งไม่ใช่หมวดธุรกิจบริการ เช่น จัดอยู่ในหมวดธุรกิจทางพาณิชย์กรรม, อุตสาหกรรม และหัตถกรรมหรือธุรกิจอื่นๆ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย